

DESTANA
MEMÊ ALAN

INSTITUT FRANÇAIS DE DAMAS
COLLECTION DE TEXTES ORIENTAUX
===== TOME I =====

ROGER LESCOT

TEXTES KURDES

DEUXIÈME PARTIE

MAMÉ ALAN

BEYROUTH
1942

MAMÉ ALAN

MEMÊ ALAN

Bajarê Mixribê bajareki ezîm i pir giran e,

Li ser heft çîyan e.

Li ser sê sed û şêst û şês qapiyan e.

Her qapîkê li ser sê sed û şêst û şeş walîli-
xan e.

5 Her walîlikê li ser sê sed û şest û şeş midirli-
xan e.

Timam di destê Eli begê, Emer begê, Elmaz begê de
ye, sê biran e.

Xwediye tewlê nijda, boşê dewa, xarê mi-
yan e,

Miftê devê sindoqê zêra barê çel û pêne begi-
lan e,

Xwediye xezîne û defîne giran e,

10 Xwediye sûk û çarçîyan e,

*
**

Rojekê ji rojê Xwedê, bi ser wan de hatiye Eydê Qur-
banê, xwarzi diherin malê xalane,

Û brazî diherin malê apane.

Eli begê, Emer begê û Elmaz begê, derketine ser yazli-
xane.

Ji xwe re li hev nerin û giriyanê,

15 Digotin : « Geli birano, em sê biran e.

Emrê me şêst in, dikevin şêst û pêncane.

Rebê Alemê daye me malê girane.

Emê warocax ê kordûndan e.

Rojekê ji rojê Xwedê, emê serê xwe deynin diyarê reh-
metê, axê gorane.

20 Rebê Alemê mirin daye me ebdê gunehka rane.

Malê me pir e, wê bimîne wa li mîretçiyane.»

*
**

Eli begê, Emer begê û Elmaz begê, sibehê Eydê Qurbanê, rahiştin darê erebana û xelilane,

Û li xwe kirin cilê derwişane.

Ji Bajarê Mixribê derketin, berê xwe dan çola û kerbelane.

25 Ji xwe re li hev rûniştin û giriyane.

Çava radikin, pê dihe xulîna hêstarane.

Gawirê Rimêlê li miqabilê wan dibine misilmanane.

Eli begê ban dikirî Emer begê û Elmaz begê, digo : « Keko, a ko bi serê me de hatiye, bila neyê serê kesekî misilmane.

30 Me dev ji dayirê rengîni, ji qonaşê mezin berdane, Em ketine çolan û kerbelane. »

Her sê bira rûniştin û dilê wan bi wan şewitî û ji xwe re giriyane.

Rebê Alemê Xocaê Xidir li wan kir beyane.

Carekê, neri ko Eli begê û Emer begê û Elmaz begê ji xwe re rûniştine û giriyane.

Dilê wî li wan şewitî, sêvekê ji paşila xwe derdixe, dide destê Eli begê, mezinê birane.

35 Digo : « Geli bira, megirin ! Rebê Alemê delilê heyriyan e.

Iro roja Eydê Qurbanê ye, we dev ji qonaşê xwe berdane.

Gerek zilamê mina we vekirana devê xezîna û defînê girane,

Û pere birijandana, geli bira, li zikaka û li ewcane.

Ji bona xatirê feqîr û foqrane.

40 Nefsa ko birçî be, gerek we têr bikira, û zilamê ko tazî be, gerek we bilibs bikira. Hûn hatine, ketine çol û kerbelane,

We li xwe kiriye cilê derwêşane.

De, rabin, berê xwe bidin Bajarê Mixribê û qonaşê xwe nê girane.

Herin Bajarê Mixribê, vekin devê xezîna û defnane.

Pere birijînin li zikaka û li ewcane,

45 Şerjêbikin qurbana û dehiyane,

Ji bona xatirê feqîr û foqrane.

Berê xwe bidin Mihela Qureşiyane,

Ji Elî begê re bixwazin qîza Mirê Qureşiya, bi qewlê eshabane

Qelenê wê bidin diwazde qirûş û nivane.

50 Îşellah, neh meh û neh roj û neh saet û neh deqîqa wextê qediyane,

Xwedê teala wê şin bike warê windane.

Tenbiya min li we be, tu nava lê mekin, heyani go ez li we bibim beyane. »

*
* *

Her sê bira rabûne û ji xwe re meşiyane.

Berê xwe dane qesr û qonaşê xwe nê girane,

55 Û vekirin devê xezîna û defnane.

Perê rijandin li serê zikaka û binê ewcane,

Ji bona xatirê feqîr û foqrane.

Şerjêkirin qurbana û dehiyane,

Ji bona xatirê feqîr û foqrane û yetimane.

60 Berê xwe dan mihela Qureşiyane.

Qiza mîrê Qureyşiyane ji Eli begê re xwestine bi qewlê eshabane.

Qelenê wê didin diwazde qirûş û nivane.

Neh meh û neh roj û neh saet û neh deqîqê wê hurmetê qediyane.

Rebê Alemê ewladek daê û sê çerkê nûrê bi rû de berdane.

65 Bajarê Mixribê buye mina roja haşer û maşerê, go mixliq rabine ser lingane.

Mele banî diketine serê minarane,

Di hundirê camiya dibûne pirinê mûmiya û meşelane.

Mele dixwînin tekbûra û didine selewatane,

Dengê mela mîna ye dengê şalûlan û bilbilane.

*
**

Rojekê ji rojê Xwedê, miclisa Eli begê geriya, go : « Emê navekî li kurê te bikin ». Go : « Bavo, ez ne bi destê xwe me. Ixtiyarekî kalikê wî heye, heyani go ez wî nebînim, ez nikarim tu nava li kurê xwe bikim. » Miclisa wî geriya. Hinek dibêjin : « Emê navê wî bikin Arif. » Hinek dibêjin : « Na, welah, emê bikin Emer. » Hinek dibêjin : « Na, welah, emê bikin Felemez. » Hinek dibêjin : « Na welah, emê bikin Wisif. » Hinek dibêjin : « Na welah, emê bikin Brahim. » Carekê, nerîn ixtiyarek hat, go : « Eselamû eleykûm, ya cimaeta mezin. » Gotin : « Eleykûm eselam, ya ixtiyarê delal. » Go : « Hun çî ji vî kurikî dixwazin. Navê wî deynin Memê Alan, xwerziyê Şêxê Qureyşan, braziyê Emer begê û Elmaz begê, siltanê Kurda ! » Carkê nerîn go ixtiyar winda bû. Navê wî ma Memê Alan.

Bavê Memo çî kir ? Bi nav Bajarê Mixribê ket, hezar û pênc sed xortê delenbegiya timam anîn, her yekî meaşê wan beşqe, go : « Hûnê ji sibehê heyani êvarê, ji êvarê heyani sibekê singiwa di devê tîfingê xin û li dora qesre Memo no-

betê bikişinin. » Û melekî diwazde ilmî hebû di Bajare
Mixribê de, Elî begê mele anî, go : « Mele, tuê Memo bieli-
mini îlm. »

*
* *

70 Rojekê, di nava xortan da bû şorê cenawerê behrê û
ecebane.

Hinekan dianî behsa hûtane,

Hinekan vedikir şora marane,

Hinekan digot : « Di behrê da heye hemberê hemî hey-
wanê li rû erdane. »

Hinekan digot : « Heywanek heye di binê behrê de, di
şiklê hespan e. »

75 Kalekî digot : « Eger ko yê lê be bextê mêrane,

Rojekê têkeve dest ev cenawerê wekî hespane,

Merî lê siwar be, pê qonaxê rojan dibire bi saetane,

Ne vedixwe avê, û ne dixwe êmegê cotane,

Tim lê siwar bi û li ser piştê peya nebi bi roj û
şevane.

80 Dare, hikmê wî heye heya şeş mehane. »

Hinekan digot : « Heye hikmê wî heya salekê û didi-
yane ! »

Zarokê biçûk guh didan kalane,

Di bin çavan va dikenin û bi destan dikin îşaretane,

Digotin : « Hele, binihêrin ji vê derewa kalane !

85 Ma îşê hespan çî ye di binê behrane ?

Ma ew çî quwet e ko ne bixwe û ne vexwe, tim here
salekê û didiyane ?

Vaya dereweke werge mezin e, ku tucaran nakeve serê
mêrane ! »

Li ser vê bela bû meclisa xortane.

Ez serê te neêşnim û pir nekim şorane,

90 Salê Memê gihêştine panzdane,

Mem kirin padişahê Bajarê Mixribiyane.

Rojekê, Mem rûnişti bû li ser textê çarling, minê rojê ko nuh hiltê li çiyane.

Bi emrê bavê kal û her du kokimê apane,

Li dorhêlê rûnişti bûn hezar û penc sed xortên Kurdan, û hemî kurên beg û axa ne.

95 Di nav wan xortan da yekî din hebû, ew ji kurê xaltika Memî, braziyê Emer begî bû, Memî ew kirî bû serekê xortane.

Navê wî Begli bû, lê gurekî mêran e.

Memî ew ji xwe ra kirî bû destbirayê axiretê, hevalê xwe ji dil û cane.

Wê rojê, Begli dibîne ko di nav bajarê Mixribiyan, galêgûrteke giran e.

Her kes direvine ber ve behrê, dengê qireqîr û gotinên wan e.

100 Begli yek şande ber behrê, got : « Law, hele here bin-hêre çî dehwa van xelkan e. »

Ew xort li Begli vegerî piştî çend deqîpan, jê ra dike şorane.

Begli bi ser Memî da direve û dibêje : « Bira, dibêne bêtarek hate serê torvanane. »

Memî got : « Çi ye ? Çi bêtar e ? » Begli got : « Îro, torvanan tora xwe avêtine behrê bi çend ciyan e,

Ketiye nava torê tişteki girane.

105 Xelkê bajêr gişkî xwe didine werîşane.

Ne derdikeve û ne jî dilive bi kişandina xortan û peyane. »

Hema Mem rabû, lingê xwe avête cotê solane.

Daket hewşê û çû ber kendalê behrê, tevi gelek xortane.

Dît ko tevi torvanan pir meriyan destên xwe avêtine benê torane,

110 Xwe didinê wiha ko destê wan gişkan xwîn bûne ji zorane.

Ko çavê torvanan ket li Memê Alane,
 Gotin : « Padişahim, em çito bikin, van peyana hemî
 westiyane,

Bi der nakeve merata torane,

Ne ji ben diqetin ko hêviya me were birin ji torane.

115 Qene, tu yariya me bike, belkî em bi nifûsa te biderxin
 van torane. »

Memî bi Begli ra xeber şande ji xalê xwe Emer begi ra,
 hat tevi kalane.

Begli hat tevi hezar û pênc sed xortê Kûrdan, xwe dane
 benane.

Ben kişandin, bû hufehufê pêlan û çirkeçirkê ben û
 şiritane.

Bi der ket binaniyê torane.

120 Dîtin ko di şebekê toran da, cenawerek dixewine, di
 şiklê hespan e,

Tevda mina gotina rispi û kalan e.

Hinga, Memî digot : « Şorê kalan tev cewher e, divê
 navêji bin lingane.

Gava kalan ji me re digotin di behrê da cenawerek
 heye mina hespan e,

Me digot : « Derew e ! », me bawer ne dikir şorê wan
 kalane ! »

*
 **

125 Di kendalê behrê da ava kiri bûn diwazde ode ji kevirê
 mermer yê Kaşane.

Mem emir da Begli serdarê xortane,

Got : « Vi heywanî birin, têxin paş wan diwazde odane,

Di ser ra kilit kin hemî deriyane. »

Di wir da ma heyani şeş mehane.

130 Paşê, Mem xeber bela kir li nav bajarê Mixribiyan li
 peyane.

Ko : « Ki vî heywanî ji min ra terbiye bike, ezê çavê wi têr kim li perane. »

Di bajari da feqîr û feqare pir bûn, ko nika bûn xwedî kin jin û zarokane.

Dixwestin yan bimirin û yan jî ji xwe ra çar kin debara zarokane.

Gelek hatin, sekinin li pêş qonaşa Memî li ser lingane,

135 Mem da wan kilita diwazde deriyane,

Ko herin pê vekin wan odane,

Herine cem kuriyê behrê, Bozê Rewane.

Xelk û alem gişa hatin temaşa wane.

Di nav wan da, esirek hat, vekir derê şeş odan bi hev rane.

140 Gava bû şerqîna derê heftane,

Kuriyê behrê devê xwe avête wi zilami, veweşande diwarane.

Ewesira hate kuştin, êdî venegeriya jî mala xwe û xwediyane.

Li şopa wî pir merî çun, xwe ceribandin, ew jî mirin, venegerin jî malane,

Dawî Mem çû mala Emer begî, got : « Xalo, tu were, şalê jî vî heywanî ra binî çare û dermane. »

145 Emer beg hate wî cihî, vekir derê her heft odane,

Rabû, kete hundir, destê xwe avête bijiyane.

Di dest Emer begî da bû mîna mihiyane.

Emer begî gazi Memî kir, got : « Xwarzî, were, siwar be bi izna xudane ! »

Mem çû, siwar bû li piştî Bozê Rewane,

150 Dakete meydanê, pê list lizkekê didiyane,

Êdî, heywan rihet bû wekî hespane.

Memî emir da bîst û pênc seracane,

Gişki hatin, sekinin ser lingane.

Memî got : « Ez ji we dixwazim hon tev çêkin taxime-
ki ji bona Bozê Rewane.

155 Eger ez tê da bibînim qisûr û kêmiyaue,

Ezê we gişkan bi dar da kim, bi sêpiyane ! »

Seracan gotin : « Padişahim, emrê te li ser serê me û
çavane ! »

Ji bona taximê Boz, rakirin herçî gewher û zêr û zivê
giranbeha di xezînan e.

Heya şeş mehan tê xebitiyane.

160 Li şeş mehan bi şûn da, Begli gote Memî : « De rabe,
hazir bû taximê Bozê Rewane. »

Mem dakete jêr, taxim dane ser Boz û bîst û pênc sera-
can dest girêdane,

Bengz û reng ne ma bû di ruyê wane,

Ji tirsan mîna merî ber sermayê dilerizi-
yane.

Memî taxim eciband, gelek xelatên baş dane
seracane,

165 Taxim gişki şixulandi bûn bi çinane.

Li ser bi kevirê gewher şixuliyane,

Zengû ji zêr in, zexme gulabdin in, mîna şewlê rojê
diçirisiyane.

Di nava rikêban da, kevirên elmas qor danine mîna
hebên tizbiyane.

Hesinê liwanê gişk polad e, ji hesinê birûskê çêkirine
ji bo dev û diranane.

*
* *

170 Hebûn sê qizên Padişahê Periyane,

Navê xwişka mezin Tavbano ye, navê xwişka navin,

Heyvbano ye; Stêrbano navê biçûka xweyingan e.

- Rojekê derketin, çûn ser kaniya Gulane,
 Ji xwe danîn postên kewane,
 Ketine nava hewza gulane,
- 175 Stêrbano nihêri ko cemala ko Xwedê daye her du xwişkane, ne daye tu kesane.
 Postê xwe li xwe kir, û rakir yên her du xweyîngane.
 Di ser wan ra firî, da perwazane.
 Her du xwişkan kirine bang û emane,
 Gotin : « Te çira rakir postê me her du xweyîngane ? »
- 180 Wê got : « Min hin ne diye mina cemala we her diyane.
 Ez dikim çiki binihêrim li cemala we her du xwişkane. »
 Gotin : « Xweliya dinyaê bibare li serê me her siyane !
 Dido hene, yek qiz e, yek xort e, bi çelengiyê kesek nagihê wane,
 Yek kurê mîrê Mixribiyan e,
- 185 Ew mir padişahê Kurdan e,
 Ya din, bavê wê waliyê bajarê Cizira Botan e,
 Keça mir Zengin, Zina Zêdan e. »
 Stêrbano got : « Bi kitêba bavê me, heta hon raber min nekin Memê Alan û Zina Zêdane,
 Ez nebînim cemala van her du lewend û eşqiyaneyane.
- 190 Ez daneynim postê we her diyane. »
 Her du xwişkan jê ra qerar danîn, bi qewleki tam, û bi dileki sadîqane,
 Gotin : « Tu deyne, em li xwe kin postane,
 Emê îşev herin bajarê Cizira Botane,
 Zînê çek kin tabûta şahê Periyane,
- 195 Bidine ser piyên çend periyane,
 Rakin ji bajarê Cizira Botane,
 Li xwe xînin per û bazikane,

Şeva li yasiyan be, qerara tev bi şorê jinane,
 Em ji te ra Zîné deynin di qonaşa Memê Alan, payi-
 texta Mixribiyane,
 200 Emê di şiklê kewan in, wê çaxê, emê xwe bavêjin devê
 kulekane,
 Emê binihêrin li cema la wan her du lewend û eşqiyane.»
 Li ser wê, Stêrbano danî postên her du xweyîngane,
 Her siyan pev ra post li xwe kirin, ketin şiklê kewane,
 Firiyan ji kaniya Gulane,
 205 Hatine bajarê Cizira Botane.

*
**

Her sê qîzan xwe avêtine bajarê Cizira Botane,
 Di daîra Zîné da ketine devê pencere û kulekane,
 Nihêrin ko Zîn raketiye di nava nivînane,
 Li bin lîngan û her serî pîrepîra meşele û çî-
 ran e.
 210 Her sê xwişkan xwendin ismê periyane,
 Pîf kirine ser Zîné, xatûna pişt perdane,
 Kirine wexmê miriyane.
 Textê Zîné rakirin, dane ser piyê cin û peri-
 yane,
 Tevî wan çîran û meşelane,
 215 Anîne bajarê Mixribiyane,
 Danîne di daîra Memê Alane.
 Memo ketiye xewa şevane.
 Her sê xwişkan xwe avêtin devê kulekan û pencerane,
 Nihêrin ko her diyan jî çavên xwe venekirine ji xewane.
 220 Xwendin sivik ayetêke periyane,
 Pîf kirin ser Zîna Zêdan û Memê Alane.
 Mem hişiyar bû ji xewa şevane.
 Nihêri ko di odê da, her şev, textê wî yek bû, îşev bûne
 didiyane.

- Mem rabû, rûnişt di nava ciyane,
 225 Kete fikar û texmîname.
 Digot : « Ya Rebî, ev çi ecêba giran e ?
 Eva îşê cin û periyane,
 Yan derew e, xewneke şevan e. »
 Bi van fikran, rabû bi nava nivîname,
 230 Reviya devê derî û pencerane,
 Dit ko weke berê, girti ne bi kilitane.
 Vegeriya, ser textê xwe rûnişt, di nav cî û nivîname ;
 Xwend ismê ezem, pif kire ser textê Zînê, sereka
 çelengane,
 Û raket, lihêf di ser serê xwe ra kişand bihustek û çar
 tiliyane.
 235 Di nav ciyan da ma îşê saetek û didiyane,
 Gelekî velîqiti ser kêlekane,
 Çawan kir, xew ne dikete çavane.
 Dawî, dîsa serê xwe hilda li bin lihêfê û nav nivîname.
 Nihêri li wî textî, ko di nav da yek raketiye, di şiklê
 jinan e,
 240 Ko rast e, ne îşê xewnan û xulyan e.
 Mem peya bû li ser textê padişane,
 Hate ber textê Zina Zêdane,
 Rihet lihêf rakir li ser çavane,
 Nihêri ko ne cin e, ne perî ye, esil beşer e û in-
 san e.
 245 Çavê reş û belek, biri û bijangan xwe berdane ser kêle-
 kê ruyane,
 Eniya gewr e, madenê zivane,
 Biskên birewa xwe berdane ser hinarikên rûyane,
 Bisk û qeter berdane ser guliyane,
 Xwe berdane ser textê piştê û qolincane.
 250 Taximekî hûr jê re wûnane, berdane ser pêsir û sepetê
 derziyane.

Serên bisk û guliyên sor mîna serê marê teyar
badane,

Ew çende hişk in, weke polane,

Ko li zengûyên hespan kevin, wê qul kin, têkevin par-
xanê heywane.

Disa Mem lihêf avête ser çavane,

255 Vegeriya, hate ser textê xwe, kete nav nivînê, dikiye
fikarane.

Got : « Ya rebi, salê min sêzde ne, û pê kirine çardane,

Hîn mêşê mê û nêr venenîştiye li ser dawê Memê Alane.

Ko te va textê xwe çitol aniye, disan welê vegeerîni ji
xwediyanê ! »

Car din raket, û lihêf di ser serê xwe ra kişand bilus-
tek û çar tiliyanê.

*
* *

260 Her sê xwişkan nihêrin ko ne Zîn dilive, û ne ji çavên
xwe vedike ji xewa şevane.

Wan xwendin ismekî periyane,

Pif kirin nav textê Zîna Zêdane,

Vê derbê, Zîne çavên xwe vekirin ji xewa şe-
vane.

Nihêrî ko îşev, ne wekî her caran e.

265 Berê, di odê da, text yek bû, îşev, bûne didi-
yane.

Çirayên wê berê dido bûn, û niha bûne çarane.

Zîn ji vî îşî kete texmineke girane.

Ji xwe ra digot : « Va ecêba ne di kesane.

Gelo, ne be ko avête ser min bayê cin û periyane ? »

270 Sereki berê, xwe da derî û pencerane.

Dît ko hemî bi kilitan girêda ne,

Tê ra derbas bûn ne mimkûn e ji bona tu kesane.

Car din, disa kete fikir û xulyane.

Hate bira wê ko beri du rojan çûye ser kaniya Qestelê,
ava Gulane.

275 Got : « Belkî hinekan di be cemala min ya girane.

Vêcar, li pê min hati be van derane. »

Paşê, hate birê koma bekçiyane.

Digot : « Ji bo wê ji heye dermane,

Zihar ko hemi têr kirine ji perane,

280 Ko pê textê xwe bine qonaşa min a mîna keliheke çiyane.

Tirsra min e ji xewê ye, xew dijminê mirovan e, û şev keliha mêran e.

Ez keti bûm xewa şevane,

Ne be ko vî xortê han destê xwe avêti be nav çiyane ! »

*
**

Zinê qenc bala xwe da nav çiyane,

285 Nihêrî ko va ne işê cin û periyane,

Yê ko di nav textî da, insan e,

Hinga, bi dengêki bilind da ber qîrane,

Got : « Dilê min li yan e, sê cara li yan e !

Emrê min, yemsikê, sêzde ye, dikeve çardane.

290 Ji roja ko ez ji diya xwe re bûme, û heyani roja îro, min ne diye ruyê zilama û xortane.

Şeva îşevê, tistê di serê min de hatiye, bila naye serê kesekî misilmane !

Derdê min derdekî çetin î xaîb î giran e.

Ez nizamim ev îş ne îşê sêrê ye, û ne îşê Mirê Cinan e.

Cêrî û xulamê di min ji mixrib heyani sibehê li ber derî dikişînin nobetane,

295 Ezê nizanîm, şeva îşevê çêrî û xulamê min li kû mane.
Ez nizanîm bê tuê di kû re ketiye dairê min ê rengînî,
qonaşê min ê girane.

Bajarê Cizirê li ser sê mihelan e,
Mihelekê li ser milê şêxê ticarane,
Mihelekê, li ser bozabeliyane,

300 Mihelekê li ser milê Hesên, Çeko û Qeretacî, pisma-
mên min in, mîna ne cewrê şêrane.

Tu mêreki xerîb î, ez nizanîm ne tu cizerî yî, û adeta
we xortane,

Şeva nivê şevê, hon digerin li kexxana û meyxanane.
Ez nizanîm şeva îşev te ereq vexwariye, û tu î sikran e.
Û hevalê te sikran bûne, ji tenîştê te rabûne, di hun-
dirê meyxanane.

305 Tu ji rabûye, tu ketiye hundirê zîkak û ewcane,
Te wînda kiriye rîya malane.

Te xwe girtiye li dairê min ê giran, mekanê hû-
tane.

Ji bona xatirê şeref û namûsa te be, ezê ban kim çêrî û
xulamane,

Ew bila bi destê te bigirin, te teslim bikin mala
bavane,

310 Tu xorteki nestêlê ye, felek û dewran digere li serê mê-
rane;

Serê mêrê çê daim mij û dûman e. »

*
**

Memo dengêkî ban dikirê, digo : «Dilê min li yan e.
Tu xiyala xwe bide dairê min ê rengînî û qonaşê min ê
girane,

Ji gava di vir de, ez di îşê Rebê Alemê defeki-
rim, nizanîm ne bi ilmê sêrê ye, ne bi ilmê Mirê
Cinan e.

- 315 Bajarê ko tu dibêji, Bajarê Cizira Botan e.
 Min di emrê xwe da ne ew diye bi çavane,
 Ne ji bihistiye bi guhane.
 Qey koranî bi çavê te de hatiye. Tu serê xwe derxe, ji
 xwe re binêre li behra û dengizane,
 Binêre li orinê qeptana û li tikîna gemiyane.
- 320 Ji min re dibêjin Çeleng Memê Alane,
 Xwerziyê Şêxê Qureysiyane,
 Braziyê Emer begî û Elmas begî, siltanê Kurdane.
 Vira bajarê Mixribiyan e,
 Bajarê Mixribê bajarekî ezim î mezin û pir î giran e.
- 325 Li ser heft çîyan e,
 Li ser sê sid û şêst û şeş qapiyan e.
 Her qapikê li ser sê sid û şêst û şeş walili-
 xan e,
 Her mihelekê li ser sê sid û şêst û şeş camiyan e.
 Her camikê, sê minarê zirav tê de ne, tu dibêji qeytan e.
- 330 Li serê minara dibe pîrinê mûmiyan û meşelane.
 Wexta dinya dibe berê sibehê, mele bani dikevin serê
 minarane,
 Dibe şiqinê wane,
 Dengê wan mîna ye dengê şalûlan û bilbi-
 lane.
- 335 Dairê min î belek e, li ser heft tebeqan e,
 Min himê vê qonaşê daniye li ser çil û çar lingane,
 Bist û dû lingên wê di nava behrê da dayine kutane.
 Di zikê vi bajari da, min ne hiştin tu yapici û hostane.
 Mi hemî li ser vê qonaşê kom kirin bi salane.
 Min di bin behrê da lêkir himê diwanzde odane.
- 340 Tevda ji mermerê sor ê simsimi û reş ferşane.
 Ev ji bo hebis kirina qatil û mêrkuj û mehkûmane.
 Way ko yek ji gotina min bi der keve ! Wê emrê xwe
 biqedine di nav wane.

Ez wana digirim, û dest û piyên wan dikim hesin û kelepçane.

Ez hikimê sed û yek salan didime wane.

345 Emran didime qereqol û bekçiyane
Singiwan dixine serê tifingane,
Quntaxên tifingan berdidin erdê, pêşiya lingane.
Ew her diwanzde ode mexsûsi van celeb meri-
yan e.

Di qatê ortê da rûdinin derebegî û mezinên Kurdane.

350 Di qatê sisiyan da rûdinin xortên wekî min, salê wan
sêzde ne, hîn nih pêkirine çardane.

Hemî dixwinin li ser mielimane,

Êdî navkêlên wan diêşin li ser text û kursi-
yane ;

Enîşkên wan gi kul bûne, hingî ko didine ser
textane.

Di nav tiliyên wan da dibe çirkeçirka serê qelemane.

355 Ji tîrsa min ne wêrin serên xwe rakin ji kîte-
bane.

Herçî xortên mezin mijûl dibin bi doz û dehwane.

Dirêjiya royê, karê wan rakirin û danîna ewraqan e.

Min di qatê qonaşê jorin da daniye texteki zêrin, bi
çar lingane ;

Di her çar güçên wî da danîne kevirên elmas ên giran-
bihane.

360 Hezar û pênc sed xortên delenbegiya, timam bi min re
sidqane can bi cane,

Saet ji mixrib heyani sibehê singwa davên devên tifi-
ngane,

Li dora dairê min ê belek, dibe tiqina harisa û
bekçiyane.

Şeva îşevê, ez nizanîm hezar û pênc sed xortên delen-
begiya, xewê avêtiye ser çavên wan, û razane.

Adeta we qizane, hon didin dû xortane,
 365 Beré xwe didin çolane,
 Xort û naşyan tu biriye nav histanaue,
 Şev li we çûye, û tu vegerandi qiraxa bajêr û berdane.

Te winda kiriye riya mala dê û bavane,
 Tu hatiye ber daîrê min ê belek, qonaşa min a girane.

370 Te diye ko hezar û pênc sed xortên delenbegiya ji mişrib da dihênjin û razane,
 Tu di ber wan re derbas bûye cihê min, mekanê dêwan û hûtane.

Tu qîzeke nestêlê xwiya ye, ezê rabim, ban kim hezar û pênc sed xortên delenbegiyane,
 Bila bi destê te bigirin, te teslim bikin mala bavane. »

*
 **

Zinê got : « Samê te pîr e, mîna romiyane !
 375 Ev gotinên te dernakevin ji devê zariyane.
 Tu dixwazi gotina xwe berî serî bi gur û derewane. »

Memi dît ko Zin bê tîrs û perwa dikiye van şorane.
 Ew ji tê da şaş bû, nîza bû ko ji wan her diyan yê rast kijan e.

Got : « Rabe, vê êvarê, ez û te va bi destê hev bigirin, weke xweyîng û birane.

380 Emê bi hev bigerin li nav van qesr û qonaşane,
 Bi dest xwe bigirin çiran û meşelane.
 Qey elbet emê li diwaran nas bikin ko yê derewin kijan e.

Wê bi rûyê reş, bi der keve li nava qesr û qonaşane,
 Zinê got : « Tu dixwazi ko ez rabim, destê xwe bi te dim, mîna xweyîngane,

- 385 Ez nikarim rabim, destê xwe bidim destê peyane,
 Bigerim li koşk û bewşane,
 Tema her kireke jinan radibe ser zarane. »
 Memî got : « Bê çûyîn û nihêrîn, ji me ra tune dermane.
 Ez dibêjim : « Qonaşa min e, tu bawer naki gotinane. »
- 390 Zînê got : « Ez dinhêrim te çav daye şor û gotinane !
 Min çiqas bi te ra got, tu felîmî naki gotinê meriyane.
 Min bi te ra ne got : « Rabe, here, hin ko her sê pis-
 mam bi te ne hesiyane ! »
 Memî got : « Ez dinhêrim tu nabihîsi şorên meriyane.
 Mafir ko tu bi min ra danakevî hewş û heyat û
 baxçane,
- 395 Te got : « Çil û yek cariyê min hene, dîkin xizmetane. »
 Min jî gotî bû : « Hezar û pênc sed xort ji min dixwa-
 zin emrane. »
 Were, tu dengêki didiyan gazi hîke çil û yek cariyane,
 Ez jî wê bang kim hezar û pênc sed xortên Kurdane.
 Ko eger qonaşa te be, wê cariyên te werin bê
 şekane ;
- 400 Na ko qonaşa min be, wê xortên Kurdan werin cem
 me her diyane.
 Hema Zîn di nav ciyan da rabû, got : « Va gotina li ser
 serî û her du çavane ! »
 Li ser têxt peya bû, çû her pencerane,
 Pencere vekir, kire qîrîn li çel û yek qerbaş û
 cariyane.
 Tu kes lê venegerî, Zîn jî kira xwe bû poşmane.
- 405 Vê derbê, dob hat ser Memê Alane,
 Bi dengêki bilind bang kire hezar û pênc sed xortên
 Kurdane,
 Got : « Begliyo, te da min soz û qerar ko nehêli çûçi-
 kên ezmane
 Werin têkevin oda min, tevî textane.

Qey ko eqil di serê we da ne mane,
 410 Hon bi ser min da dişinin kêmaqilane.
 Yeke rêwindayî hatiye, qet nabihîse şorane. »

*
 **

Bi guhê Begli ket dengê Memê Alane,
 Emir da hezar û pênc sed xortên Kurdane,
 Got : « Rabin, bi der kevin ji odane,
 415 Têye dengê padişahê me Memê Alan, bi xeydeke
 girane.

Nizam çî ecêbe îşev lê qewimiye di nava datrane.
 Xwedê zane, ko biqare, wê ji îdama we giştikan ra
 derkeve fermane ! »

Xortên Kurdan rabûn, bi der ketin ji ode û
 qawîşane.

Li piştê xwe şidandin cotê yaqûbiyane,
 420 Bi ser da berdan qameyên lêzgin, milê xwe êxistin zil-
 xane,

Bejna xwe xemilandin bi silehane.

Begli kete pêşiya wan xortane,

Tofi pêşin gi xortên sivik in, di çax û wextê Memî
 da ne,

Di guhê wan da giharên zêrin in, falqê temeriyê bi ser
 da berdane ;

425 Li pişt wan tèn xortên qert, bi zilxên dawidî, û zoyê ya-
 qûbiyane bi ser da girêdane.

Qeytanê nêriziyan girêdane ;

Tê leqelaqa binaniya şûran, dikevîne li qoncê cizmane.

Bi rev diketin diwana her du textane.

Begli, birayê Memî, yê canecane,

430 Yê ko serdarê hezar û pênc sed xortên Kurdan e,

Hate ber deriyê Memî, got : « Bibê, şahê min, ez ji te ra
 xirab kim kîjan mihela bajarê Mixribiyane ? »

Zinê nihêri ko xewa wê şaş e giran e.

Hema rabû, reviya, xwe avête dest û lingê Memê Alane,

Gotê : « Min ji nezani kire qisûr, qisûr efa mêran e,

435 Tu kira min bidî binê lingane. »

Hinga, Memî emir da Begli, serdarê hezar û pênc sed xortên Kurdane,

Gotê : « Tîştêk tune, ne hewce ye ko bigerin li koşk û odane ! »

*
**

Memî bi Zinê ra digot : « Di vê yekê da heye hikmeta Xudane.

Em nizanin ko di heqê me her diyan da, ya bi xêr û xweşi kijan e.

440 Were, emê textên xwe bikişinin ber hev, heya serê sibê, kerem ji Xudan e. »

Textên xwe kişandine ber hev, û bi hev ra ketine şorane.

Di nava hev da danîn sonda girane,

Sond xwarin bi pêxember û ewliyane,

Mem ji stoyê xwe da dani humeyliya meqbûl, û ani şûrê nêrgiz, ev her du danîn nav bera û textane.

445 Got : « Emê îşev pev ra rakevin, mîna xwişk û birane ;

Gava sibê bû, emê bang kin şêx û alimên bajarê Mixribiyane.

Bi emrê Xwedê û qewlê pêxember, bila bibirin mara me her diyane. »

Bi hev ra guhartin qaşê gustirane,

Li ser ya Memî, nivisiye « Memê Alane. »

450 Li ser ya Zinê, nivisiye « Qîza Waliyê Cizîra Botan, Zîna Zêdane. »

Hêdi hêdi, bi şor û xeber danê, ketine xewa şevane.

*
* *

Şor hate ser her sê qizên Padişahê Periyane,
Tema hine sekinine li devê pencerane.

Tavbano got : « Gunehê wan her diyan li stoyê me her siyan e !

455 Tenê me ani cih şora ko me da bû Stêrbano li ser Kaniya Gulane.

Êdi tu heqê te ne ma li me her du xwişkane ! »

Xwendin ismeki periyane, pif kirin nav her du text û nivinane,

Mem û Zin ketine wehm û dereceyê cendek û miriyane.

Her sê xwişkan gazi kirin cin û periyane,

460 Textê Zinê rakirin tevî her du çirane,

Bilind kirin heya gihane taqê ezmanê heftane ;

Xwe berdane ser bajarê Cizira Botane.

Textê Zinê danine cihê herê, meqamê dê û bavane.

Sibe bû, ro helat, xwe da serê çiyane.

465 Zinê çavê xwe rakir ji xewa şevane,

Nihêri ko tune ew mêvanê xwe yê şeva çûnî, xwediyê mihebeta sadiqane.

Kire qîrin, bi deverûyan xwe avête ser nivinane.

Got : « Va çi ecêb û elameta giran e ?

Min digot qey rast e, tu nabê ko xewneke şevan e. »

470 Paşê, da eqlê xwe kêfa şevane.

Got : « Bi min ko me bi hev ra guhartine gustirên pêçiyane. »

Destê xwe avête gustirê, û lê nihêri ko li ser qaşê wê hatiye nivîsîn : « Memê Alan, Padişahê Kurdane. »

Hinga, zani ko çiroka şeva din ne derew e, rast e û eş-
qeke sadiqan e.

Car din kire qirin, ji xwe çû, kete nav nivinane.

*
**

475 Koma çil û yek cariyar li ser Zînê bi hev ra ci-
viyane.

Hinekan radihihişte destane,

Hinekan pêsir qelaşt, û hinekan av rejand ser ça-
vane.

Pêda pêda hiş hatine seri. Nihêri li cariyane.

Got : « We xêr e ? Kê gazi we kir, ko hon li min ci-
vine mîna qertelane ? »

480 Gotinê : « Xatûn, dengê qirina te hat, em tev da revî-
yane,

Me got : « Belki tiştêk qewimiye ! » Em hatin, ko tu
ketiye ser ciyane. »

Zînê cariya veğerandin ciyê wane.

Gava bi tenê ma, ji xwe danin cil û çêkên xatûnane.

Li xwe kir kiraseki reş, yê erebane,

485 Ko ne hêja ye du qirûş û nivane.

Bi carê xwe kir belgihê cariyane.

Ne ma bi kesî ra dike şor û xeberane,

Cariyan xeber dane Mir Ezin, mirê bajarê Cizira Bo-
tane,

Ko Zin ketiye bi nexweşiyê girane.

490 Mir Ezin hat, nihêri ko rast e gotina cariyane.

Heyfa çavên reş û belek, xerab bûne mîna çavên di-
nane.

Mir Ezin emir da, ne hiştin navê hekîm û şêx û me-
lane,

Hemî li ser Zînê civiyan, bi derewane.

Hinek dibên : « Bayê Cinan e. »

- 495 Hinek dibên : « Ev işe derman e. »
 Hinek dixwinin û pif dikine ser textê Zinë û
 ciyane.
 Zinë giştik qewitandin li wan derane.
 Got : « De herin, ez ne nexweş im, ko hon bi min din
 dermanane ;
 Ne ji bi min ra ketiye bayê periyane,
 500 Ko ji min ra diqin berbejnên û nivîst û nis-
 xane.
 Zinë ji xwe heram kir ger û temaşa bajarê Cizira Bo-
 tane.
 Sibê heya êvarê, û êvarê heya sibane,
 Karê wê fikirina wê şeva ko Mem diti û girin û kişan-
 dina keseran e.
 Rûyê wê nakene tevi tu kesane.
 505 Heya şeş mehan ketê hizneke pir e mezin û girane.
 Kesî nizanî bû ko li serê wê qewimiye çî ecêba
 giraane.

*
* *

- Emê herin dora Memê Alane.
 Sibê, çavên xwe vekirin je xewa şevane.
 Nihêrî ko tune mêvana xwe ya şeva çûnî, xwedîya şor
 û henekane.
 510 Bi xwe re digot : « Ecêb, va ne işe cin û periyane ? »
 Paşê, hate birê, got : « Law, ne me şeva çûnî guhartin
 gustirên tiliyane ? »
 Li destê xwe nihêrî ko rast e, ne bi derewan e.
 Begli, birayê Memî yê sadiqane,
 Serdarê hezar û pênc sed xortên Kurdane
 515 Nihêrî ko ro hate dema taştîyane
 Piştê rohelat, saet hate didîyane.
 Disa Mem derneket ji nivînane,

Ne ji ji bona nimêjê dakete mizgeftane,
Ne ji jê hatin tu emr û fermane.

520 Rabû, hilkişî oda Memî, guhê xwe da ber deriyane.

Bihîst ko ji hundirê odê têye dengê nalina nexweşane.

Di ci da vegeerî, hate nav hevalane,

Di nav wan da bijartin çendek ên eqilmend û xwendane.

Bi wan va, tev hatin ber oda Memê Alan, padişahê Kurdane.

525 Pêsirê ebyên xwe bi hev xistin û devên delingê şapîkan berdane.

Gelîki bi edeb derî li Memî kutane.

Li hundir dihat dengêkî zirav, wekî dengê nexweşane,

Digot : « Ki ye ? Bi derbas be, jê re destûr û eman e. »

Derbasî hundir bû Beglî, tevî wan hevalan giştikane.

530 Nihêrîn ko bengzê Memî qulibtiye bengzê miriyane.

Ji çavan bûye gurina hêstirane,

Bi ser devûrûyê Memî da mîna çilkên baranê Nisanê rijiyane.

Hema li ber vê, dilê Beglî rabû, xwe da ber parxanane.

Got : « Bira, eman, hatiye serê te çi ecêba girane ? »

535 Em duhî çû bûn nêçîra pezkoviyane,

Eger çavê te ketiye li qîzeke beg û axayên Kurdane,

dane,

Hema tu li birayê xwe bike fermane,

Ne bi ya min, bi ya Xudayê keremê, Padişahê padişane,

Di nava bist û car saetan da, ji te ra bînim ji nav bajarê Mixribiyane.

540 Eger meraqeke din ji te re büye xweyane,
 Bêje, ezê niha biqedinini û wextê ji xwe naborinim,
 saetê nekim didiyane. »

*
 **

Dora pîrsê hate Memê Alane. Got : « Begli, brayo, tu
 i din i !

Ez çî bêjim, tu ecêba şeva din nabini.

Hema, emrê ko li te bikin, tu bibini.

545 Tu haya diya pîr û bavê kal tê negihini,

Her dû kokimên apan pê nehisini.

Eger tu i jêbatî yi, û karê ko ez dibêjim pêk bikari
 bibini,

Tu zûka herî xwe bi tewlê nijdiyan bigibini,

Hespê boz ji qeyd û merbendan biftilini,

550 Zîn û zenguyan bi ser di, tengan bişidini.

Welatê xeribiyê çetin e, xwe bi derê oda xeznê gi-
 hini.

Heqîba min ji zêr û cewahîran tiji biki, li terkiya Boz
 bişidini.

Ro li taştîyan, tu li ber kevirê siwarbûnê rawes-
 tini,

Bi destê birayê xwe bigiri, bi ser piştê Boz bi-
 gerini.

555 Bi min ra bi rê kevi, birayê xwe di nava bajêr da
 bi der xini,

Di ser riya bajarê Cizirê kî, û biterikîni. »

*
 **

Vê gotinê eqil ji serê Begli revand, bû minî dinê
 çolane.

Bi hêla heremê da revî, xwe gihande diya pîr, kalê
 bavane.

Xeberek dişand ji bona her dû kokim û bextreşên apane.

560 Gote wan : « Hon çî rûniştine li van derane ?
Mala me şewiti, hêviya me ne ma li erdane.
Nizam ko çî li Memî qewimiye, bûye mina bodelane.

Dixwaze berê xwe bide bajarê Cizîra Botane.
Kesî me ev rê ne diye bi çavane,
565 Ne jî bihistiye bi guhane.
Mem dike bi vê rê da here, bê haya we giştikane.
Çûyîn bi dev gengaz e, lê veşer ne bi destê meriyan e. »

Her çar bi hev ra revîn oda Memî, şêrinê dê û bavane,
Hêviya her du apane.

*
* *

570 Piştî ko Beglî çû, Memî çavên xwe girtin, kete xûliyanê.
Memî hew çavên xwe vekirin, û nihêri li dorhêlane
Ko li her balgihê serî rûniştîye pîra diyane,
Li bin lîngan sekiniye kalê bavane,
Li her kêlekê rawestiye kokimekî apane.

575 Hêstiran dibarîne bi pehniya rûyanê.
Gotin : « Eman, Memo, tu çî diki ? Bê te nîne tu hêviya me her çarane.
Were, guh bide me, mekeve ber bayê xewneke şevane,

Ewa ko şeva çûnî li te bûye mêvane,
Ew şeytan e, dikeve şiklê qîzane,
580 Dikene bi kal û xortane.
Ji bona xewneke şevan, me giştikan mexîne şîn û yesane
Meêşîne dilê dost û xêrxazane,

Mekenîne devê neyar û dijminane. »

Memî got : « Bavo, ji xwe ra mekin gunehane,
585 Hon li rûyê min disekinîn, bi xatûnan ra dibêjin : «Va
şeytan e ! »

Di hundirê min da çêbûye derdekî mezin û kuleke
girane.

Rehên canê mîn sist bûne di qotê serî da, heya binê
lingane.

Di hinavê min da vêketiye arê darane,
Rivên û pêti davêjê taqê ezmanê heftane.
590 Dermanê min tune li bajarê Mixribiyane,
Dermanê min pîr î dûr e, li bajarê Cizîra Bo-
tan e.

Tasek ava Kaniya Qestelê, li ser destê Zîna Zêdan, wê
ji min ra hibe hekim û dermane.

Honê li min helal bikin şîrê bera, û êmegê
gane.

Ezê lingê xwe têxim rikêba kuriyê behrê, çeleng Bozê
Rewane,

595 Li nabêna bajarê Mixribê û bajarê Cizîrê dûr e, qonaşa
salekê û şeş mehan e.

Rebê Alemê mirin daye me, ebdê gunehkarane,
Tirsa min e, ez serê xwe deynim diyarê rehmetê, axê
gorane.

Hesreta xewna şevê xerab e, wê bi min ra here diyarê
rehmetê, axa gorane. »

*
**

Bavê kal nihêrî ko ji derdê Memî ra nikare bibîne
tu çarane.

600 Got : « Belkî em bikari bin jê ra peyda bikin rêber û
delilane. »

Emir da xulamên, got : « Bang kin delalane,

Bila bigerin li nav bajarê Mixribiyane,
 Ko kî bizani be riya Cizîra Botane,
 Ezê çavên wî têr kim ji zêrane. »

605

Heya sê ro, sê şevan bû qîrîna delalane.
 Digeriyan di nava Bajarê Mixribiyane.
 Roja sisiyan, bi destê vala li bavê Memî vege-
 riyane.

Gotin : « Şahim, dengê me ket û devên me qer-
 miyane.

Me ne hişt di nava bajêr da tu cih û mihele yên bi
 gumane.

610

Disa me ne di yekî ko bihîstiye navê bajarê Cizîrê bi
 guhane,

An riya wê dîti be bi çavane.

Bi destê vala û rûyê reş, em bi te vegeyane. »

Gava bavê kal hêviya xwe birî ji rêberane,

Emir da wezîr û beg û aaxayên bajarê Mixribiyan
 giştikane,

615

Got : « Bila hemî qîzên delal û çeleng werin ; bigrin
 dilanan û govendane,

Belkî Mem yekê biçibîne û ji bir bike hesreta Zîna
 Zêdane. »

Li ser emra bavê Memî, sê rojan bû şadimanî di bajarê
 Mixribiyane.

Ne man qîzên wezîr û beg û aaxane,

Her yekê xwe bi awakî xemiland û dane ber kokiyane.

620

Dema refê wan qîzan diborin di nava zikak û
 kolane,

Pê ra agir berdida dilê xortane.

Giştikan hatin li pêş qonaşa Memî, girtin govend û
 dilane.

Dengê def û zirnan û tililiyan xwe didane taqê ez-
 manane.

Dîsa dilê Memî ne xwest ko serî biderxe bi şîbakane.

*
* *

625 Gava bavê Memî dit ko bi vê jî jî derdê Memî ra nebû dermane.

Vêca, xeber da şêx û meşayîx û Melan û hekîmane.

Melan zûka dest avêtin qelem û diwêt û tûrê kitêbane.

Her yekî bi awakî dest pê kirin bi nivisandina berbejn û nivîştane.

Hinekan dixwendin esmayên cin û periyane,

630 Hinekan destê xwe vedikirin li diwana Xudan, bo diane.

Şêxan bêrakên kesk radikirin ber penceran û şîbakane, Dîbûne gurmîna defên wane.

Dengê xeliliyan ker dikir guhê meriyane.

Qireqîra mirîdan diçûn ezmanane.

635 Xwalê Memî, Emer begî jî xwe da bû berger û şîretane.

Lê vana tiştêkî hinekî sar ne dikir arê dilê Memî bi tu awane,

Hin zêdetir dibûn sebebê bîntengiyane.

*
* *

Memî got : « Xwalo, dilê min î liyan e ;

Îro dilê min bûye yataxa derd û kulane.

640 Hon nikan jî min ra bibînin çare û dermane,

Qene meêşînin serê min bi van tiştane.

Min ne di ko kes birînê rîman bi ava gula da kewane.

Ez di dil da birîn bûme, hon tinin ser min şêx û melane.

Ez çavên xwe digirim, ko bibînim xiyala Zîna Zêdane.

- 645 We ji min ra aniye qeflê soytariyane.
 Qey tu bê li min kê m maye qireqira mirid û dew-
 rêşane.
 Min got : « Belki ez ne bîm sebeba serê van ser-
 seriyane.
 Bi navê Xwedê, ko ez rabim, tu ya xêrê ji min nagihê
 wane !
 Wê serê van bifire li ber şûrê celatane !
- 650 Bila herin mala xwe, kesi din tune li van derane ! »
 Xwalê Memî, Emer Begî dit ko tune tesira van
 tiştane.
 Her kes belav bû, vegeyriyan cem xwediyane.

*
* *

- Bavê Memî dit ko mayîna Memî di bajarê Mixri-
 biyane,
 Derdê wi mezin dike û jê ra pir dike kul û kovane.
- 655 Roj bi roj, bi şûn da dare, tê da ne maye rengê
 xweşane ;
 Ko wa dom bike, Memê here diyarê gornane.
 Bê çûyîna bajarê Cizirê, jê ra ninin çare û der-
 mane.
- Piştî ko va fikra hate kalê bavane,
 Wi ji rabû, gote pira diya û her du kokimên apane,
- 660 Got : « Eger em nehêlin ko Mem here bajarê Cizira
 Botane,
 Disa xêra wi nine ji bona me her çar kokimane,
 Wê roj bi roj bihele, mîna benîştê li ser kokê
 darane.
 Emê paşê bêjin ko em bûne sebeb. Qedera Xwedê kes
 nizane.
 Emê berdîn, bila here ji derdê xwe ra bibîne hekim û
 dermane.

665 Na, gava em nehêlin, teqez gunehê wi di stoyê me her çaran e.

Emê hinga bêjin : « Em bûne sebeb, û me da kuştin tevi derd û kulane. »

Her çar pev ra çûne cem Memi, xwediyê derd û kulane,
Gotin : « Eve, em razî bûn ko tu herî bajarê Cizira Botane. »

Hinga, reng û rûyê Memi vebû weke berê, mîna belkên gulane.

670 Di ci da rabû ser xwe, bi der ket di nava nivînane.

Zûka kire gazi li Begli, serdarê xortane,

Gotê : « Ji min ra dagire beqîbek ji perane,

Têxê kevirên cewher bi kulmane,

Bişidine li terkiya kuriyê hebrê, Bozê di Rewanc.

675 Bine, bisekine li her kevirê siwarbûnê, lingê min têxe rikêbane,

Begli heqîba Memi girt, çû xezna perane,

Çendek ji xortan şandine tewla hespane,

Ji bo ko bi der xînin Bozê Rewane.

*
* *

Xebera çuyîna Memi belav bû di nav bajarê Mixri-biyane.

680 Destên xelkê diketin paşîla wane,

Mîna bexên dangiyê bi ser Memê Alan da reviyane.

Hinek dihatin destan, û hinek diçûne rikêb û lingane,

Mîna ko meyîtek bi der keve, dibû bāvobavoya van xortane.

Memî dit ko îş î dirêj e, şin û giri xwe da ezmanane.

- 685 Zenguyek dido avêtine kêlekên Bozê Rewan, hevalê roja tengiyane.
 Berda ser sto dizgîna Bozê Rewane.
 Heywan diçû mîna birûska ko datê ji ezmanane.
 Bi şûn wî da nedixewini bê talaz û toz û dûmane.
 Kesî nizanî hikmê vi heywanî çiqas pir e di riyane.
- 690 Li wî bayî diçûn, heya şev gihêşte wexta nimêja yasiyane.
 Memî dit ko qelibî li bajarekî pir î mezin û girane.
 Çirayên wî bajarî mîna stêrkên ezmanan e.
 Memî dit ko li qonaşeke mezin şîneke erebî girêdane.
 Di nav da tê dengê bavê kal û Beglî, birayê wî ê canecane.
- 695 Hinga bir bir ko riya xwe şaş kiriye û vegeziye bajarê Mixribiyane.
 Hêdika bi dûr ket li qonaşa bav û kalansera padişahê Kurdane.
 Wê rojê gelekî westî bû Mem tevî Bozê Rewan di wan riyane.
 Çû li kêleka bajêr, li yekî bû mêvane.
 Gotê : « Min rê şaş kir û vegeziyam li van derane.
- 700 Eger ji devê te bi der keve, an xeberê bidî kalê bavane,
 Bila tu zani bi ko ezê te bişînim ber sêpi û ken-dirane.
 Divê tu sibê zû min hişyar biki, demê limêja şaffiyane. »
 Xwediyê malê got : « Li ser seran û her du çavane,
 Madam îşev li min bû mêvan Memê Alan, padişahê Kurdane. »

- 705 Heya sibê, xwediyê malê rûnişt, xew ne kete çavane.
Sibê, beri berbangê, Mem rakir ji xewane,
Jê ra derxist Bozê Rewane.

*
* *

- Mem siwar bû, car din bi der ket ji bajarê Mixri-
biyane,
Berê xwe da Cizira Botane, rîya şeş mehane.
710 Hespê xwe avête nav zenguyane.
Di bin Memî da, Bozê Rewan çêdikir mîna xezala
çolane.
Disa şeva Xudê hate yasiyane.
Memî dît ko di kêlekê da tê dengê gûşegûşa avê û destê
meriyane.
Berê hesp guharte ser, ko kalek e, emrê wi gihaye heftê
û pencane.
715 Ser û çavê nûranî ne, mîna gulane.
Hespekî boz, weki yê Memî girêdaye bi qeyd û mer-
bendane.
Bi xwe jî dîke destmêja yasiyane.
Memî lê silav kir, kalo silav vegerand û rabû ser
lingane.
Got : « Were, peya be li ser serê min û her du
çavane.
720 Were, ez û te va bikin limêja yasiyane,
Belki jî bi te ra siwar bim qonaçekê, dibe didiyane. »
Ev kalo Xizir, mêrê kerbelan e.
Mem peya bû ; bi kalî va, li ser kaniyê kirin sêzde rikat
nimêja yasiyane.
Her du jî bi hev ra siwar bûn li piştê hespane.
725 Tema dilê Memî şewitiye, kêlekên hespê xwe dane ber
zenguyane,
Parxanê heywên çênî kirin, mîna goştê qimane.

Memî dinhêri ko kal zenguyan li hespê xwe nade, dîsa li pêş wî diçe sedek didiyê cotane.

Memî di dilê xwe da digot : « Hespê min kuriyê behrê, Bozê Rewan e,

Bi wî ra çûyîn, li dinê, ne karê tu hespan e.

730 Nizam ko eva çi ecêba giran e.

Hespê kalo weke îşê cin û periyane e. »

Bi vê çûnê birin rîya şeş mehan bi panzde roj û panzde şevane.

Gava nêzik bûn ji şetê Cizîra Botane,

Kalo got : « Memo, kurê min, tu diçi Cizîrê ji bona Zîna Zêdane,

735 Di nava we de heye eşqeke dilane.

Min divê li te bikim çend şîretane. »

Memî got : « Bibê, li ser serê min û her du çavane. »

Kalo got : « Gava dari ber şetê Cizîra Botane,

Şet î pehn û mezin e, li ser nînin kelek û darê gemiyane,

740 Ji alî din radibe dûmane,

Kelişo daniye qîza Bekoyê Şeytane,

Dixwaze ko te bixapîne bi navê Zîna Zêdane,

Lê tu bawer meke ; ew qîza Beko Awan e.

Bavê wê zaniye ko tuê herî bajarê Cizîrê, bi kitêba remlane.

745 Qîza xwe şande pêş te, dike te biqelibîne li gola xwîniyane.

Bibe sebaba serê te û Bozê Rewane. »

Destê xwe li pişt Memî xist, jê ra kir gelek diane.

Paşê, wînda bû li pêş çavane.

Memî nihêri li dora ewr û ezmanane.

750 Ko sê kewên belekpor difirîn li pey hevane

Şahîneki pir î kal, bask û pêr peritî daye pêşiyane.

Memî kire lez, heywan da ber zenguyane, da pey wane.

*
**

Dema ko ketine keviya ava şet simê Bozê Rewane,
Nihêri ko şora kalo rast e, ne kelek û ne jî darê
gemiyan e.

755 Bi tenê, li wî alî şet, radibe dûmane,
Yek rûniştiye li ber kelîşoyane.
Dinya bihar e, micalê paliya cihan e û kulilkê
hinaran e.

Felat sor bûye mîna xwîna mêrane,
Pêl davêne serê pêlane.
760 Delxê davêne serê delxane,
Lêdixînin li kûna çiyane.
Gava çavê Memo li bajarê Cizirê ket, dengêki ban kir,
go : « Dilê min li yan e, sê cara li yan e !
Aqil û olan di serê min de ne mane,
Ezê Kuriyê Behrê biqelibînim li felatê bajarê Cizîra
xopane,

765 Li gumînê pêla û delxane.
Bi Xwedê, ez ditirsim jî gola xwîniyane,
Tê da tê fişîne mara, çêlpîne masiyane.
Felatê Cizirê li pêşiya min bûye siltane.
Siltanekî bê dexalet û eman e.
770 Tîrsa min e, min bavêje gola xwîniyane
Gola xwîniyan kûr e, tê da tê fişîne mara û çêlpîne
masiyane.

Wê goştê me bibe rizqê mar û masiyane.
Malê me pir e, wê bimîne li mîretçiyane.
Bayê xerbi jî hêla jêr va tê, li felat dixîne, pêla vedige-
rîne li serê pêlane.

775 Bayê xerbi jî siltan e,
Siltanekî bê dexalet û emane.

Kuriyê Behrê siltanê behran e.
 Memé Alan ji siltanê Kurdan e.
 Em çar siltan li vê derê li hevûdû civiyane.
 780 Ezê ji siltanê bê û sultanê avê bixwazim emane.
 Ezê kuriyê behrê biqelibînim li felatê Cizîra Xopane. »

*
 * *

Memo dengeki banê Zînê, qîza Beko Awan kir, go :
 « Lê, lê, xûşkê, dilê min liyan e, sê cara liyan e !
 Ez î xerîb im, nizanîm rîyan û derbane.
 Xwedê hebîna, bihurê felatê Cizîrê kijan e ?
 785 Ro hilatiye ji mala Xwedê ji aliyê jêre,
 Şewqê xwe daye dinyayê û hawêrdore.
 Ez nizanîm, ne sibe ye û ne êvar e.
 Çaxê te bi xêr e. »
 Zînê, qîza Beko Awan dengeki ban dikirê, digo : « Xeribo, ez bi qurbano, ro helatiye ; ji mala Xwedê ji dûr e.
 790 Şewqê xwe daye dinyayê û hawêrdore.
 Xiyala xwe bidiyê, kuriyê Behrê, Bozê Rewan di bin te de dikûrekûre.
 Stoyê te xwar kiriye kostekê saetê û qeytanê lahûre.
 Tu eşqî bûye li bajarê Cizîrê, qedehê çavê min reş i belek û guliyê min ê hûre.
 Tu li wê derê bisekine, mîna kevîrê dêrê ermeliyane,
 795 Ezê derbas bim felatê Cizîra xopane,
 Bila Cizîrê ji xweyê bihere, bixwe serê xwediyane ! »
 Memo digo : « Erê xûşkê, dilê min liyan e,
 Hayê min tune ji van pîrsane,
 Ji min re dibêjin ticarê hespane.
 800 Ez hatime li pêşiyê û hespê min bi şûn da mane.

Ji bo Xwedê, bihurê Cizîrê ji min re bike beyane.

Ezê derbas him xana bêkarane. »

Zîne dengêkî ban dikirê, digo : « Tu bawer nakiye ko ez im mêvana te ya şevane ! »

Di dairê te nê giran de, me pev re guhart gustilane.

805 Gustila te vaye di tiliya min da ye, ne bi derewan e !

Wexta ko te gazi Begli kir, serdarê hezar û pênc sed xortên Kurdane,

Hate me, tevî hevalane.

Hema te emir da, dibûn şeqîne şûrane.

Ma êdî ji te re çi bidim îşaretane ?

810 Ez bi qurbano, Memo,

Bejin ziravo mîna şîva bê kelemo,

Tuê ji dilê min rebena Xwedê re hekîm û şefa û merhemo !

Tu li wê derê bisekine mîna keyirê dêrê Ermeliyane,

Ezê biqetînim felatê bajarê Cizîra xopane,

815 Tuê bi destê min bigirî û min bavêjî terkiya Kuriyê Behrê, çeleng Bozê Rewane.

Bi rê da wê pèrgî min û te bibe kerwana bazîrgane,

Wê bêjin : « Xwezil bi dilê Memo ! A ko aniye, çawa can e ! »

*
**

Mem lê nihêrî ko lê nabe tu çare û tu dermane.

Gote : « Qizê, ez dizanim tu qîza Beko yî, bavê te mîf-sid û şeytan e. »

820 Gava qîza Beko dît Memî ew nas kiriye, nayê xapandin bi şorane,

Got : « Ezê bihurekî neçê raberî kim, belkî bi rû da here tevî Bozê Rewane. »

Bang kir, got : « Memo, bihur di tala te re ye, av e tenik e, nagihê nava meriyane. »

Memî, ji neçareyi, hesp da nav zenguyane,

Nihêri ko av e kur e, bilindiya riman e.

825 Berê hêsp bi şûn da vegerand, xwe gihande saxê bi heftê û dû belane.

Got : « Ezê ber bi çêm da dakevim, belki ez bibinim şivan û rêwiyane. »

Berê Bozê Rewan ber jêr kir, çû işê çend deqîqane.

Dît ko şivanekî rûniştiye li ber dewarane.

Memî lê silav da, şivên lê vegerand, rabû ser lingane.

830 Gote « Mêvano, tu bi xêr û selamet hati, li ser çavane.

Bêje hele ka te çi emir û çi ferman e. »

Memî got : « Ji kerema xwe, raberi min bike bihurê Cizira Botane. »

Şivan pê ra meşi, bihur raberi kir bi tiliyane.

Got : « Metirse, bira, ez heya niha di vi cihî ra derbas bûme deh carane. »

835 Memî destê xwe kire bêrika xwe, tiji kir ji zêr û perane,

Xist destê şivên got : « Menihêre li kêmi û qisûrane,

Xwedê hez ke ko me careke din hevûdû dît bi çavane,

Ez dikarim bipirsim li halê camêr û qencane. »

Heywan ajote nava şet, nihêri ko pir i tenik e, xwe nade ser çokane.

840 Derbas bû ji avê, berê xwe da bajêr, bi lez; hesp da ber zenguyane.

*
**

Qtza Beko dît ko Mem derbas bû ji avê, wê here bajêr. xwe şilf kir ji cilane,

Hate ser riyâ Memî sekini, ma li benda maniyane.

Hin Mem nêzîkî ne bù bù, bang kir, got : « Lawo, heşaşo, şerabxwiro, tu î dîn î !

Ez li cîyê xwe rûniştîme, tu werî namûsa min xerab biki, bihetikîni,

845 Vê pîsiyê bi serê min da bîni !

Ma tu nîzanî ko ez bêjîme xelkê Cîzirê, tu bi xweşî li dinê namîni ?

Ko tewr tiştêkî nekim jî, nahêlim ko tu xwe bi Zînê gihîni. »

Memî dit ko fêla wê xerab e, piştî ko nîka bù wi bixapîne,

Dixwaze wî li reziliyeke meziu daxiîne ;

850 Mem jî devê wê kêr pirtir ditirsî ko gotinan bi nav xelkê xîne,

Pê navê Zînê xerab bîke, êdî nîka be xwe pê gihîne.

Ji bo van yekan, Memî berê xwe da hilane.

Gotê : « Xwişka min, tu îş naçîn serî bi derewane.

Mavêje ser min bêbextiyane.

855 Bi min ra dibêjin siltanê Bajarê Mixribîyan, padişahê Kurdane.

Hin min bi xerabî çavê xwe ranekiriye li tu qîz û jinane.

Tu çîra davêjî ser min derewane ? »

*
**

Qîza Beko got : « Divê tu bi min di soz û bextê mêrane.

Eger Xwedê kir mirazê te bi Zîna Zêdane,

860 Tuê bi destê min jî bigiri, bibî Bajarê Mixribîyane.

Eger Zîn serdilka te ye, wê bi min va bibin didiyane.

Bozê Rewan i xurt e, dikare bibe me her siya heya
Bajarê Miñribiyane.

Ez ji wê raber te bikim der û berane,

Ko li derdê te ra bibinim çare û dermane. »

865 Memî dit ko bi riheti nafilite ji qîza Bekoyê Şey-
tane,

Ji bo dilxweşiya wê got : « Gur namirin bi du
pariyane !

Yani ji peyaktî ra zewaca du jinan hêsan e.

Gava Xwedê kir mirazê min û Zînê, me her diyane,

Ezê destê te ji bigrim, bavêjim ser terkiya Bozê Rewane.

870 Boz i xurt e, dikare me her siyan ji bigihîne bajarê
Miñribiyane. »

*
* *

Qîza Beko got : « Madam ko te bi min ra da şora
mêrane,

Çikî peya be, ezê je te ra bêjim rê û adetê Cizira
Botane. »

Memî lingê xwe bi der xist ji rikêba Bozê Rewane,

Peya bû li cem qîza Bekoyê Şeytane.

875 Gotê : « De bêje, ka binhêrim şora te çi ye. Ro li min
çû bi derewane. »

Wê got : « Merê xerib î kor e, tişteki nizane.

Bajarê me iro bûye sê bendane.

Bendek, ya kurên Mir Tacin in, ev bend tê pê ji
ticarane.

Bendek, ya kurên Mir Celal in, Hesên, Çeko û Qere-
tacin, serekê diz û eşqiyane.

880 Benda sisiyan, ya kurê mir Zengin, mirê Cizira
Botan e.

Ev benda hana hemî mezin û beg û axa û zana
ne.

Serekê van her sé bendan ji baveki ne, hin tu bav ne ketine nava wane.

Kurên Mir Tacîn dido ne, ê biçûk, dibênê Mir Şem ;
Mir Sêvdîn mezinê wan her diyan e.

Kurê Mir Zengîn yek e, navê wî Mir Ezîn e, niha li şûna bavê xwe mirê bajarê Cizira Botan e.

885 Mir Şem û Mir Sêvdîn li dinê û memleketan digerin malê ticarane.

Hesen, Çeko û Qeretacîn, sibê heya êvarê girêdidin silehane,

Karê wan pê da nijde û talan e,
Dirijînin xwinê, dikujin mêrane.

*
* *

Niha, ya ko tu ji bo wê dari, Zin e :

890 Dotmama Hesen, destgirti û qelendayiya Çeko, eziza Qeretacîn e.

Xwedê zane, Çeko van rojan dike bizewice, Zînê bi der xîne.

Mir Şem û Mir Sêvdîn di riya wê da sekinîne.

Xeber dane Hesen ko em giştîk pismamên hev in, û ne biyani ne.

Te Sitiya çavbelek bir, Zin jî ya me ye ; yê ko qala Zînê bike, bila xwe ji bo mirinê hazir ke, bişidîne.

*
* *

895 Hesen got : « Ev sê sal in, me ne hişt malê karwan û ticarane,

Me gişkê civand, kire zikê Zînê û Mir Ezîn, mirê Botane.

Gava em dikin berin, hon niha hatine, bûne pismamê qîzane.

Tu dizanî, ez î din û girgin im.

Ezê şûrê nêriz ji kalên bikişînim.

900 Min digot : « Ezê Zinê pişti çend rojan bi der xînim.
Madam ko hat bi vê yekê sekini, helalê Xwedê
li min heram be, ko ezê niha, ro li taştîyan, ji mal bi
der nexînim.

Ezê hinga zora we bînim. »

Em herine ser Mir Ezin, pismamê wane.

Gelikî xeyidî li wan gotinên di navbera her du hêlên
pismamane.

905 Got : « Madam iş hat sekini bi nerindiyane,
Bila nikaha wê li eniya min be, ko nadîme we her du
seriyane.

Ko niha ticarek ji welatekî xerîb were, ezê xwîşka xwe
pê dim, û vegerînim çalanê her sê birane. »

Hesen, Çeko û Qeretacîn gotin : « Me malê xwe ne da
te li ser kavirane.

Emê destgirtiya brayê xwe hema iro bi der xî ro li
nivroyane.

910 Bi vî halî, her sê bendên pismamên ketine hev, û li
hev digerin li manane.

Giştikan sileh û zilx li xwe pêçane.

Neçê neçê li hev dinihêrin, mîna xwîni û neyarên bav
û kalane.

*
**

Ko tu ji cem min çûyî, kalekî rîspî, di dest da kitêbeke
remlane,

Bi hikmê remlan dizane ko tuê werî bajarê Cizira
Botane,

915 Li rîya te dipêye, li kêleka bajêr, li serê kûç û
zikakane

Gava wê çav bi te keve, wê were pêşiya te bêje : « Çikî
kerem ke malane. »

Tu guh mede wî, ew havê min, Bekoyê Şeytan e.

Dema hate ber te, guh medê, û hespê xwe bide ber zenguyane.

Bi lez û bez hespê xwe rake çargavane,
 920 Hingê kes nikare were pêşiya Bozê Rewane.
 Gava tu dari nava bajêr, xelkê pîr gazi te kin, wê bêjin
 « Li cem me bibe mêvan çend rojane ! »

Tu guh mede kesi : giş derewa dikin, ew ne ji bo te ye, bi tenê ji bo gewheran e.

Li kesî mesekine, tim bipirse û bêje : « Mala Hesên, Çeko û Qeretacin kijan e ? »

Ko tu li wan bûyî mêvane, ew keleha li polat in, wê ji derdê te ra bibin dermane.

925 Bila tu zani bî ko, heta nexapî bi havê min, Bekoyê Şeytane,

Mala wî koxeke biçûk e, mîna pîna mirîşkan e ;

Ko tu têkevî, wê bifetisi, nema vedigerî ji diya pîr û kalê bavane. »

Memî got : « Kelîşo, pîroz bin hezar carî li te û xwediyanê.

Ko ez Zînê binim, tew metirse, ezê te ji bavêjime terkiya Bozê Rewane.

930 Heywan hespê behrê ye, wê rake me her siyanê. »

Di wir da xatir xwest ji qîza Bekoyê Şeytane.

Hespê xwe bezand, rakire çargaviyanê.

Li hember xwe tim dûredûr dinihêre li qonaşanê,

Di dilê xwe da digot : « Ecêb, qonaşa ko Zîn tê da rûdine kijan e ? »

*
 **

935 Mem kete derê bajarê Cizîra Botanê.

Ji bîr kirin şîretê qîza Bekoyê Şeytane.

Di devê derî da, Memî nihêrî ko kalekî rîspî, emrê wî
gihaye heftê û pêncane,

Ji erdê rabû, destê xwe avête liwana Bozê Rewane,

Liwan qewî li destê xwe gerand, derbekê û didiyane,

940 Gotê : « Mêvano, tu î xerîb î, were kerem ke, li mala
apê xwe peya be, bibe mêvane. »

Memî got : « Apo, mal ava be li ser serê xwedîyan û
kurane.

Îkramê te li ser serê min û çavane.

Qonaşa min mala Hesên, Çeko û Qeretacîn, her sê
Celaliyan e. »

Kalî dit ko Mem peya nabe bi şorane,

945 Destê xwe avête bêrika xwe, bi der xist reşbelekek ji
bavê kal û her du apane.

Di kaşetê da nivîsîne ko gava digihî Cizîrê, here li vî
kalî bibe mêvane.

Ew jî birayê me ye, jî bo te li şûna apan e.

Ji kalî ra jî nivîsîne van çend pirsane :

« Mem xerîb e, kesî nas nake, û nizane tu der û
cihane.

950 Bala xwe bidê, bila li cem te neçe tu derane.

Nabe mêvanê tu kesane. »

Mem li kaşetê nihêrî, li bin danîne mora bavê kal û her
du apane.

Memî da bala xwe ko va îşa nekeve serê meri-
yane ;

Got : « Gava ez ketim vî îşê dilane,

955 Bavê min delal berda nav bajarê me yê Mixri-
biyane,

Ne ditin kesê ku rîya Cizîrê bizane.

Bê wê, ez li ser piştî Bozê Rewan hatim panzde
rojane,

Min pê birî rîya şeş mehane.

- Ma kê ev kaşet anî ji kalê bavane ?
- 960 Nebe ko ev fêna an hîle û tevdîra Bekoyê
Şeytan e ?
Ezê pê ra herim, ji bo xatirê reşbeleka bavê kal û her
du apane,
Gava min dît xaniyê wî mîna pîna mirîşkan e,
Hinga ji min ra şik namîne ko va bavê wê qîzê, Bekoyê
Awan e.
Ezê kê hêsp rakime çargaviyane,
965 Berê xwe bidim mala Hesên, Çeko, Qeretacîn, her sê
birane
Beko da pêşiya Memê Alane.
Ko hatine nêzika mala Beko, Mem dît ko jê radibe
dûmane,
Koxeke pîs, mîna pîna mirîşkan e.
Beko serê hêsp berda, çû hundir, ko ji Memî ra raxîne
cil û kulavane.
970 Memo Bozê Rewan da nav zenguyane,
Hesp rabû çargav, Mem filitî ji destê Bekoyê mîfsid û
şeytane.

*
* *

- Hinekî çû, Mem nihêri ko yekî êsir piştî xwe daye
derê sûkane.
Mem di dilê xwe da digot : « Ez derbas dibime ji pir
qesrane,
He ez ji vî êsirî bipirsim çonaşa her sê birane. »
975 Qulabte ser êsir berê Bozê Rewane.
Silav da li wî êsirî, êsir lê veğerand silava wî bi dest û
çavane.
Li ber Memî rabû, sekini li ser piyane.
Destê xwe avête hefsarê Bozê Rewane.
Ji çavan bû gurîna hêstiran wek barane.

980 Digot : « Heywax, ez çi bikim ! Nika tişteki bike mêri xizane.

Ko ne i xizan bama, min işev tu bibiriya mala xwe, bikiriya mêvane.

Bes min binhêriya li bejna te ya mina hori û lewendane. »

*
**

Memî got : « Ez diuhêrim tu meriki din i.

Tu meriki feqir i, ji bo çi ax û keseran bi ser dilê xwe da diheşinî ?

985 Cihê te tune, û nikarî mêvanan bihewinî,

Eger dixwazî çeyikê li ser min xini,

Bide pêşiya min, û mala Hesên, Çeko, û Qeretacîn raberî min ke û pê gihinî. »

*
**

Êsir lê vegerand, got : « Dilê min i liyan e Xweziya te niha kêr bavêta stoyê min, ez şerjê bikirama, li ber nigê Bozê Rewane,

990 Tek te va şora ne kirana. Li bajarê me, raberî hev kirin eyba giran e.

Qene işev tenê li mala min bibe mêvane,

Em jî hev ra vekin qûtiya dilane. »

Memî got : « Bira, bila dilê te nemine, ev bajarê we bajarê bodelan e.

Merî ko hate derekê, elbet heye qonaşa ko lê bibe mêvane. »

995 Gava ev êsir dit ko Mem qet nabihise û peya nabe bi şorane.

Got : « Bira, madam tu peya nabî li malê feqir û xizanane,

Digerî li malê mezin û qonaş û gedûkane,

Di roya teng da namûs bi der tê ji feqîran pirtiri began
û axane.

Eger cihê min î fireh tune be jî, qene ez dikarim nişani
te bidim pir cihane.

995 Were derdê xwe ji min ra bêje, belki ez jî bi kêrî te
têm bi du pere û nîvane. »

Mem dit ko li feqîr nabe çare û dermane.

Dil bi Memî şevitiye, mina birayê mêran jî dê û
bavane.

Berê bi gotina wi nekir, peya ne bû, vê car ne xwest
dilê wi bişkêne bo du pirsane,

Gotê : « Bira, ez meriki xerib im, lazim e tu gotinê min
nebê jî bo tu kesane :

1000 Ez li welatê xwe padîşah bûm, ez hatime jî bona Zina
Zêdane,

Qiza Mir Zengin xwişka Mir Ezin, mirê Cizira Botaie.»

*
* *

Êsir got : « Bira, dilê min î liyan e.

Qiza mirê me, Zin, nexweş bûye va bû nêzika şes
mehane.

1005 Hinek dibêne nesañ e, û hinek dibêne pê ketiye bayê
periyane.

Hinek dibêne dîn bûye, jê nabe çare û dermane.

Her çil û yek cariyê xwe qewitandine, cil avêtine, li
xwe kiriye kiraseki erebane.

Pismamên wê li ser ketine hev, di nav bera wan da
çêbûye neyareke girane.

Birayê Zînê li ser vê yekê xeyidiye li wane.

Dibêje : « Eger ticareki xerib hebe, bide qalanê pîsina-
mane,

1010 Ezê Zînê pê dim û vegezinim qalanê pîsmanên û
bigrim devê wane. »

Memî got : « Bira, eger ev îşa biqede bi zengîniyê û bi dayîna perane,

Brayê Zîné ji min dewlementir nabîne tu kesane. »

Êsir got : « Ka çi te heye ? Rewşa te ne ya xwediyên peran e.

Tu siwareki bi tenê yî, li pê te tune karwaneki mezin û girane.

1020 Ne ji tu dikari bi xwe ra bigerîni xezîne û genc û difinane.

Eger tu bi çar qirûşê di bërîka xwe dixapi, te hay hebe, bi perê bërîkê, kes nikare here derê camêrane. »

Memî got : « Bira, dewletê xelkê me ne mina we, xelkê Cizîrê, bi peran e.

Eve, terkiya min gişki cewherdaş in, ez dikarim pê bikirim bajarê Cizîra Botan, tevî ticarane ! »

Êsir got : « Cewherdaş li welatê me nake bihayê girane.

1025 Eger tu vi hespê xwe bifiroşî, wê ji te ra bike genc û definane. »

Mem got : « Dilê min i şewiti ye, her bi jan e.

Ez meriki xerib im, dikime çi bikim bi hespane ?

Hema tu niha destê xwe bavê hefsarê Bozê Rewane,

Bide pêşiya min û berê xwe bide mezada hespane. »

*
**

1030 Ew êsira kete pêşiya Memê Alane,

Bire mezada hespane.

Li ber qehwekê, Mem nigê xwe bi der xist ji zenguyên Bozê Rewane,

Peya bû li cem gelê qehweciyanê.

Ji Memî ra kirsî danîn, bû şingîna fincanane.

1035 Zehranan banê delaleki kirin û dane dest Bozê Rewane.

Kuriyê behrê avêtine mezada hespane.

Heywan serî hilda û terî da qolincane,

Di bin delêl da radibû ser lingê paşin, kurin diketê,
mina şêrane.

Ticar ne man, li dorhêlê gi civiyane,
1040 Her yekî dixwest ji xwe ra bistine û di dilê xwe de
digo : « Belki pê xweş bikim kêfa mirekane. »

Çima ko heya wê rojê, hespekî mina wî ne di bûn di
tu tewlane.

Zin, rext û taximê kuriyê behrê, Bozê Rewane
Li sirme û gulavdîn hatine çêkirin û di qulp û helqeyên
zerinî da rûnandine kevirên cewher ên girane.

Her kevirêk ji wan nakeve dest heta bi xezi-
nane.

1045 Ticaran giştika malê xwe kirine hêkekê, li erdê dan di
riya Bozê Rewane.

Disa, kesi ji wan nika bû bidana bedelê rext û
zinane.

Di bajarê Cizirê kes nema meraqliyê hespane,
Tevda hatin, li dora heywên civiyane.

Hinek ketine derdê kirîna hesp, û hinek ji dikine
temeşane.

1050 Hinek kom bûne li dora Memê Alane,
Dinhêrine li çelengiya bejnê û çavane.

Li ser hesp û siwêr bi hev ra ketine şertane,
Her kes ji xwe ra dikine gotinane,

Yê ko dibê : « Va xorta yî mina melean e. »

1055 Yê ko dibê : « Her hal, çêlikê padişan e ! »

Yê ko dibên : « Dayîna Xwedê pir e, ew ji peyaki min
me ye û insan e,

Werqasî çeleng e ko lê didelin çavê mêrane. »

*
* *

Ticar ji li dora hesp bi çûyîn û hatinê di ser nigan da
ketine, westiyane.

Kesek ji bo kirîna wî heywanî li cem xwe têr nabine perane.

1060 Ticarekî din î mezin li Cizîrê heye, ko pir caran dana-
keve sûkane,

Emrê wî gihaye dora heftê û pêncane.

Carcaran, ko diqare li ticarê Cizîrê, li wan dide lehfan û gurane,

Dibê : « Ezê we giştikan bikirim, tev mêl û xanî û milkane ! »

Hemî ticar li serê wî civiyane,

1065 Gotin : « Îro hate serê me ecêbeke girane,

Hespek iro ketiye nav destê delalane,

Me giştika nika bû zîn û rextê wî bikirin bi perane.

Di zîn û rextan da, kevirê cewahîr hene, ko yek bi yek hêja ye xezinane.

Va yeka ji navê me ticaran ra eybeke pir e mezin û giran e.

1070 Milk û malê dinê lazim dibe ji bo tengî û rû-
metane.

De, rabe, ko tu diqarî, tu li serê me dikî fortan û gur û lehfane,

Tu dibê : « Ezê we giştikan bikirim, tevî mal û xanî û milkane. »

Divê tu me pak biki ji vê şerma girane.

Hele, carê were mezada hespane.

1075 Werqas xelk li serî civiyaye, mezad bûye mîna mey-
dana eydiyane. »

Ticarê mezin got : « Law, tim ko ez î korocañ bim û ewladê min tune bin, dikim pê çi bikim bi perane ?

Çi gava ez bimirim, ev mal wê bimîne ji bo mî-
rasxwirane.

Ezê vi hespî bikirim û xwedî kim li şûna ewledane,

Lê binhêrim heya serî didim diyarê rehmetê, axa gorane. »

*
**

- 1080 Bi der ket, berê xwe da mezada hespane.
Gihêste mezadê, çav ket li Bozê Rewane,
Nihêrî ko hespekî wa ne diye di emrane.
Ticarê mezin xwe gihande delalê hespane,
Destê xwe avête hefsarê Bozê Rewane,
- 1085 Got : « Law, delal, ma tu qet natirsi ji Xwedê û nezera çavane ?
Tu vi heywanî davê mezada hespane !
Ez nahêlim tu hêsp mezad kî, bes tu raber min ke xwediyê wî kijan e. »
Delal hema destê xwe avête destê ticarê mezin, berê xwe dane cem siwarê hêsp, Memê Alane.
Ko nêzik bûn, delêl raberi ticêr kir siwarê Boz di nav koma peyane.
- 1090 Kalê ticar dît ko xortekî çeleng e, mina hîva biharê li çardane.
Textê eniyê gewr e, çav reşbelek in, birî û bijangan xwe berdane ser hinarê rûyane.
Rabûn û rûniştina wî weke rabûn û rûniştina padişan e.
Hat, li kêleka Memî rûnişt, bi guh da got : « Şehê min, çikî serê xwe vir da bade, ez dikim ji te ra bêjim du şorane.»
Mem berê xwe da kal, got : « Bêje gotina xwe, li ser serî û her du çavane. »
- 1095 Kalo got : « Kurê min, tu natirsi ji Xwedê û nezera çavane ?
Ma va hespê te yê ko merî bavê mezadan e ?
Ko tu zanî dawake te heye, tu karî biqedîni bi perane,
Hema her du zenguyan jêke, tevî zexmane,

- Ew çêbûne ji zêr, û kevirê cewher tê da hatiye danane.
 1100 Wê ji te re gelek peran bikin, bihayê genc û defînane.
 Hespê te heyf e, mavêje van mezadane. »
 Memî got : « Bavê, kalo, ya ko Xwedê da min nîne
 serê kesê misilmane.
 Meraqa min, ya firotna hesp ne ji bona tunebûna
 peran e. »
 Devê xwe xiste ber guhê kalo, got : « Kambax,
 pir î bê oxir e bila hewşkê berê here, winda bibe li
 pêş çavane ! »
 1105 Ticar li Memî vegerand û got : « Law, mala me hatiye
 nasîn bi serafiya mêrane.
 Tu weke meriki bibirîn î, qedra mêl di çav te da ne
 xweyan e.
 Birinê xortan ê pir li kezebê ne, bi maniya hezkirina
 dilan e.
 Ne dût e ko yê te ji li van doran e.
 Eger îşekî wanî li te qewimiye, îşev li apê xwe bibe
 mêvane.
 1110 Ez ji te ra vekim derê dikanan û mixazane,
 Ko bi wan ne bû, vekim genc û defînane,
 Rake heya dilê te dixwaze perane.
 Tuê bi tenê raberi apê xwe bike wî cihî bi
 tiliyane.
 Ezê vê mihelê xerq kim bi mêl û zêrane,
 1115 Ji te ra biqedinim vê meraqa dilane ;
 Heya niha, karê vê malê me ev e, emê mêl berev bikin,
 paşê bidin di riya dilê camêrane. »
 Mem got : « Apê min, ji bona mêl û peran mede xwe
 guran, fortan û lehfane !
 Eger ez niha destê xwe bavêjim heqîba Boz, bi der
 xînim du cewherane,
 Tuê hinga bizanî bi serwetê mêrane. »

1120 Kalo got: «Brazî, were, îşev li cem apê xwe bibe mêvane.
Gava dilê te heye bi firotna Bozê Rewane,
Ezê sibe bi te dim bi giraniya vî heywanî zêr û mecî-
diyane.

Emrê çuyî venagere li xwediyane,
Ma ezê çî bikim bi hespê padişane ?
1125 Hezar carî mibarek be li xwediyane ! »
Memî got : « Apo, gotina te li ser serane.
De rabe, emê herin, ezê li mala te bibim mêvane ! »

*
**

Mem rabû, siwar bû li piştta Bozê Rewane,
Da pey ticarê mezin, derbas bûn zikakekê
didiyane.

1130 Mem nihêrî ko ticarê mezin sekiniye li ber qonaşekê,
go : « Kalo, va meha şaşan e,
Ez pîr geriyam li der û bajarane.

Min tu qonaş ne dîn li tertiba vê qonaşê, bes yek e
wanî heye, li bajarê Mixribiyan e,

Ew jî qonaşa padişahê Kurdan e. »
Ko çavê Memî ket li wan qonaş û daîrane,
1135 Mîna meqamê dê û bavane,
Ketin bîra wî diya pîr, kalê bavan, û her du kokimên
apane,

Ko bê hêvî li benda wî dimane,
Hema xwe xwar kir, kete ser zîné Bozê Rewane,
Ji çavan bû gurîna hêstirane,
1140 Ketine ser nihêtane.

Ticarê kal li Memî da halanane,
Jê re got : « Lawecan, te xêr e ? Giri îşê pîre-
kan e,

Ez nizanim, tu bi xurbetê ketî û qetiyayî ji mihebeta
bav û diyane ;

Ez nizanim, salê te hindik in, ne wexta te û serencan e.

1145 Lawê min, serê mêran çiyayeki bilind î bi mij û dûman e,

Peya be li mala apê xwe, meke kederane.

Ko derdê te çiqas mezin be, ezê jê ra bibînim çare û dermane ;

Ko barê te çiqas giran be ji, mexwe xemane,

Apê te her gav radike ciftê qentar, barê lo kane. »

*
**

1150 Mem got : « Bavo, dilê min ji kulan î bi keser e, û bi êş û jan e.

Derdê min derman nabe bi perane,

Taliya xwe, wê bisekine bi kuştina mêrane. »

Bi vê gotina Memî, ji çavê ticarê kal hêstir rijiyane li ser rûyan de, wek tavên rojê li ser ewrên meha gulane.

Got : « Ax, lawo, berê kula min yek bû, bi vê gotinê te kirin didiyane !

1155 Min digot : « Belkî dehwa te biqede bi perane,

Qet ne dihate bira min ko wê îş were bisekine li ser kuştina mêrane.

Ez êdî nikam bikim derewane :

Kesî min tune, ez bi xwe pirek im, emrê min digihê heftê û pêncane.

Mala me danine çar rûtane !

1160 De were, peya be, emê îşev mijûl bin û bi hev ra bikin şorane,

Gava sibe bû, mecala nimêya me şafeiyane,

Ezê hinga di pêşiya te xînim kole û xûlam û xizmet-çiyane :

Madam ko dawiya işe te bi kuştina mêran e,
Bila te bibin qonaşa Hesên, Çeko û Qeretacîn, her sê
birane.

1165 Gava yek peya dibe li mala wane,
Canê xwe telef dikin di riya wane.
Bi her awayî derman dikin kula dilê mêva-
nane. »

Mem nihêri ko her kes dibê : « Ji derdê te ra bê mala
her sê biran, tune dermane »,
Hema di çeng da qulabt serê Bozê Rewane.

*
* *

1170 Li mala ticar bi dût ket, çû û kete devê çarşî û mezada
Cizira Botane.

Nihêri li ber qehwekê gelê bozebeliyan sekiniyane,
Berê hêsp bada û dageriya ser wane.

Go : « Belki ez derbas bim ji qesra Hesên, Çeko, Qere-
tacîn û nizanim kijan e,

Ezê ji van bozebeliyan pirs kim, belki raber min bikin
qesra wane. »

1175 Gava wan dît bi ser wan da hat siwarekî mina padişane,
Gişkî rabûne ser lingane, bi hev ra dikin gotin û şorane.
Digotin : « Emê ji vî ra bigrin qedreke girane,
Belkî merhemet di dil keve, bi me de xerciyekê û çend
perane ! »

Gişkan bi edeb, mina eskerê dewletê sekinin û qor
girêdane

1180 Yek hebû, aqilê wî pirtir bû ji yê hevalane.
Xwedê giravi, digotin berê mala wan maleke nas bû
mala mêrane.

Ber ve Memî çû, destê xwe yê rastê li erdê xist, da ser
serê xwe û çavane.

Bi destê din, girt hefsarê Bozê Rewane.

Got : « Peya be, kekê, li ser serê me gi-yane.

1185 Memi li ser pişta Boz silav da li koma wan ebebozane.

Silava wi veğerandin bi edebeke pir e girane.

Mem got : « Raber min kin qesra Hesên, Çeko û Qeretacîn kijan e. »

Gelê ebesoran bi vê şora Memi ra giştik giriyane,

Gotin : « Xweziya te em gişka bikuştana û xwina me birijanda ber lingê vi hespê xwe, Bozê Rewane,

1190 Tek te ne gota : « Raber min bikin qesra van her sê birane. »

Memi gote wan ebebozane :

« Bi min ko min tu şorê xerab ne kirin di heqê we hevalane,

Çima ji çavê we bû gurina hêstirane ? »

Wan gelê hevalan gotin : « Kekê, em hev digirin ko adetê me raber yekî kirin qonaşan eyba giran e.

1195 Ko malê me çitoni be ji, kerem ke, îşev bi tenê li cem me bibe mêvane.

Ji derdê feqiri û xizaniyê dilê me i bi kul û keser û bi jan e.

Emê îşev vekin qûtîya dilane.

Sibe da zû, emê raber te bikin qesra wan her sê şerane.

Ko tu li cem me peya ne bû, emê di ne dikarin bigerin li cem hevalan û ne ji herin qehwane.

1200 Xelkê bibê : « Malxerabino, we va mêvanê mina padişan qebûl ne kir û di ser xwe ra derbas kir, şande qapiyane ! »

Wê bibên : « Ma bi we ra tune bû namûs, şeref û wijdane ? »

Memî got : « Biran, ez dikim şorekê bikim, bila tiştekanere dilê we giştikane,

Mîna ye ko va bajarê we, bajarê kêmaqîl û dinan e,

Ma merî ko dare derekê, yanê adeta xelkê we ko rasti kêhat, here mala wane ?

1205 Derdê min pir î giran e, ew jî bi tenê li mala her sê biran dibe dermane.

Ez reca jî we dikim ko hon bilezinin,

Eger hon dixwazin çeyikê bi ser min xinin.

Yek destê xwe havêje liwana hespê min, min li mala her sê Celalian bigihînin. »

*
**

Ebebozan din ko li peya bûna Memî nabe çare û dermane.

1210 Ewê ko di nav wan da bîaqîl û sergiran e,

Bi hevalê xwe ra got : « Madam ko va xorta peya nabe û îşê wî î mezin e, naqede bi me koma xizanane,

Hon li vir bin, ezê pê ra herim heya nêzîkî qonaşa her sê birane,

Jê ra salix dim jî dîr va, bi tiliyane. »

Destê xwe avête liwana Bozê Rewane,

1215 Kete pêşiya Mem, ketine mihela û çarsî û zîkakanane.

Hatin tala qesra Mir Azin, mirê Cizira Botane,

Ebeboz got : « Ev qesra mirê me û pismamê her sê biran e.

Di vê qesrê da rûdine xwişka Mir Ezin, Zina Zêdane.

Eger hez dikî, binhêre li pencere û şebakane,

1220 Jî wê bi şûnda qesra Hesên, Çeko û Qeretacîn, meqamê şêran e. »

Qonaşa her sê biran ne ewqas qesreke mezin û giran e,
 Ji her ko fikra wan meriyana tim qetl û kuştina
 mêran e,

Guh nadin çekirina qesr û qonaşane.

Lê qonaşa Mîr Ezîn, wê mîna kelihan e,

1225 Merî hez dike lê binhêre bi saetane.

Memî dit ko tevda mîna qesra wî ya li bajarê Mîxri-
 biyan e.

Bi bîra wî ket wexta ko bi rê ket ji bajarê Mîxribiyane,

Ji bo wî girî bûn diya pîr, kalê bavan û her du kokimên
 apane,

Bi ser rûyan da bû gurîna hêstirane,

1230 Wî ebebozî got : « Bîra, ji bo çî digirî û ji çavê te hês-
 tir tên wekî barane ?

Ez jî merikî mîna te bi derd im û derdê min î
 giran e.

Heya tu ji min ra derdê xwe nebêjî, ez te bernadim tu
 derane.

Emê ji hev ra vekin derê dilane. »

Memî got : « Canim, berde serê Bozê Rewane,

1235 Derdê min derdeki pîr î giran e,

Lê nabe tu çare û dermaue.

Nayê gotin ji bona her kesane.

Niha ko em hatin ber van qesrane,

Berê qesra min jî hebû, û li van çêtir bû, heft
 qatane.

1240 Ko min ew qesr u qonaş terikandin, hate bîra min,
 lewma hêstir weke baranê ji çavê min rijiyane.

Serê hêsp berde, ez hewşekê berê herim mala van her
 sê birane.

Belkî ji bona derdê xwe bibînim îlac û derînane. »

Ebeboz serê hêsp berda, got : « Here, kekê, li ser seri
 û her du çavane. »

Memî destê xwe avête bêrikane,
 1245 Bi der xist sê kevirê gewher, danê, got : « Bere, ev ji bo
 te û hevalane.

Ji xwe ra bikin mesrefê sùkê û qehwane.

Li qisûrê birayê xwe menihêrin, bidin bin lingane.

Ko eger ez pir mam li mala Hesên, Çeko û Qeretacîn,
 her sê şêrane,

Tevî gelê hevalan werine cem min, ezê debara
 we bidim mina ko eskerê hikûmetê digirin meaşane. »

1250 Wî zilamî destê xwe li erdê xist, da ser serê xwe û çavane

Got : « Here, Xwedê ji derdê te ra çar ke çare û dermane ! »

*

* *

Memî hespê xwe rakire çargavane,

Kete devê zikak û etebeyên bajarê Cizira Botane,

Xelk, jin û mêr, mezin û biçûk bi der ketin sêran û temeşane,

1255 Hewqas ketine derî û zikakan ko biçûk û pir birin di bin lingane.

Keçên beg û ağan ji hilkişine ser qonaş û daîrane,

Li çelengî û şengiya Memî dikin temeşane.

Bi hev ra dibên : « Selatek ya Mihemed, ev çitol xor-teki çeleng e, çitol can e ! »

Mem di nêv xelkê ra ajot, giha ber derê Celaliyane.

1260 Nihêri her sê bira ji hazir in, bi ser xwe da bi dar da kirine çengelê silehane.

Mem peya bû, silav da li her sê birane.

Her sê bira bi hev ra hatin pêşiya mêvanê xerîb, sekinin li ser lingane.

Bala xwe dane rewş û tevgera vî mêvanî, ko ne mînaye
tu kesan e,

Her halê wî mina yê padişan e.

1265 Merî lê dinihêre, dizane ko ji bav û kalan da ji mala
mezinan e.

Bi çelengiya rû, nahêle ji bona meriyane.

Hele, hespê wî padişahê hemî hespan e.

Merî hişmetkar dibe ko lê binihêre û ditirse jê û nezera
çavane.

Hesen revî, hate pêşiya mêvên, kire himbêza xwe û
destê xwe gerand li kêlek û navkêlane,

1270 Rakir, linga ne gihandine erdê, ani, danî mezela jorîn,
cihê mêrane.

Çeko direvî, jê ra radixistin mehfûr û doşegê Bûrsê,
teví balgihane.

Qeretacîn dikire qirin ji xulam û seyisane,

Dihatin, Bozê Rewan dikîşandîne axor, tewla hespane.

Îro, çend roj in heywan ji hêlê ketiye ji westane.

1275 Li bajarê Mixribîyan, hatiye heya Cizîra Botane.

Di panzde rojan da, biriye riya şeş mehane,

*
**

Memê Alan rûnişt li ser zoyê nivîn û mehfûrane.

Xebera hatina wî bela bû li nav xelkê Cizîra
Botane,

Digotin: « Hele, em herin mala Hesen, Çeko û Qereta-
cîn, dibên hatiye wir padişahê Kurdane,

1280 Bimeşin, em herin binihêrin li wî mêvanê navgirane.

Dibên merikî pir î çeleng e, mîna melekan e.

Werqasa merikî şêrin ê, li hev hatî ye, ko emsalê wî
tune li erdane. »

Ewqasa xelk rabûne diyarê xaniyan û devê pen-
cerane,

- Dixwazin li hember va li Memî bikin temeşane.
 1285 Bila Mem li vir be, em werin diyarê Zîné, xatûna çel û
 yek cariyane.

*
**

- Mehên Zîné timama bûne şêşane,
 Tu xeber derneketin ji hêla Mem û ji bajarê Mixribi-
 yane.
 Sereki dirêj Zin fekirî di xewna şevane.
 Got : « Mala min bişewite, ji bona xewneke şevan, min
 xwe kire cihê bodelane.
 1290 Min cilê xwe avêtin û di histiyê xwe da danî kîrasekî
 erebane.
 Xwe hepis kiriye di nava çar diwarane.
 Ev giştik ji bona Memê Alan, padişahê bajarê Mixribi-
 yane.
 Ma gelo niha çet ez bi bîra wî dikevim ? Belkî jî niha
 jî xwe re eciband keçek jî keçên mezinên Mixribiyane.
 Belkî ez nakevin bîra wî di xewnane.
 1295 Ma li min çi qewimiye, destgirtiyê min Çeko, qesabê
 mêran e.
 Ez bi tenê xwe davême ber wehmane,
 Min jî saetekê pirtir ne di Mem, padişahê Kurdane,
 Belkî jî bi şor û emelê xwe ne camêr be, her wekî
 cemala serçavane.
 Ko ne wer bûya, elbet, heyani niha, wê bi der keta
 li pêşiya xeberane.
 1300 Ma ev nizane ko ez jinek im, tu caran jin nagerin li
 welatan, li pê mêrane.
 Adetê dinê ew e ko mêr digerin li pê ji-
 nane.
 Ko eger bi min ra î rast bûya, wê heya niha qasidê wî
 bihata van derane.

Qey zihar ko di dilê wi de tune van yekane.
Êdî ji bo wî dilê xwe êşandin ne karê aqilan e. »

*
**

1305 Bi van fikaran, Zinë qetand zincira xemanane.

Eger dil î tiji bû ji, bi zor dixwest vala ke ji hezkirina Memê Alane.

Rabû, ber neynikê li serê xwe nihêri hi zor û kotekane.

Di nava çil û yek cariyane, yek hebû, navê wê Riban e,

Karê wê, her gav Zinë ew dişande ser kaniya Qestelê, ava gulane.

1310 Zinë bang kir, got : « Lê lê, Rihanê,

Ev bûne şes meh ko hon nayên van derane,

Zûka here ji min ra bike du suxrane. »

Rihanê dit ko kete guhê wê dengê Zinë, ko hemî qewitandine ji berî şes mehane,

Hewqas revî, jê dikîşe rûh û cane.

1315 Sekiniye li kêleka xatûna xwe, Zina Zêdane,

Got : « Şikir ji kerema Xwedê ra ko ev bû nîzika şes mehane,

Îro te gazî kir, bi min ra dikî şorane !

De, bêje, xatûna min, te çi emr e, çi فرمان e.

Zinë got : « Va şes meh in ko min venexwariye ava kaniya Qestelê, ya gulane.

1320 Zûka here, ji min ra bine elbekê û didiyane. »

Hema Rihanê rakir cotê elbanç.

Reviya, çû Kaniyê, elb tiji kirin ji ava gulane,

Li vegeerê, riya wê kete ber mala Hesên, Çeko, û Qeretacîn, her sê birane.

Nihêri ko xelkê Cizirê li dora qesrê kom bûne, civiyane.

1325 Hinek hilkişine ser xaniyane,
Qiz û jin ketine devê pencerane,
Ji ber ko cariyê zani bû adeta her sê birane.

Got : « Her hal, hinekan mêr kuştine, û xwe avêtine mala wane,

Yan ji, mesela revandina jinan e.

1330 Ev her sê bira, mîna keliha li pola ne,
Di mala wan da diqede doza xwina mêran û qalanê jinane. »

Zanîna vê meselê bû meraqek ji bo Rihane,

Got : « Ko ez herim, bejiine Zînê, wê bêje : « Tolê !
Ma te nika bû bipirsi ji kesane ? »

Na, wela, ezê niha bipirsim ji hinekane,

1335 Ji bo ko xebera timam berim ji Zînê ra, heta ko cardin min neşîne van derane. »

Nihêri ko xulameki têye ji qesra wane,

Rihanê got : « Bira, ew çi xelk e li mala Hesên, Çeko, û Qeretacî civiyane ?

Ma hinekan mêr kuştine ya dawake revandina jinan e ? »

Xulê m got : « Ne kuştina mêra, û ne ji doza revandina jinan e.

1340 Mêvanek hatiye mala her sê Celaliyane,

Pê ra dibên Memê Alan, Padişahê Kurdane.

Heya me va mêvana ne di, qet me nizani bû ko Xwedê evqasa cemal dide mêrane.

Xwelî bi serê te be ! Tu ji dibê : « Xatûna min e çelenge ; » li ber wî, nake du zoltane.

Li xwe kiriye cilên padişane,

1345 Bi xwe ra heqbeyek kevîrê cewher aniye, dikare pê bikire bajarê Cizîra Botane. »

Cariyê got : « Wey ko di mala bavê te keve arê Xwedê,
bi heft ciyane !

Meri evqas dike vir û derewane !

Te di kû ra ani vir padişahê Kurdane,

Navê wi lê kir Memê Alane ?

1350 Va tiştê ko tu dibê, me ne bihistiye bi guhane.

Ma ko padişah werin, wê li mala Mir Ezin bibin
mêvane.

Çi îşê wan heye li mala eşqiyane ?

Çima li min diki derewane ?

Bêje disa kuştina çend mêran e,

1355 Ma ne ko carna ne mirine mêr û egîtên me yên

Botane ?

Ji xwe kesek nika bike dawa û doza
wane. »

Xulam got : « Madam tu bawer naki şorane,

Ez û te va mîna xweyîng û biran e,

Were, emê herin piştî diwana mezin, pêşberî şîbak û
pencerane.

1360 Ezê xwar bim, tu hilkişê ser milê min. »

Cari ewqas e bi meraq bû, bi xulêm ra çû piştî diwanê,
ber pencerane.

Xulam xwar bû, cari hilkişî ser milane.

Destê xwe avête keviyên pencerê, xwe pê girt mîna
pirçêmkane.

Bala xwe da nava civatê ko yek rûniştîye li ser doşê-
gane,

1365 Gotina xulêm ne zêde ye, belkî kêr e bi pir
ciyane.

*
**

Cemala mêran li ser jinan dike tesîr û ecêbeke
girane.

Gava çavê wê ket li Memê Alane,
Aqilê xwe wenda kir, lingê xwe li ser milê xulêm hildidane.

Xulam sereki çû mala xwe, işê saetekê û didiyane.
1370 Paşê, veşerî û nihêrî ko hin carîye maye bi keviyê pencerane.

Hate bin caşan, destê xwe avêt lingane,
Got : « De peya be, xweying, li vir, te em rûsar kirin bi barane ! »

Cariye peya bû, dit ko di lingan da tune ye cotê solane.

Li dor xwe nihêrî ko wenda bûne cotê elbane.
1375 Pêxwas berê xwe da mal û veşerî bi ser Zînê da, kor û poşmane.

*
**

Gava Zînê dit carîye hat, di lingan da tune cotê solane,
Pirsa elban lê kir, got : « Tilingê ! Ka ava Qestel, ya Kaniya Gulane ?

Tu va zirzop li min veşeriyaye, mîna dinan û bodelane.
Tu hin ne geriye, va bûye meha şêşane,
1380 Îro çûyin kete dest, tu geriyayî li cem dost û yarane ! »

Cariyê got : « Eman, bano ! Tu îznê bide, ez ji te ra bikim du şorane,

Eger te qisûra min ef ne kir, disa her çiya dixwazî bike, li ser çavane ! »

Zînê got : « De, bêje, bike derewane,
Ji xwe, derew şûr û mertalê carîyan e.
1385 Wê herin ji we ra bigerin û yan xerab bikin îşane,

Paşê, ji werin bi xatûnê xwe ra bikin vir û derewane. »

Herçiya hate serê, cariyê ji Zînê ra got, mîna hebê tezbîyane.

Bi ser da got ko : « Eger xelkê bihiştana, ezê li wê derê bimirama. »

Ji gotinê cariyê, Zînê fehm kiri bû hatina Memê Alane.

1390 Gotinên cariyê rast in, ne bi derewan e.

Ji nih va, dilê wê rabû mîna behrane,

Pêlan xwe davêtin serî heya lingane.

Disa derd û kulan serî hildane,

Lê ne mîna berê, bê hêvi ye ji hatina Memê padişahê Kurdane.

1395 Êdî Mem hatiye, gihastîye bajarê wane.

Dixwest ko bi manekê bi der keve, here ser Kaniya Qestelê, ava Gulane.

*
**

Zînê got : « De, tu rabe, ji min ra werîne çel û yek cariyane.

Bila li xwe deynin cilên reşayiyane,

Li xwe kin cilên eydî û şadiyane.

1400 Bavên histiyê xwe zincîr û rîşiyên himêli-
yane,

Bidine piştî xwe helqe û çengelên navtengan ji zêrane.

Zû bilivin, mesekinin, berê niv saetê, we dixwazim li virane. »

Rihan reviya, direqisî li ser lingane.

Bi ken û listik, çû cem cariyane.

1405 Got wan : « Gelê cariyên, mizgîna min li we giştî-
kan e !

Banoya bi der ket ji qar û wehmane.

Dibê : « Bila li xwe kin cilên eydiyane. »

Hîn wekî din jî pir tişt gotin, lê min jî bîr kirin jî kêfane.

Hele, rabin, werine cem, çi emr e, çi فرمان e. »

*
**

1410 Çel û yek carî rabûn, çûne mezela Zînê, sekinîn li ser lingane.

Gotin : « Bano, bêje, çi emr e, çi فرمان e. »

Zînê got : « Carî Rihanê îro derewek kir, nakeve serê meriyane.

Ez dikim bi xwe dakevim kaniya Qestelê, bikevime pê van derewane.

Eger hineke din jî gotin hatiye padişahê bajarê Mixri-biyane,

1415 Ezê Rihanê ef kim, lê ko derew be, ez zanim ko binime serê wê çi bêtarane.

Herin, jî min ra bicivînin qîzên began û axan û giregirane,

Bila nemînin, werine vir, îro şeş meh in ko derneketine ger û seyranane,

Dilê min heye ko herime ser kaniya Qestelê, û vexwim jî ava gulane,

Hinekî bigerim li ser mêrg û çayirane. »

1420 Çel û yek carî bela bûn li malên beg û axa û giregirane,

Ji bona derketina Zînê dikine tevdîrane.

*
**

Em vegerin ser mêvanê Hesên, Çeko û Qeretacî, her sê birane.

Xelkê Cizîrê li dora Memî koim bûne û civiyane.

- Êdî, rihetiya Memî ne ma bû di destê wane.
- 1425 Hesên û her du biran rê ne didîn ko bi mêvanê xwe ra bikin du sê şorane,
Dilê Memî ji, gelekî teng dibû ji çûyîn û hatina wane.
Li cem Hesên, kêr ne dibûn mêvanê malane.
- Bi ro, ode diçelqî ji ticarane,
Bi şev, dor dihate mezinan û begane.
- 1430 Bi nav ro, dihatin mîrza û pisaxane,
Mem di dilê xwe da digot : « Xwezî dev ji min berdana van xelkane,
Her kes biçûya mala xwe, ez bimama tevî her sê birane,
Yan ji, carekê, Hesên bihata tenîsta min, û min jê ra vekirîya derê dilane,
Tema Zîn dotmama wan her siyan e,
- 1435 Destgirtî û çelendayîya Çeko ya çend salan e.
Êdî, ka min bikujin, yan ji derd û kulên min ra bînin dermane.
Merî, ko îşê xwe nizani be, tim û tim dikeve fikr û xulyane. »

*
* *

- Hesên, Çeko û Qeretacî ji, hevûdin xelwe kirin ji mêvanane.
- Gotin : « Sê roj in mêvanê me hatiye, îro dibiye roja çarane.
- 1440 Me rê ne di ko em jê bipirsîn sebebê hatina wî ya van derane ;
Divê em gaziye bikin, jê ra vekin pêşiya gotin û şorane.
Li rabûn û rûniştina wî, xweya ye ko merîkî mezin û xanedan e.

Heya em li dinê hebin, careke din, yekî mîna wî li me nabe mêvane.

Mêr li welatê xwe bi der nakevin, îla ji bo îşên girane.
1445 Ko, eger mêvanê me bi çi hati be, lazîm e em jê ra biqedinin bi çavane.

Ma dinya namîne ji bo kcsane :

Mêr dîmirin, kira wan dîmîne tevî navê wane.»

Her sê biran bi hev ra li ser vê yekê tifaq kirin û qerar dane.

Her du bira hatin civatê, cem mêvanê xwe Memê Alane.

1450 Hesên derbas bû, çû hêla malê, cem jîna xwe Sîtiyê, gotê : « Ji koşkê xwe odekê vala ke ji tîştane,

Lê raxîne xaliyê ecem û meqatane,

Şûşek dido bîna xweş bireşîne ser melîfûr û balgîhane,

Mêvanê min, xweya ye, merikî mezin û mêvanê ûde, giran e.

Li odê kêsa me tune, em pê ra bikin çend şorane,

1455 Ez dikim binîme vir, hele ka derdê wî çi ye, gelo jê ra çi derman e. »

Hesên vejerî odê, Sîtiyê mezelek raxist ji mehfûrane.

*
**

Hesên hate odê, rûnişt di kêleka mêvanê xwe Memê Alane.

Gotê : « Kekê, te oda birayê xwe dît, ez dixwazim hewşekê te berim dairê xwişka te Sîtiyê, hêla jinane. »

Mem rabû ser xwe, kete pêşiya Hesên, çûne hêla heremê, wekî du birane.

1460 Pişti ko rûniştin û hineki nihêrîn ji çek û silehane,

Hesen berê xwe da Memî û vekir pêşiya şor û gotinane.

Got : « Bira, heqê mêvaniyê sê roj in, li cem me Kurdane.

Ji sê rojan bi şûn da, mêvan ji dibe xwediyê malane.

A te sê roj timam bûne, iro bûne çarane.

1465 Heya niha, emê ji xelkê nika bû xwe bigihînin te, hele derdê te çi ye, yan çawan e.

A niha, me serê xwe daye ber hev, wek birane.

Ko gotina te çi ye, bêje, me rûyê xwe ne guhartiye li ber barê camêran tu carane.

Em ji Xwedê bi hêvi ne ko li pêş te rûsar neke me her sê birane. »

*
**

Memê ko heya wê gavê digot : « Xwezi Hesen bihata teniştê min du deqîqane ! »

1470 Niha ji, ew û Hesen rûniştî bûn di kêlek hev da, çog li ber çogane,

Serê xwe rakir ko ji Hesen ra veke derê derdan û kulane.

Ziman ne digeri û xwêdan bi eniyê diket ji şerm û fediyane.

Çend caran şor hate serê zimên, nika bû biderxe di nav lêvane.

Ker bû, deng jê ne hat, mîna kevirê ko bikeve biniya birane.

1475 Hesen dît ko Mem nikaye derdê xwe bibê ji şermane,

Gotê : « Padişahim, madam ko tu derê din ne bûyi mêvane,

Te halê me qebûl kir û hatî mala me her sê
birane,

Em heya niha sisê bûn, ji iro û bi şûn da, dibin
çarane.

Ez Hesên im, wergî dîn im,

1480 Ji bona mêvanê xwe, kela li polad im, mîna qapiya
tûncîn im.

Gava yek wekî te xwe li min digire, ez derbekê devê wî
dilivînim,

Ko çî di dilê wî da heye bi der dixînim.

Madam tu li min bûyî mêvan, ezê serê xwe û her du
biran di riya te da deynim.

Eger dawa te çî be, ro li nivro, li kêlekê hikûmeta
Cizirê, herî saetekê biqedînim. »

*
* *

1485 Memî got : « Bira, dilê min ji kul û keseran wergî tîjî
ye, wî bin jan e.

Li dilê min bi der tê arê heft firnane,

Li serê min diçe dû û dûmane.

Gava dixwazim kula dilê xwe bêjim, devê min tê girtin
ji şermane.

Li pêş xwe dînihêrim, samê te wekî samê şêran e.

1490 Ji bo vê, nikame raste rast biteqînim birina xwe, bikim
du şorane.

Tirsa min ev e, ko ez bêjim û ji derdê min nebe çare û
dermane,

Hînga gotin têkeve devê xelkê Cizira Botan, mezin û
biçûkane,

Wê gavê, mirin tiştêkî pir î çê ye, lê nakeve destê
meriyane.

Hesên got : « Bira, eger tu dizanî dawa te diqede bi
perane,

1495 Tirsâ min ew e ko xelkê me yê Cizirê di vè da jî bi me
ra kirine weke dijminane,

Belkî bi te ra gotî bin : « Evana diz in, û li cem nayê
ditin navê perane. »

Di vî alî ve guh mede gotina tu kesane.

Ez birayê te Hesên im, wergî dîn im.

Eger dehwa te pere ne, ez niha rabim, xwe bi Çeko û
Qeretacî gihînim,

1500 Zîrxan li xwe kim û silehan bişidînim,

Di nav bajarê Cizirê kevîm, ticar pîr in, lingê xwe li
derê xezneyên wan xînim,

Deriyê xizneyên wan tev bişkênînim,

Qasî ko Bozê Rewan dikare hilde jî te ra zêran we-
rînim.

Di heqbeya birayê xwe kim, li ser piştâ hespê te bişî-
dînim,

1505 Pê kula dilê birayê xwe bi der xînim.

Na ko eger derdê te tiştêkî dîn e, dîsa bibê, ez îro di
sibehê nagihînim. »

*
* *

Memî got : « Birawo, dilê min î liyan e.

Eger dehwa min pere bûna, min ne dîterikand welatê
dûr, bajarê Mîxribiyane,

Min bi şûn da nedihîşt diya pîr, bavê kal û her du ko-
kimê apane,

1510 Min piştâ wan ne dida kevîrê diwarane.

Ne xweş e ko merî li cem dostan jî bo peran bike lehfane,

Ez naxwazim ko jî brayê xwe ra bikim şora dewlemendî
û perane,

Lê jî bona vè gotinê, ne hewceyî şahîdan e.

Jî kerema xwe, carê dolapê veke, binihêre li heqîba
Bozê Rewane,

1515 Min di hatina xwe da dagirt ji kevirên cewher ko emsalê wan tune di tu xezinane.

Hema destê xwe avête her du bêrikane,

Tê da bi der xist du elmasên mîna hêkên di qazane,

Got : « Niha dikarim Cizirê bikirim bi van her du kevirane.

Bira, ez reca dikim tu nenihêri li qisûrane,

1520 Min raberî te kirin ko yanî ev hatîna min ne ji bona peran e. »

*
* *

Hesen got : « Ez Hesen im, ne î dîn im,

Min emrê xwe di mekteban da keviu kiriye, qelema xwe diweşînim,

Li cem min mêvan geleki bi rûmet in, şîxulê wan bi derengi naxînim.

Şorê min gişki dido ne, ev bûne du; ez nîkarîme dawîya gotîna te bînim.

1525 Min ji te ra sund xwar ko ezê dehwa te bi kurmancî û şûrê zorê biqedînim,

Ko tu bawer naki, ezê himêliyê di histiyê xwe da bi der xînim,

Li pêş te hezar çarî destê xwe lê xînim,

Ko tu hîn bawer naki, bila raketîna cihê Sîtiyê li min heram be, eger ez gotîna padişahê xwe bi cih nebinim ! »

*
* *

Memî got : « Bira, dilê min î bi keser û jan e.

1530 Derdê min î mezin e, û kula min giran e.

Ya ko hate serê min, şalê neyê serê tu kesane.

Eger ez niha çiroka xwe ji te ra bibêim bi gotinê, naqede du rojane.

- Ev şuxulê xocan û qeleman e.
 Riya çetin riya mêran û egîtan e.
- 1535 Wexta ko brayê te ket bi vê kulê girane,
 Bajarê Mixribiyan gişkî li ber min dan û li min ne din
 çare û dermane.
 Ez siwar bûm li piştta Bozê Rewane.
 Bira, ez ji mala xwe siwar bûm. A defter di bêrika min
 da ye, ji wê rojê heya ko bûme mêvanê te, ez dihesibînim
 riya şeş mehane.
 Ne min hespê xwe dagerande ser kaniyekê, ne
 vexwar, ne ji kesî bi ser xist tûrê yêm û êmegê
 cotane.
- 1540 Ji aliyê ti bûnê, qenaetê xwe kir bi kotina liwanê, û
 kefa dorhêla lêvane.
 Niha, di bin qonaxê we da girêdayî ye, qet nasekine li
 ser lingane.
 Eger gişkî ji te ra bêjim, hîn dût e, mîna çîrok û mese-
 lane.
 Tali em li ser ya hazir şorê bikin, bi dût nakevin ji
 gotinane,
 Ez hatime, min xwe avêtiye bextê te û her du birane.»

*
 **

- 1545 Hesên got : « Birao, mêvano, ez nizamim ez î bîaqil im,
 yan î dîn im.
 Ev bûne du saet tu şorê dikî, ez qet testeki ji gotinên te
 dernayînim.
 Eger tu zani tîrsa te ji hikûmetê Cizirê ye, ezê niha
 rabim bajome daîreyan, ko çîqa ewraqê melkûman hene,
 bicivînim,
 Bidime ser hev, û agirekî berdime di bin da, bişewi-
 tînim,
 Xelasiya te bi destê zorê û bi hikmê şûr bi der xînim.

- 1550 Tu dikî ko ez niha bangê her du birayên xwe kim,
zîrxan girêdim û çapan bi hev xînim,
Têkevim nava bîst û pênc miheleyên bajarê Cizîrê
bigerînim,
Ne, ez bi te ra dibêim, bi kêfa xwe be, ezê himê bajarê
Cizîrê bihejinim,
Ji derdê te ra derman çar bikim, binim.

*
**

- Bira, dilê min î bi keder û jan e.
1555 Min bi te ra çî got ? Ji bira meke wan şorane.
Em heya niha sê bira bûn, îro bi te va bûne
çarane.
Ji bona derdê xwe mexwe tu xemane.
Biratiya min ne biratiya şivan e.
Gotinê min ne gotinê zarokan e.
1560 Ez naxwazim kesî bixapînim bi şorane.
Ne jî adeta min e ko bikim lehf û gurane.
Biratiya min qewîn e, mîna çapê merhendane.
Hema tu niha derdê xwe bêje û ezê niha biqedînim,
saetê nakim didiyane.»

*
**

- Memî got : « Bira, ez ne baqîl im, ez î din im !
1565 Ez ewqas daire û qonaşê xwe dilêlinim,
Riya şeş mehan lingê hespê xwe li kevir û çeqmeqan
dixinim,
Xwe bi zorê bi-qonaşa we her sê biran û Cizîra Botan
digihînim,
Tîrsa min ew e ko kulê hundirê xwe bibêim û bite-
qînim,
Çilkekê didiyan li xwinê birevînim,
1570 Pê dawê dostan leke bikim, bilewitînim,

Paşê, eger ez kelîşoyê Cizira Botan gişkan li ser bici-
vinim,

Dîsa nika bîm wê lekê paqij bikim, rûsariyê bi xwe da
bînim.

Maniya vê yekê, stoyê birayê te î xwar e, nikame goti-
nan bi cih bînim.

Ez dikevim bextê te û biran û dawê we li destê xwe
digerînim. »

*
* *

1575 Hesên got : « Bira, dilê min î liyan e.

Te barek hilda pişta min ko Xwedê qet ne daye ser
pişta tu kesane.

Ez ketime bextê te, bira, hele ji min re bêje, ka tu ba-
wer dibi bi kijan sondane.

Ji te ra sond dixwim bi sonda dinyayê ya mezin, bi her
çar kitêbane,

Eger li vê bawer nabî, ez sond dixwim bi telaqê
jinane.

1580 Dêrdê te çî be, wê zû biqede, nagihê du ro-
jane. »

*
* *

Memî got : « Hesên, birayê te ne î dîn e,

Yekî ko bixwaze barê min rake, wê bike û xwe zû
bilezîne.

Ko merikî xwe li kî derê hebe, wê niha bine,

Li pêş çavê min zirxê dawidî lêke û çapanan li piştrê
xwe bi hev xîne.

1585 Mihelek di vî bajari da heye, ezê bi tiliyan raber wi
kim, wê dorê jê bistîne... »

Mem heya vira hat, û di nişkê va gotin di devê xwe da
girt û got : « Dîsa aqilê min nabire ko barê min hilîne.

Malê barê min şewitiyo, giraniya wî mina girên Cibûlê ye, kes nika li erdê hilîne.

Barê merî mina min ê xerib, bi tenê Xwedê bi rehm û kerema xwe hilîne. »

*
**

Hesen got : « Ko barê meriyan bikeve, hînga merî dare derê deveciyane.

1590 Rast tu hatî derê lokane.

Tu dizanî em sê biran e.

Em her sê jî lokên Mûsiliyan e.

Ez birayê mezin im, wextê ko barê yekî dikeve, yek doban xwe dixime bin çiyane.

Îro jî, rakirina barê te li ser milê me her sê biran e.

1595 Em her gav barê xwe radikin ji girê Cibûlê bi pivan û qapane.

Eger barê te çiqas î giran be, wê rabe ko hin ro li taştîyan e.

Em saetê bi nav naxin, yek nabe didiyane. »

Mem hema ji erdê rabû bê hemdê xwe, him giriya, him jî destê Hesen ramisane.

Gotê : « Ez ketime bextê te û birane.

1600 Ez merikî xerib im, şor gişkî nayênc gotin, merî biaqil zane dawiya tiştane:

Tasek av ji kaniya Qestelê ji derd û kûlen min ra şifa û derman e. »

*
**

Hesen got : « Ez Hesen im, meriyan diweşînim,

Ko çî di hundirê wan da hebe, çê û xerab, gişkî bi der dixînim.

De, min berde ko xwe bi Çeko û Qeretacîn gihînim,

1605 Em her sê ji canê xwe di ber te da telef bikin û xwinê xwe birijînin.

Hewşeki herê, em dawiya mêvanê xwe xelas bikin, biqedînin. »

*
**

Hesen bi der ket, çû cem birane.

Mem di cihê xwe da rûnişt, dikete raman û tefkîrane.

Di dilê xwe da digot : « Nizam, Hesen baş fehm kir kula dilane.

1610 Min jê ra bi nav ne kir, tîrsa min e ko têkeve teşwîşane. Xwezî min jê ra bi nav bikira kula dilane,

Min bigota : « Ya ko ez bi çolan xistim dotmama we Zîna Zêdan e. »

Na ko wê derdê min derman nekin, qene ez dikuştim, difilitim ji van kul û derdane. »

*
**

Gava Hesen li cem Memî bi der ket, rast hate cem her du birane.

1615 Got : « Birano, min derdê mêvanê xwe fehm kir, ji bo hevînekê welatê xwe berdaye, hatiye van derane.

Derdê wi ne malê dinê, bi peran e.

Tenê hez kirin û hevîna dilan e.

Werin, em ji derdê wi ra bibînin çare û dermane.

Birano, min jê ra sond xwariye bi her çar kitêban û telaqê jinane.

1620 Ko derdê wi çî be, jê ra bibînim çarê û dermane.

Gotin bi der dikevin ji devê mêrane.

Werin, milê xwe bidine yê min, mîna gayê cot hevalê haletane,

Divê em bi rûyê spî li mala xwe bi rê kin padişahê Kurdane.

- Bila şora birayê we nekeve bin lingane,
 1625 Bi me xweş nebe dilê dijminane.
 Tim padişahê Kurdan nayê mala me, nabe mêvane.
 Jirki ko hatiye mala me Memê Alane,
 Çi gava ez diçime çarşi û bazarane,
 Ez dinhêrim ko li her derê dibe şora me her sê
 birane.
- 1630 Ez bi çavê serê xwe dibinim, û dibihisim bi van her
 du guhane,
 Ew kesên ko ne hêjayî du pere û niva ne,
 Dibên : « Bila ev xorta li dinê bibêje : « Min ji malek
 eciband, ez lê bûme mêvane. »
 Hinek dibên : « Mem î xerib e, riya xwe nizane.
 Çavê merî xerib mîna çavê kora ne.
- 1635 Bi perda nezaniyê hatine girêdane.
 Niha her sê bira wê biqedinin mesela padişahê Kur-
 dane. »

*
* *

- Hon ji xerezê van bikin, bilezînin,
 Ez birayê we yê mezin im, li şûna bavê we me, şora
 min li erdê mexînin,
 Bist û pênc mihelê bajêr li me her sê biran par ve kin.
 Miheleyên ko silehê wan e xurt û peyayê wan e mêrxas in
 bi para min tenê xînin,
- 1640 Ko eger hon hesabê hikûmeta Cizîrê dîkin, we ji wek
 weqîkê li ser barê birayê xwe daçîkinin.
 Weki dîn, emê xelkê bajêr siwar û peyan giştikan
 di bin şûrê xwe ra derbas kin, perda dilê wan biqê-
 tinin.
 Keç û bûkan tev li ciheki kom bikin, yê ko ne kete
 emrê we, guliyên wan li destên xwe bigerinin,
 Li pê xwe tar kin, di erdê ra bikişinin.

Hemiyan binin di ber hêlê heremê, û di bin koşkê
 Sitiyê ra tof bi tof derbas bikin, di Memî va bixewinin,
 1645 Bila mêvanê me meraqê xwe di nav da nas bike, emê
 jê ra hilinin,
 Îro yan emê meraqê dilê mêvanê xwe bi cameri biqê-
 dinin,
 Yan jî emê navê xwe jî dinê hilinin. »

*
 * *

Piştî van gotinan, Hesên şora xwe biri, kete rama-
 nane,
 Got : « Birano, merî xwe digire li malê mêrane,
 1650 Niha Mem ne yî li vir e, lê melekê wî li ser piyên meri-
 yan e.

Ji qerezê dijminan, a niha dikim jî stiyê xwe bi der-
 xînim qeytanê şûr û himêliyane.

Em pê sond bixwim, sewê ko paşê em lê nebînin çare
 û dermane.

Birano, mêvanê me raber min kir bi tiliyên destane,
 Destê xwe dirêj kir ber ve kaniya Qestelê, ava Gulane,
 1655 Got : « Tasek av jî vê kaniyê jî min ra him şifa ye, him
 derman e. »

Ma merî nên dixwin, ne mîna dewaran e.

Mêr têne girêdan bi şorane,

Ne mîna heywanan, bi hefsar û merben-
 dane.

Min fehm kir va merîki eşqî ye, dîlketiya wî jî mihela
 me ye, di nefsa Cizîrê, jî mala me Celaliyan e.

1660 Min got ko ezê dehwa te biqêdinim, a bi vî şûrî û
 bi vê himêliyê be ko kul û derdê te, kul û derdê me
 Celaliyan e,

Ezê ko kî be, jê ra binim, tewre mift û belaş e bê pe-
 rane.

Wê dobê, Çeko destê xwe lëxist li şûr û himêli-
yane,

Got : « Ji hêla min va ji, eger hatina vi mêvanê me ji
bo çi be, ezê bikim, madam bi dil û rayê we her du biran e.

Ko destê xwe deyne ser kîjan keçê, ko ew ji ji mala me
Celaliyan e,

1665 — Ma ez dikim şora Hesên bişkêninim ? — Ezê dilke-
tiya wi binim, ro li taştîyane. »

Wê carê, hate doba Qeretacîn, biçûkê her sê birane.

Destê xwe da ser şûr û himêliyanê,

Got : « Birayê biçûk tim gole û xulamê hemi
biran e.

Hezar cari bi vi şûri û bi vê himêliyê ko, dehwa
mêvanê me di bajarê Cizirê çi be, ezê biqedinim bi dil
û çavane.

1670 Weleh, ez pir jê hez dikim, bê mêvani ji ji min ra min
biran e. »

*
* *

Hesên car din vegehi, got : « Şolê mêran ji bo sondê
yê sisiyan e.

Bi vi şûri û bi vê himêliyê be ko li ser bajarê Cizirê
giyane,

Şorê min wê biqede, û yek nabe didiyane.

Niha ko li ser mala min bi xwe be, û ko dilketiya wi
Sitiya jina min be, ko diya zarokan e,

1675 Heya niha, helala min bû û ji iro bi şûn da, ji min ra
weke xwişkan e.

Hon her du bira rûniştine, şehde bin, min bi kêfa dilê
xwe da Mirê Mixribiyane. »

Vê car, dob hate Çeko, rabû ser lingane,

Got : « Bi vi şûri, bi vê himêliyê, ji hêla min va ji,
hatina vi lawikî eger li ser çar koşeyê bajêr be ji, qediyane.

Na ko li ser malê me be, û nefsê me, her sê birane,
 1680 Eger hati be ji bo Zinë, qalandayiya min ya sê
 salane,
 Xwediya biskê birewa û qeterên guli-
 yane,

Heya niha, xwestika min bû, û ji niha bi şûn da, xwe-
 yînga min e ji dê û bavane.

Va gotina min, bi şehdeyê we her du birane.

Min ji hiba kir û da Mirê Mixribiyane. »

1685 Hate dora Qeretacîn, biçûkê birane,

Got : « Bi vî şûrî, bi vê himêliyê eger ne bi ser jin û
 destgirtiyê we be, yê mayî bispêrine min ko, çi be, li ser
 serê min, bi şehdiyê we her du birane. »

*
 **

Êdi, gotina wan bû yek ; ji bo qedandina îşê mêvên
 her siyan qerar dane.

Hesen got : « Birano, nabe ko em mêvanê xwe der bi
 der bigerin li malane.

Ew jî fedî dikiye, rasterast ji me ra nabê ko
 kîjan e.

1690 Ev îşa dibe di rojê eydi û dawetane,

Ko qîzên bajarê Cizirê gişkî xwe dixemilînin, bi der tîn
 ji qonaxane,

Kom dibin li cihekî û didiyane,

Hînga, em dikarin bi destê mêvanê xwe bigrin, berin
 temeşane,

Heta ko raber me ke dilketiya xwe, hele em binhêrin
 ka kîjan e.

1695 Lazim e em îro gazî kin gewendane,

Bila defê lêxin li ber derê me, mîna rojên eyd û dawetane. »

Tacîn got : « Bira, ne hewceyî van tiştan hemiyane.

- Min bihist ko Zîn rihet bûye ji wê nexweşiya girane.
Îro xeber şandiye ji bo qizên beg û axane,
1700 Dike bi der keve ser kauiya Qestelê, ava Gulan, bike
sêr û temeşane.
Ne hewceyî defa gewendan e,
Riya wan jî di ber mala me ra derbas dibe û dare şer
ava Gulane.
Mem jî di koşkê Sityê da ye. Hon yek herin di paş
piştê da bisekinin, minê dizane,
Bila we nebîne, paşê nika di pencerê da binihêre ji
sermane.
1705 Hesên got : « Çeko, tu here jor. Mem di ber pencerê
rûniştî ye, tu di pişt va rûne, li halê wî bike temeşane.
Gava derbas bûn qizên beg û axane,
Binihêre hele dilketiya mêvanê me kijan e ;
Raber min ke, ezê destê xwe bigerînin li guliyane,
Binim, derbas kim zikê hewşê me, û hîn paşê, xeberê
bidim xwediyane,
1710 Ezê ji wan re bêjim ko keça we me anî ji bo Memê
Alane ;
Eger dixwazin, bila qalanê xwe bigrin du qat, sê qat bi
perane,
Yan ko wê nakin, bila serê xwe lêxin li teht û kûç û
zinarane.
Hinga, emê destê xwe vemalin û birijînin xwina
mêrane,
Emê jê bistînin bi zorê şûrane. »
- *
**
- 1715 Çeko çû daîra Sityê, nihêrî ko Mem rûniştiye di devê
pencerane,
Li qonaşa Zînê dike sêr û temeşane,
Li ber derî civîne komê keçane.

Mem nizane ko Çeko li paş piştê sekiniye, qesabê mêrane.

Hesen hate cem Sitiyê, got : « Tu çiqas li hev hatî, çeleng û şêrin î !

1720 Çiqas cilên te hene, gişka li xwe kî, xwe bixemilîni ;
 Tu herî xwe li cem xweyînga xwe gihîni.
 Min ji mêvanê xwe ra kir qerareke mêrane.
 Ew hatiye mala me ji bo kuleke dilane,
 Me tu cara mêvanê xwe bi rê ne kirine, ilam ko îş î bi dilê wan e.

1725 Tu ji here têkeve nav koma qizane.
 Eger meraqa dilê wî li ser te be, ji iro bi şûn da, li te nanihêrim bi çavê jinane.

Êdi, tu ji min ra dibî mîna xweyîngane.

Sitî bi xulkê Hesen qenc dizane,

Ji tirsan, nika bû bike şor û gotinane

1730 Reviya qonaşa Mir Ezîn , û kete nav koma keçane.

Hesen zirxa dawidî girêdane,

Avête stiyê xwe qeytana şûrê girane,

Sekiniye li pêş qonaşê, li ser riya keçan hemiyane.

Guhdar e ko Çeko bêje : « Bira Hesen, Memî eciband va keça hane ! »

1735 Da ko rahêle milan, derbasî hewşê ke û paşê xeberê bide xwediyane,

Yan razî bike bav û diya keçê, û çavê wan têr ke li zêr û perane,

Yan jî destê xwe bavê qevdê şûr û birijîne xwîna mêrane.

*
 **

Keçan li xwe kirine cilê eydî û dawetane.

Di serî da heya binê lîngan, tev da keskesor xemiliyane.
 1740 Çare çar û pêncê pênc bi destê hev girtin, rihet daketin
 devê sûk û çarşiyane.

Tof bi tof hatin, bi der pencera Memî ra derbas bûn,
 dimeşiyane.

Paşê, dihatin tala ko Hesên lê sekiniye, tevî çek û
 silehane.

Hesên mêreki navdar e, celatê peyan e.

Silehan li xwe nake bê rojê şerane.

1745 Gava li xwe kir zilxê dawidî û avête sto qeytana şûrê
 girane,

Êdî, xweya ye ko wê rojê dike birijîne xwîna mêran û
 lawên bavane.

Gava keçan Hesên dit tevî silehane,

Bû tepetepa dilê wan, û bi guhên hev da dûr û dirêj
 pistiyane.

Digotin : « Gelo, disa di bajarê Cizîrê da, dike rabe çî
 tofane ?

1750 Nizam dike bikuje tu mêrane,

Yan dike rabêle milê tu qîzane. »

Refê keçan derbas bû heta bi jinane.

Hesên wer di cihê xwe da sekini bû, mîna kevîrê hîmê
 diwarane.

Tu deng û hes lê nedihat û ne jî di cihê xwe da dilivî-
 yane.

1755 Di dawîya hemîyan Sîtî jî hat, derbas bû. Ji Zînê pê
 va, kes ne mane.

*
 **

Dema Zîn hate tala qonaşane,

Nihêrî ko kesek tune li wan derane,

Çikî çarîka hêzarê li ser çavan hilda, û berê xwe da
 pencerane.

Çi dinhêre ko di pencerê da rûniştiye yarê şevan, Memê Alane.

1760 Şeş meh tamam bû bûn ko dinaline bi vê hesreta dilane.

Tu cara ne dihate birê ko Memî bibîne li bajarê Cizira Botane.

Erê, ko çiqas cariyê goti bû jî, bawer ne dikir bi gotin û şorane.

Gava Mem li pêş xwe dit, di pencerane,

Êdi xwe ji bir kir li ber jin û keçane.

1765 Gûçên hêzarê di dest da filitin, di cihê xwe da sekini, berî li Memê Alane.

Nema dikari bû lingê xwe bavêje, mina nexweşa çend salane.

*
**

Mem jî dinihêrî li refê jin û qizane.

Di dawiya hemiyar ra, yek hate, sekini li tala pencerane.

Çarîk rakir li ser çavane.

1770 Serê xwe rakir, berê xwe da şibakane.

Mem çi dinihêre ? Ko li hember wî sekiniye Zin, xwediya xewna şevane.

Bi carê eqil di seri da ne ma, wekî bodelane.

Tu ne ma ko xwe di pencerê da berde ser Zîné ; mina teyrê ser destane,

Xwe berde nav refên kew û kevokane.

1775 Zîné jî devê xwe vekir ko bi Memî ra bike çend şorane.

*
**

Çeko ev tiştên han di paş Memî va giş didin bi çavane.

Nema xîretê hişt ko xwe ragire, û hîn zêdetir bibîne ji her diyane.

Ji hikmé xîretê, ji bir kir ko bi Hesên ra sond xwariye bi himéliyane.

Hema çonga xwe da pišta Memî, dagirt, yanê ko merî hene li van derane.

1780 Gava Memî li pişt xwe nihêrî, dit ko li paş sekiniye Çeko, mîna şêrane,

Dêmûrû sor bûn ji şerm û fediyane.

Bi şûn da vekîşî li ber pencere û kulekane.

Vê car, di Zînê va bû xewane.

*
**

Zînê di ci da fehm kir ko pismamê wê dit hemî tevgera wane.

1785 Her du destên xwe dane ber devûrûyê xwe, got: « Mala min şewitî, ez bûme sebeba pir tiştane !

Di rû vê yekê da, wê birîje xwîna mêrane.

Eve desgirtiyê min ê sê salane

Her tişt bi çavê xwe dit, ne hewceyî gotin û şahîdan e.

Çeko ne ew mêr e ko di xwe va derbas bike kêmi û benameşiyane.

1790 Hîn îro stêrka min rijîya li ezmanane.

Ez bûme sebebê serê Memî û wê di dilê min da bîminê hesreta girane.

Hêzara xwe girte serê xwe, zû zû meşî û da gav-girane.

Di ber Hesên ra revî, û di pa ra xwe gihande qizikane.

*
**

Zîn ji hat, derbas bû û gihêşte hevalane.

1795 Dîsa deng ji Çeko ne hat, ne got : « Bira, ya mêvanê me eciband eva han e. »

Li ser gotina ko bi Hesên ra kirî, lazim bû ko bigota : « Eva han e. »

Dema deng jê ne hat, Hesen jî kete fikr û ramane.

Got :« Her hal, Mem bi Sityê qail bûye, lewma Çeko gazî ne kir, ne got : « Bira, dilketiya mêvanê me eva han e ! »

Ez birayê mezin im, û Sityê helala min e. Devê Çeko nagere bi min ra bike van şorane.

1800 Divê ez herim jê bipirsim ka kijan e. »

Hin Hesen di vê ramanê da bû, dit ko dengê Çeko hat ji qatê didiyane.

Got: «Hesen, hele were vira, ji te ra bikim çend şorane.»

Hesen ber ve Çeko reviya, hat, go : « Bira zû bibê, dilketiya Memî kijan e. »

Çeko got : « Bila rihet be dilê hemî kesan û bav û diyên qizikane.

1805 Dilê mêvanê me ketiye Zinê, destgirtî û qalandariya min ya sê salane.

Em bi destê xwe ketine gola xwinê, ne ma jê bi der tîn, carekê tê geriyanê.

Ez li paş piştê wî hazir bûm gava Zin derbas bû ; aqil wenda kir mîna bodelane.

Zin sekini işê çend deqîqane.

Eger min çongê xwe neda qolincê, hişyar ne ba ji xuliyane.

1810 Mina teyrekî çeng bi şerab û qanad zêrin û xebxeb zer, di zinarekî bilind da, di hêlinane

Sê ro û sê şevan qet nexwe goştê seyde çolane,

Memî dikir xwe berde ser Zinê, here têkeve nava rê û kûçane. »

*
**

Hesen di dilê xwe da digot : « Xwezî bila dilê Memî li Sityê ketiya û ne bi vî halî !

Çeko hin î xort e, hin ne bûye bist salî.

1815 Hesreta Zînê di dil da, jê ra ne bû jin û kevani bi helalî.

Tirsa min e li vê yekê ye ko Zîn di biçûkî da ji Çeko hezdikiye û naxwaze ji kesî din ra bibe bermalî.

*
* *

Ez ketime pêşiya hez kirina van her du dilan û eşqiyane.
Belkî Çeko bi Zînê va li hev hez dikin mîna Leyl û Mecnûn ko bûne îstêrik, çûne ezmanane.

Min jî derbekê bi mêvanê xwe ra got erê, lazim e were şûnê gotina mêrane. »

1820 Vegerî ser Çeko, got : « Bira, dilê xwe meêşîne û mexwe tu xemane.

Carekê gotinek bû, bi der ket ji devê me her sê birane.

Heya îro, ji me ne hatiye bina derewane.

Me tim qedandiye îşê mêvanane.

Emê Zînê bidin Memî, rûyê xwe bi der xin ji bin lingane.

1825 Bira xelk nebêje ko evana gur in ji bo keçên xelkê, lê kirin derew gava dilê Mem ket dotmama wane.

Piştê ko me Mem bi rê kir û bû mirazê Mirê Mixribiyane,

Ko tu destê xwe bidî ser kîjan qîza beg û ağan û mîrane,

Bila ez ne Hesên bim ko royê nekim didiyan û sisiyane,

Ji te ra binim, têxim paş perdane. »

*
* *

1830 Çeko got : « Hesên, bira, dilê min î liyan e.

Min digot : « Belkî meraqa dilê Memî li keçeke began yan ağan e,

Emê bi destê zorê biqedînin û bi dilê xweş vegerînin li welatê Mixribiyane. »

Min niza bû ko wê çavê xwe deyne ser destgirtî û qalandayiya min a sê salane.

1835 Ez ketim bextê te, ji min mexwezi qedandina vê yekêye.
Piştî ko Zîn here, nema dikanim çavê xwe rakim û binihêrim li xelkêye...

Lê ko ez nedimê, rê nabe li sondêye.

Ya çê, ew e, em qenc bifikirin û jê ra bibînin çarekêye.»

*
**

Çeko mîna merî ker û lal kete fikrane.

Difikirî, mîna kuriya derziyê bidî ber darê mañan û stûnane,

1840 Jê ra nika bû bibîne çare û dermane.

Li alikî, ko bide Zînê, qalandayiya xwe ya sê salane,

Nika çavê xwe rake û binihêre ji kesane.

Eger bêje : « Ez nadim, » ji Hesên ra sond xwariye bi şûr û himeliyane,

Rûmeta wî namîne di nav birane.

1845 Him ji ditirse ji Hesên, dijminê derewane.

Talî, razî ne bû bi dayîna Zînê, çavê xwe berda fen û losane.

Got : « Ya qenc, ew e ko ez li Hesên bikişînim şûrane.

Eger wî ez kuştim, bila Zînê bide Memê Alan, Mirê Mixribiyane,

Gene, çavê min nabîne tu tiştane.

1850 Na, ko min Hesên kuşt, êdî Mem nema dikare bimîne li hêviya sondane.

Wê rabe siwar be, here welatê xwe, bajarê Mixribiyane.

Ez ji, wê gavê dikarim bêjim ko nesekini Memê Alan, Padişahê Kurdane.

Eger ko ne çûya, minê pê dana destgirtiya xwe, qîza Mirê Cizîra Botane. »

*
**

Hesen sekini bû li benda Çeko, û keti bû tefkîr û ramane.

1855 Digot : « Xort e, dil dêşe li ber hesretane. »

Hew dit ko Çeko rabû ser lingane.

Ban kir, got : « Hesen, em tişteki bibînin,

Salê derbekê, xerc û saylanê welatê Cizîrê, em distînin.

Em wan peran bi sê ciyan dicivînin,

1860 Em banî yekî dikin û sê kevirê peşkê di destan da datînin ;

Ew dê her kevirêki bavêje ser komekê, em her kes bi para xwe razî dibin û hiltînin.

Lê îsal, ezê her sê paran bigrim, û çavê we bi tişteki naxînim.

Eger hon dengê xwe bikin, ezê we her diyan bi dora manqîrêki bigerînim. »

*
**

Hesen got : « Çeko, ko ez im, bi me mekenîne dostan û dijminane.

1865 Tu dizanî, bajarê me, bajarê fesadan e.

Tê da tune merîkî bi namûs û lawekî bavane.

Wê destê xwe li hev xin, û werin temaşa şerane.

Hîn heya îro, bi me şa ne bûne. Were, bi gurê min ke, vê kêşê mede wane.

Paşê, dengê xwe pir bilind meke, bila neçe mêvanê min Memê Alane.

1870 Ma ez dikim mêl çî bikim. Kesî bi xwe ra mêl nabe gorinane.

Hele, dengê xwe bibire, heya ji derdê mêvanê xwe ra bibînim çare û dermane. »

Çeko got : « Ez şorê mêl ji te ra dikim, tu tim şorê mêvên davêjî nava me birane.

Maniya ko tu birayê mezin î, tewr tu guh nadi ser şorê meriyane.

Salê derbekê, ez serê xwe ji betalî hiltînim,

1875 Tu dikî ko ez destê xwe bavêjime şûrê Lahûr, bikişînim,

Serê te li cendek bifirînim,

Heya ko rûhê te ji canê te bikişînim. »

*
**

Hesen nihêrî ko çî bike, nabe, û xelkê bi wan wê bikene, û li wan bike temaşane.

Got : « Law, Çeko, te aqil wenda kiriye, mina serserî û bodelane.

1880 Nizam ko îro tu serxweş bûye, wekî pêxwas û ereqxwîrane.

Yan aqilê xwe bide serê xwe, û yan jî niha wê serê te bikeve gihara hane ! »

Hesen dît ko ne bû tesîra van şorane,

Çeko maye li ser gotina xwe, weke înadane.

Ban kire Qeretacî, biçûkê birane.

*
**

1885 Got : « Law, Tacîno, Tacînê zoro,
Xwediyê şûrê nêriz ê devzirav ê pişt bi moro,

Şanî te hene, ko te bajar gişkî anî emanê bi zora şûro.

- Zûka were, van zilxan hilîne,
 Li xwe ke, çapanan li ber pîsirê xwe girêde, li hev xîne.
 1890 Emrê ko didime te, bine. Here xwe bi Çeko gihîne.
 Şûreki di serî ra veweşîne.
 Serî jêke, temeriya mor bi xwinê bixemilîne.
 Li ber min da bêxîne.
 Ez Hesên im, qey mîna wî ne derewîn im.
 1895 Ezê vî destê xwe yê çepê li por û temeriya wî bigerinim.
 Bi destê rastê xencêrê bikişinim.
 Yekê û didiyan di ser dilê wî yê derewîn da lêxinim,
 Pê kêmayiya hana li ser xwe hilinim,
 Bila her kes bizane ko ez şora xwe bi cih tinim. »

*
 * *

- 1900 Tacîn şora Hesên ne kir didiyane.
 Zilxa dawidî rakir ser milane,
 Li ber pîsirê bi hev dixîne çapanane.
 Qeytana şûrê Lahûr avête stû û hat, sekinî li ser lingane.
 Gotê : « Bira Hesên, serê min bi qurban e,
 1905 Bêje ji min ra emr û fermana te kijan e. »
 Hesên çav di serî da sor bûne mîna çavên ejdiyane.
 Sing radibe û datê, mîna pêlê behrane.
 Por lê gij bûye, mîna stiriya.

*
 * *

- 1910 Memî di ko îş xerab bû, wê ilam biriye xwîna mêrane.
 Çeko aqil di serî ne maye, mîna dînan dikiye gotin û şorane.
 Meriyek ko li malekê bi hêvi ye naxwaze ko bigrine hev kulfetê wane.

Mem rabû destekî xwe avête destê Hesên, û bi destê din girt pisra Çeko, biçûkê her du birane.

- Got : « Birano, ez ketime bextê we her siyane,
 Hon ji bona min mekin tu şerane,
 1915 Bila xelk bi we nekin temaşane.
 Ez li we reca dikim ko hon vê şora min bi cih bînin,
 Hon xelk û alemê bi tiştê nehesnin.
 Niha, yek herin xwe bi tewlê gihînin,
 Bozê Rewan ji merbendan berdî, bifilitînin,
 1920 Bi destê min bigrin, û lingê min bi ser piştê wî heywanî bigerînin,
 Berê min bidin welatê min û bi şûn da li bajarê Mixri-
 biyan vegezin,
 Tek bila hon xwîna hevûdin nerijînin. »

*
 **

- Çeko got : « Memo, bira, dilê min î liyan e.
 Tê de agir dibe, li serê min diçe dûmane,
 1925 Hele tu bi ser min da berde van her du birane,
 Em binhêrin ki ji me berx e, ki beran e.
 Ew ji xwe ra dibêne : « Çeko bi tenê ye, bi me her diyan nikane. »
 Ez Çeko me ! Ez ne î din im !
 Mîna gurê çile, zik birçî û dev bi xwin im.
 1930 Eger niha sed mîr bi ser min da werin, ez yekî dû ê din nagihînim.
 Ko bajarê Cizirê gişkî li pişt wan be, dîsa ez xema giştikan nakîşînim. »

*
 **

Memî got : « Çeko, bira, gelek eyb e, tu meke van şerane,

- Hesen birayê mezin e, li şûna bavan e.
 Ji bo tiştên ne hêja, tu dihêli dilê van her du birane.
- 1935 Ne, min got, sebeb ez im. Ez niha dikim siwar bim, herim ji van derane. »
- Çeko got : « Memo, ez ker bûme, guhê min nabihisî tu şorane.
- Eger di dilê te da ji heye, tu were tevî wane,
 De bila weqîya te ji were ser litira wane.
 Madam îş hat sekîni li van derane,
- 1940 Ji qerezê Hesen ra , tewr ezê naqedînim tu îşane. »

*
**

- Hesen dît ko kêr hat , sekîni bi hestiyane.
- Got : « Çeko, min digot, belkî ezê ji ya di dilê xwe de tiştêkî bibînim,
 Birayê xwe Memê Alan li ser adetê dinê bizewicînim,
 Neyar û dijminan bi me nakenînim.
- 1945 Madam te va şora kir, ezê ariyeke mezin bi serê te da bînim.
- Ezê Qeretacî ber ve kaniya Qestelê bi rê kim, bişînim,
 Ezê bi xwe li vir bîminim...
- No, ezê bi xwe herim, bi guliyê Zîne bigîrim, di erdê ra bikişînim,
- Bînim li vira, li pêş çavê te li Memî mehr kim, şora xwe bi cih bînim.
- 1950 Ji bo vê yekê, eger xelk bi min ra kêm bibê, ezê wêya ji hilînim.
- Ma tu min nas nakî, ez Hesen im. Salê derbekê, ez deqê xwe li deqê şahê Ecem dixînim.
- Dewleteke mezin e, yan ew min radike, û yan ez wî dişkênînim.

Ez serê hespê xwe di nav girani û mekareyê wi bi der naxinin.

Kesb û talanê xwe ji Şahê Ecem distînim.

1955 Ma tu î bodele yî ko ez şora xwe bixwim, neqedînim? »

*
* *

Li ber gotinê Hesên, Çeko di cihê xwe da sekini, û ne livi, mîna kevirane.

Destê wi maye li ser qevdê şûr û dinhêre li çavê her du birane.

Çav di serî da sor bûne, mîna perengane.

Firnik radibine û datêne ji qehrane.

1960 Ser û çav lê quliptîne, mîna xwiniyane.

Ne deng jê têye, û ne jî dike tu hereketane.

Hesên nihêri ko li Çeko nabe çare û dermane.

Çiqas biqare ji, birayê mezin ji bona ê biçûk mînanî bavan e.

Dikare him biqare, û him jî bike rihetiyan.

1965 Got : « Çeko , were , em nekin mîna wehşîyan çolane.

Bi me ra dibêjin xelkê Botane.

Hat, li me bû mêvan Memê Alan, padişahê Kurdane,

Me her sê biran di dest hev da sond xwar bi şûr û himêliyane

Ko meraqa wi çi be, emê binin cih, bi destê zorê û hikmê şûrane.

1970 Gava xewinî ko dilketiya wî Zîn, qalandayiya te ya sê salan e,

Te rabû, çekir reziliyeke girane,

Şikand sonda xwe, û navê xwe kire deftera derewinane,

Di nav xelkê da, bi me va ne hişt ar û fedî, ava rûyane.

- Te him xirab kir navê mêrane,
 1975 Him ji te xirab kir navê Kurdane.
 Êdi nema, serê me tu cara ranabe li pêşberê
 kesane.
 Wey sed xwezi bi mirina me her sê biran, û ne bi van
 kirinane. »

*
**

- Gotinê Hesên li Çeko pir tesîr kirin, û li kirên xwe bû
 poşmane.
 Serî kete her, mîna serê zarokane,
 1980 Şûr di dest da kete erdê, bi çavan da bû gurina hêsti-
 rane.
 Got : « Hesên, bira, tu qisûrê min bidî bin lingane.
 Tu caran lê menihêrî bi çavane.
 Birayê meriyan ê mezin li şûna dê û bavan e.
 Min li pêş te kêmiyek mezin kir, bi van şor û go-
 tinane.
 1985 Insan e, aqilê min ne li serê min bû, ez bû bûm weki
 bodelane.
 Min him je xwe xeyidand mêvanê mezin Memê Alan,
 Padişahê Kurdane.
 Tek vê carê min ef bikin, êdi ne ma tu caran dikim van
 tiştên hane. »

*
**

- Hesên got : « Canim, zihar ez ji peya me.
 Xelk dizanin ko ez mezinê we her du bira
 me.
 1990 Nizanin ko her yek ji we bi serê xwe ye. Ez ne li benda
 tu tiştê me.
 Belkî carina, mêvan bi ser me da tîn, ez ji li benda
 xizmetê mêvana me.

Herin, di nih va, mîna xwe bikin, ez ne ji wan bav û birayên ko têkevin nav nîga me. »

*
**

Çeko dit ko Hesên pir xeyidiye, û qet lê nabe çare û dermane.

Hema rabû, reviya ser dest û peyane.

1995 Got : « Hesên, bira, ez ketime bextê te, û bi sonda mezin, û her çar kitêbane,

Ez ji wan kir û gotinê xwe bûme poşmane.

Tu vê derbê ji kêmaniya min bide bin lingane,

Berê te çito ji Memî ra tevdîr digêrand, bila dîsa wer be, ez ji mîna te û Qeretacîn li ber barê wî me, bi çavane. »

Hesên got : « Çeko, şor û tevdîra ko min gêrand ji bona Memê Alane,

2000 Min dixwest Mem siwar kira li piştê Bozê Rewane,

Bişanda ser Kaniya Qestelê, ava gulane.

Bila here binihêre li qîzên Cizîra Botane.

Ko destê xwe dirêji kijanê kir me rahista destan bi zora şûrane.

Bibira qonaşa xwe û bidana Memê Alane.

2005 Hey, malşewitî ma bi te ra qet tune dil û wijdane ?

Mêvanê me hîn i biçûk e, mîna zariyan e,

Di welatê xwe da bi der ketiye ji bona xewneke şevane,

Text û tacê xwe giş di vê rê da berdane,

Hatiye îro li me her sê biran bûye mêvane,

2010 Bi ser vê da, eger em dawa wî neqedînin, emê bi çî rûyi derkevîne pêş kesane ?

Nema dikarin herin gûçê civatane. »

*
**

Çeko got : « Bira, bes e, eger min kiriye hezar kêmi û xwîna mêrane,

Ez li kira xwe poşman bûm, kêmanî çêdibin ji biçûkan,
û ef tê ji mezinane.

Şor û gotina me ya berê çî bû, disa wer be, bi soz û
qewlê mêrane. »

2015 Gava Hesên nihêri ko Çeko ji kira xwe poşman bûye,
ji dil û canê,

Di cihê xwe da rabû, çû rûnişt di kêleka Memê Alane,
Gotê : « Mêvano, serê min bi qûrbano, em bi hevû-
din ra bira ne.

Eger kêmiyeke min hebe jî, tuê bidî bin lîngan û lê
mêze nekî bi çavane. »

Bi destên xwe li serê Memî çêkir egala mewalî û şara
Kesrewane.

2020 Li ser Memî rakir cil û kiswetê padîşane.

Memî got : « Bira Hesên, zehmet mexwe, çira li min
diki cilane ? »

Hesên got : « Her hal, niha xulqê te teng bûye ji şorane,
Him jî iro çend roj in di hundir da maye hespê te Bozê
Rewane.

Kesek ne wêriye bi dorê keve, mina şêran deng pê
dikeviye di merbandane.

2025 Bê te, kes nika nêzik bibe, li meriya dîde mîna gamêş
û weşane.

Paşê, tu ne hati mala me ko em te hepis kin di nav çar
dîwarane.

Rabe, hinekî ji bo aydanê siwar be li Bozê Rewane,
Bi der keve ser kaniya Qestelê, ava gulane. »

Memî got : « Bira Hesên, ez meriki xerib im, serê min
meke her karane.

2030 Paşê, ezê nika bim herime pêş xelkê ji şêrmane.

Ez dihêrim iro Kaniya Qestelê bûye cih û meskenê
zerî û esmerane.

Keçên bajarê Cizîrê tev da li ser ava gulên civiyane.

Ez ji niha herim wê derê ji bona avdana Kuriyê Behrê
Bozê Revane,

Eger yek bi min ra bêje : « Law, ji bo çi tu hatiye van
derane ? »

2035 Ezê bê his bikevim erdê ji şerm û fediyane. »

Hesen got : « Na, bila tewr wanî neyê xatirê te, şerm
karê pirekan e.

Tu bi kêfa xwe be, siwar be li ser pišta Bozê Rewane,

Him av de ji ava Kaniya Qestelê, ava Gulane,

Him ji sereki ji xwe ra binhêre li keçên Cizira
Botane.

2040 Hele binhêrim tu qail dibi bi resm û kêsima
wane. »

*
* *

Hesen li Memî nihêrî, lêva xwe gezt û da nav diranane,
Çavê xwe qurç kirin û di bin simbêla va keniya bi
işaretane.

Got : « Memo, eger te ji hinan hez kir, destê te ji te ra
ye, fedî ne karê mêran e.

Em her sê bira di pişt te da sekiniyane. »

2045 Memî got : « Biran, ez dizanim, iro bajarê we bûye sê
bendane.

Bendek ya mala Mir Şem e, ko ticarên Cizirê tev di
dest wan da ne ;

Bendek ya Mir Ezin e, ko hakimê bajarê Cizira Botan e;

Benda sisiyan, ya we, mala Sêvdin, her sê biran e.

Ez naxwazim bi çûyina xwe ya Kaniya Qestelê bibim
sebebê tu fitnane.

2050 Bila di rû min da nebe xîşina şûran û vîxîna mêrane. »

Hesen got : « Bira, ez dinhêrim tu xelkê me dihesibîni
wek wehşiyane.

Bi me ra dibên xelkê Cizira Botane.

Ma te fehm kir ko em te dişinine pêşiya wan qizikane?

Na, meraq meke, bira, ev ne wisan e. »

2055 Memî got : « Lê te çawan got, û çawan e ?

Min gotina te fehm ne kir, qisûra min bide bin lingane.»

Hesen got : « Di qanûna xelkê Cizira Botane,

Eger dewar û tariş û yan ji însan here nav erdê meri-
yane,

Merî dikare wî dewarî an însanî ji xwe ra bine, û heqê
kes tune ji meriyane.

2060 Xwediyê wî tiştî li cem hikûmetê nikarin dehwê bikin
li kesane.

Em niha dikin bi te din tapî û qoçanê Kaniya Qestelê,
ko malê me her sê biran e.

Here bêje : « Ez merîkî ticar im, min Kaniya Qestelê
kiriye ji her sê birane. »

Ne qiz deng dikin û ne ji işê peyan e. »

Memî got : « Bila be, gotina te li ser çavane. »

*
* *

2065 Hema Hesen, çû, sandiq vekir, bi der xist tapiya Kaniya
Qestelê, da Memî.

Her sê bira, tevi Memî daketin, li hewşê sekiniyane.

Hema Qeretacî, biçûkê birane,

Nigê xwe rakir, û reviya tewla hespane.

Li qeyd û merbendan bi der xist Bozê Rewane.

2070 Zin û taxim lêkir, dişidîne tengane,

Hefsar kire serî, liwan kire dêv û nav diran-
nane.

Îro sê ro, sê şev in di tewlê da bi der neketiye Kuriyê
Behrê, Bozê Rewane,

Hêç bûye, mîna lokê girgîn, radibe ser lingê paşîn,
dinhêre li ezmanane.

Her du bira bezine serê hêsp, yek digire bi dizgînan,
yê di bi rikêbane.

2075 Mem siwar kirin, mîna padişane.

Mem fetiliya ser her sê birane,

Got : « Birano, nanê xwe li min helal kin, bi xatirê we
her siyane !

Dibe ko veqer car din nebe nesib, ez neyême van
derane.

Mebên : « Mem i bê nan û xwey bû, û xatir nexwest ji
mêvandarane. »

2080 Hema heywan rakire çargaviyane,

Derket ji kûçeyên Cizirê, kete pê şopa keçikan, mîna
nêçirvanane.

Mîna teyreki hûr ko xwe berde ser refê kevokane,

Di nava hezar û du sed qizên beg û ağan da, dibine
Zina Zêdane,

Di ci da nas kir di nav koma qizikan da mêvana xwe
ya şevane.

*
**

2085 Memî bi dengêki bilind bau kir, got : « Lêlê ! Aviya,
nemine, ji navê aviya pir e bi avî,

Tu hêl û qeweta min û Bozê Rewan i

Û ronahiya her du çavan i

Bi bejna zirav û navkêlê qeşeng, tu ketiye pêşiya
komê qizikan, dari ser Kaniya Qestelê, ser nihêtê wî
delavi. »

*
**

Dişa , Memî got : « Mere , zeri esmerê
mere !

2090 Hele carê güçê çarikê rake, di bin da biskê birewa,
morê cinîgê bike pere.

Zalim, bi tenê du şoran bi min ra bike, disa here ! »

*
**

Qizikan dit li pê wan tê dengeki hezin û qirineke girane

Nihêrin ko têye mêvanê Hesên, ewê ko dinê û alemê medhê wi didane.

Di heqê wi da tişt digotin mîna çirok û mesc-lane.

2095 Digotin : « Cil û kêsimê wi cil û kêsimê padişan e.
Ko merî dixwaze mîna wan bikire, nayên bi xezî-nane.

Bi xwe î biçûk e, lê cemala wi giran e. »

Roja ko Mem hati Cizirê, mala Celaliyane,

Şoreke wa ketî bû nav zerî û esmerane,

2100 Ko hatiye Padişahê Kurdan li welatê Mixribiyan, ji bo meraqeke dilane.

Li ser vê, hemî qizik li xwe ketine gumaane.

Digotin : « Ya Rebî, şikir va bi xwe tê nav me, esmer û zeriyanê. »

Di bin hêzaran da xwe hazir dikirin, mîna xwendiyên dawetane.

Bisk û perçemê xwe didan dûzane,

2105 Guliyên mor çek dikirin derziyê qolincane,

*
**

Giştik hatin li kêlek hev sekiniyane.

Mîna eskerê ko di resm û geçidan da disekinin li pêş zabitane,

Qizên Cizirê ji wanî li pêş Mirê Mixribiyan sekiniyane.

Memî hespê xwe da ber zenguyane,

2110 Heywan rabû xar û çargaviyane,

Hat sekini li ser nihêtê Kaniya Qestelê, di nav koma qizikane.

*
**

Memi got : « Esmer û zerîno, dilê min dêre,
Ro helat ji mala Xwedê, şewqê xwe da dinya gewrik,
çarmedor û hawêre.

Ez nizanim va çi wext e, hema siba we bi xêr e. »

*
**

2115 Hema Mem nihêrî çerqîn kete kemberê zivîn yên keçane,

Bû şingîna bazînan û vizîna xilxalane.

Giştikan bi hev ra piştê destê xwe li erdê xistin, rakirin,
li ser dil girêdane.

Gotin : « Silava te li ser serê me û her du çavane. »

Li ber çelengiya Memi li ser serên xwe avêtin miratê hêzarane.

2120 Giştikan hêzar avêtin ber kaniyê ser nihêtane,

Li ber kaniya Qestelê bû bendera hêzarane.

Mîna ko merî here sûka qumaşane,

Ser kaniyê bû kurmauciya gewr, biskên qîzan xweya bûn li ser rûyane.

Tev da li pêş Memi sekinin, gotin : « Bêje te çi emr e, çi ferman e. »

2125 Memi bala xwe daye wan giştikane.

Dit ko Zîne bi tenê hêzar navêtiye û bi der ketiye ji nav qizane,

Piştî xwe daye Memi, û berî daye çolane.

Memi got : « Heywax ! Westa min gi li boşê çû, qene Zîn li min venagerîne silavane.

Di berê da heye gotineke mezinan û kalaue,

2130 Dibêjin : « Tu caran emel nabe bi jinane,
 Dilê wan î mîna tayê kerengan e,
 Ba ki derê bixwaze, wê da dibe bi rojane.
 Hele ezê ban kim, binhêrim dike tu şorane. »

*

**

Memî ban kir û got : « Lelê ! Bi çavê min, ez Mem im,
 tu jî Zîn î !

2135 Ez kurê Mirê Mixribiyan im, tu jî qîza Mir Zengin î.
 Ez serdarê hezar û pênc sed xortê Kurdan im, tu jî
 xatûna çil û yek cariyê kember zêrin î.

Ez xwediyê şûrê Lahûr im ; tu xwediya himêliya
 zêrin a bi çin î.

Va bûne şes meh tu seri li min û vi heywani di-
 gerinî.

Tu pişt a diya pir û bavê kal tevi her dû koki-
 mên apan didî diwaran , bi hesreta ditina min
 dihelinî,

2140 Tu wan gotinên ko me di nav bera her du textan da
 kiri di bira xwe nîni.

Tu çira silava min bi güçê çavan hiltinî ?

Nizam ko tu bi welatê xwe ketî û jî lewre bi min ra
 nefsê dikişinî,

An nizam tu dixwazi min bi diz û cclaliyên Cizira
 Botan ditirsinî.

Çikî kerem ke, berê xwe vir da ke, ma tu min û vi
 heywani çet nabînî ?

2145 Tu vê hêzarê li ser çavên reş û belek hinekî hilinî,

Ser û çavên gewr û şemsîti bi min binimînî.

Ev bû saetek, şorên ko bi te ra dikime, tu yek bi yek li
 min vegerinî,

Ko tu ewqas jî naki, bi du şoran dilê min ê kul bihe-
 winî.

Weke hekîmên zana, tu devê birinên min bi nihêrîna çavan bişoyî û bi şoran bişidîni,

2150 Tu bi hesreta wê şevê dikî ko tu hesretan di dilê min da nehêli. »

*
**

Zinê got : « Lolo ! Memo, ez bi heyrana wê bejna mîna tayê rihanê li qelem me,

Ko tê da tune tûk û gulnît. Ji derdê min ra xweş şifa û bi merhem e.

Her gav kedera dilê min e bi kul û bi elem e,

Seba xatirê te, ez çito ranakim serê lêvane.

2155 Ema paşê bide, bajarê me yê Cizirê binihêr, ko çiqas xelk hene, li me dikin temeşane.

Ebehozê bajarê me, karê wana dek û dibare ne,

Sibê heya êvarê, digerin, dibên : « Xwedêo, tu ji me ra bişinî şer û dehwiyanê ! »

Dibên : « Xwedêo, lê niha, vi xortê xerîb ji qizên me yên Cizirê ra şorek bikira, yan peya bibe li cem wane ! »

Berî, giştikan xwe hazir kirine, destê wan li ser sûr û silehan e.

2160 Hele, tu carê binhêre li sûrê wan, giştik çar tiliyan ji kalan kêşane.

Ma çavê min rijiyane ko ez vê çarşefê li ser çavê xwe rakim li cem van qizane ?

Welah, welah, ko ez çarşefê bilivînim li ser çavên xwe, bajar gişkê hilweşe van derane.

Wê me her diyan bavên ber devê sûrane.

Ma tu nizanî ko berê xelkê Cizirê bûne sê bendane.

2165 Wê li ser me bi hev kevin, mîna guran li erdê hildin laşê mêrane.

Xwina mêran wê bimeşe li erdê, mîna çemane.

Wê li ser Kaniya Qestelê bibe şîngîna şûran û tasên mertalane.

Ez nekevime ber rûhê xwe û wê koma meriyane,

Lê xelkê bêje : « Heyfa Padişahê Kurdan, Memê Alane,

2170 Ko li welatê Cizîrê çû bê pişt, di ruyê toleke jiwane ! »

Tu li gore min ke, serê vî heywanî rihet vegeşîne, here ber derê Hesên, Çeko û Qeretacî, wane.

Ji Xwedê berjêr ewana wê ji derdê min û te ra bibînim dermane. »

*
**

Memî got : Lêlê, Zînê, ez nizam ko tu bi min ra rast î an derewî î.

Mîna kihêlên tewlan ên sor û zengû zêrî î.

2175 Arekî mezin ketiye hundirê min, û dûman li devê min diçe, ma tu nabinî ?

Tu nabê, ez carê berê xwe bidiine Memî û bêjim : « Tu î dilbirî î. »

Tu niha bixwazî, dikarî vî arê di dil û hinavê min da vemirî.

Vê hêzarê li ser çavên reş û belek û eniya gewr hilîni ;

Ma tu kû da herî, tu dergistiya min î, her hal, tu nikanî vê gustirê di tiliya xwe da bi der xîni.

2180 Ko tu vê nekî, dikarî min li pêş hezar û du sed qîzê Cizîrê bigerîni,

Dinê û alemê bi mêvanê xwe yê şevan, Memê Alan û siwarê Bozê Rewan bikenîni.

Were, guh bide min, carê gucê hêzarê bilivîni,

Çaven reş û belek, eniya gewr di bin da ji bo xatirê min bi der xîni.

Werî ser kaniyê, tasa zîvîn di ber kemerê da bi der xîni,

2185 Li ava Gulan tiji biki, bîni, li ber pisira Bozê Rewan
bisekinîni,

Çavên xwe rakî, li çavên min binhêri û tasê bi destê
rastê hilîni.

Bi destê xwe avê bi ser min va kî û meraqa min xeribî
bi cih bîni ;

Pê vi arî di hundirê min da bi carekê vemirîni. »

*
* *

Zîné got : « Lolo, Memo, dilê min bi kulan û bi jan e.
2190 Madam ko tu guh nadi ser şorê meriyane.

Di berê da, xelkê kêmani xistine derê me
jinane,

Dibêjin : « Jin parsiya kêman in, dibin ser hev de û
rûreşiya dê û bavane. »

Were, destê xwe bavêje destê min, û min çek ke ser
pişta Bozê Rewane,

Berê xwe bide welatê xwe, Bajarê Mixribiyane,
2195 Bila heywan me her diyan bere, bigihîne xwediyane.

Emê xelas bin, û bifilitin ji şor û gotinane.

Ne ji li ser me dimîne tirsê mêrane.

Ne ji ji bo me dirije xwîna tu kesane.

Wexta em çûne bajarê we, Mixribiyane,

2200 Wê li nava xelkê welatê we bibe şor û gotin û dengi-
yane,

Şorê bigere di devê mezin û biçûkane.

Wê bêjin : « Dibêne, hatiye Memê Alane,

Bi xwe ra aniye tihfeke pak û hediyeke layiqî devê
padişane.

Keçek aniye li welatê Cizîra Botane,

2205 Dibên navê wê keçê Zina Zêdan e. »

Wê were Beglî, birayê te yê canecane,

• Li dora min kom bike temami qîz û bûkên Bajarê Mixribiyane.

Gişkê bêjin : « Ha zewaca wan dibe, » û ji me ra bikin pir diane.

Wê bèn : « Ko qedêr bû, bila wa be, bûk û zava mibarek bin ji xwediyane ! »

*
* *

2210 Memî got : « Zalim, li çêkirina bajarê we yê şewiti û li van zikakan û ewcane,

Li van kaş û newalê di dorê da, li van çole çivan û meslewane !

Ko merî bû hevalê jinan, ber gav westê were ber dest û çavane.

Min ji te tiştekî biçûk xwest, te di niha da berê min da dawîya îş, nizam ko diki min biceribîni bi derewane.

Min ji te ra digot : « Hele, gûçê hêzar û çarikê hil de li ser eniya gewr û her du çavane,

2215 Were, tasek av bi dest min de, belki pê vemire arê di kezebê min da, tev hinavane. »

Gava Xwedê kire qedêr, emê herin, tuê bibi bûk, û ez zavane. »

*
* *

Zinê got : « Memo, dilê min ji kulan bi keser û firqat e û wer liyan e.

Ya ko îro bi dest te da hatî serê min, bira neyê serê kesê gawir û misilmane !

Ne min got : « Em jin qismê parsiya xwar in, hergav dibin ser hevda serê peyane,

2220 Serê xwediyê xwe berjêr dîkin di nav xelkane,

Madam tu qebûl nakî şor û gotinane,
Ko tuê tim bibi sebeba serê me her
diyane,

Tu were, ez bi te ra rûnim li ser Kaniya Qestelê, ava
Gulane.

Tu ji peya be li ser piştta vi heywanî, û berde nav
keskayî û mêrgane.

2225 Were, ez û tu va çokên xwe bidine ser hev, têr li hevû-
din binhêrin, bila ev hesreta nemine di dilê me her diyane.

Ez dibêm : « Belki va ji te ra çêtir e ji vexwarina tasek
av ji ser destane. »

*
* *

Memî got : « Canemergê , dile min, hewa
ye,

Va bû saetek te di serê min da nehişt bi şoran û bendan,
aqil û sewdaye.

Ev gotina ko tu dibê, em li cem hev rûnin, çongan
bidine ser çongaye,

2230 Ev tiştê han li tu deran ne layiq î mir û padişa
ye ! »

*
* *

Zinê got : « Min ji te ra çi goti bû ? Hele carê binhere
li paş xwe, li bajarê Cizira Botane !

Di nava bajêr da, giregir û axa ne mane,

Hemî rabûne ser banê qesr û qonaşan, rûniştine li ser
kursiyane.

Tu niha dibê Kaniya Qestelê li bajêr pir e dût e, kesek
nabine meriyane,

2235 Herhal, niha durbîn dane ber çavane,

Dinhêrine li dorhêla Kaniya Qestelê û li vi êxliyê
qizikane.

Gava hinek me di vi hali da bibinin, li van derane,
 Ji bona me her diyan şermeke giran e. »

*
 **

Memî got : « Ez Mem im, wergî din im,
 2240 Va şeş meh in bi pê vi îşî ketim, text û tacê xwe dihê-
 linim,
 Ma ez nizanim vi canê xwe derbeke din li welêt vena-
 gerinim.

Zinê, bila tu zani bî ko Hesên, Çeko û Qeretacîn bi
 min ra bûne bira, êdî ez xemê li tu kesên nakişînim.

Tu dixwazî ko ez carê şûrê xwe ji kalên biki-
 şînim.

Ez neketime xema mezin û giregire Cizîrê, tîrsa min
 ew e ko pê ra xwîna feqîr û fiqarê bê sûc birijînim.

2245 Niha ko tu pir bi dilê min bidî, ezê werim, bi destê xwe
 vè hêzarê li çavê te hilînim,

Tasek av bi dest te dim û paşê li ser destê te hili-
 nim,

Daxwaza xwe bi zorê ji te bistînim ! »

*
 **

Zinê got : « Memo, dilê min î liyan e.

Ne dihate xatirê min ko ji devê te bibihîsim van şoran
 û gotinane.

2250 Ma tu dixwazî min bitirsîni bi şûrane ?

Ko tu niha destê xwe bavêji qeterê gu-
 liyane,

Canê min bidî ber devê lahûrê girane,

Perçe perçe biki, bavêji ber lingê Bozê
 Rewane,

Dîsa tu nikarî hêzara min raki li serûça-
 vane,

2255 Çima ko va yeka tune di qanûna welatê me Cizira Botane. »

*
**

Memî got : « Zîne tu min nas naki ! Ez Mem im, werge din im.

Mina teyreki serdestan î çeng bi şerab î xebxêb zêr û per zêrin im !

Ez ne tirk û ne tacik im, ez kurd canpola î serhişk î dilbirin im !

Ez ne hatim ser Kaniya Qestelê nav koma keçikan, xelkê bi xwe bikeninim.

2260 Hewqasa pere didim, milkiya Kaniya Qestelê ji her sê biran distinim,

Ev hûne sê roj dixebitim tapiyan bi hikmê peran bi der xînim.

A tapi vaye, min kirine bêrika xwe û têda digerinim.

Ez hatime ko her çar terefên Kaniya Qestelê tevi milkê wê bibinim.

Bi qanûna bajarê Cizira Botan, hon çiqas qizik tê da ne, madam hon bê izna min hatine nav vî milki, ez dikim cezaki mezin ji we hemîyan bistinim. »

*
**

2265 Paşê, Memî berê xwe bada ser koma qizên Cizeriyane, Got : « Keçino, metirsin, ez li we kesi naxwazim tu cezane.

Gava civatek bi axayê xwe ra dare bajaran û rûdine li qehwane,

Vexwarina qehwê li civatê ye, û pere dayin para axayê wan e.

Hon ji iro bi Zîne ra hatine ser Kaniya Qestelê, ava Gulane,

- 2270 Di ber we giştikan va, ewê bide cezae. »
 Mem disa vegeerî ser Zînê û got : « Zînê, ez î baqil im,
 ez ne î din im !
 Ezê niha destê xwe bavêjime qevdê şûrê Lahûr, bikişî-
 nim.
 Lê ez naxwaxim şûrê xwe bi xwîna jiuan bikim û bihe-
 rimînim.
 Ma tu nizani ko ezê bi zor tasek av ji te bistînim ? »
- 2275 Zînê dit ko bayê Memî bayekî şaş e, sewdake
 giran e,
 Nikane jê ra bibîne çare û dermane.
 Wextê ko Mem nih hati bû, goti bû : « Sîba we
 bi xêr ! » Zînê di nih va silava wi vegeand, bi ser û
 çavane.
 Li ser serê xwe hêzar rakir, tertibê bajarane,
 Bû mîna qaidê eşîrê Kurdane.
- 2280 Tasek av rakir, da ser kefê xwe yê destane,
 Da dest Memî, Memî di dest da girt, vexwar ava gulane.

*
 **

- Zînê got : « Memo, di ber ra, di ber ra !
 Tu vê sibê mîna teyrê şahîn, xumanîyê girti, ser bask
 û pera.
 Tu ji welatê xwe, bajarê Mixribîyan bi der keti, heya
 bajarê Cizîrê hati li ser çavê eşî û xatûna xwe ra. »
- 2285 Hînga Memî lingê xwe bi der xist ji rikêbanc,
 Peya bû li ser Kaniya Qestelê. Mîna teyrê ko xwe berde
 ser koma kewane,
 Kew gi bifirin, yeke bi tenê himine li şûna wane.
 Memî ji Zîn girt û rûnişt li ser Kaniya Qestelê ava
 gulane.
 Esmer û zeriye û Cizîrê kirine qîrîn, giştik reviyane.
- 2290 Di bajarê Cizîrê da diz û ebebozan nemanê,

Dest avêtine ser qevdan şûrane,
Berê xwe dane Mem û Zînê ji bo kuştina
wane.

Bi hev ra ber ve Kaniya Qestelê û ava Gulan dire-
viyane.

*
**

Em herine ser Hesên, Çeko û Qeretacîn, her sê
birane.

2295 Hesên berê xwe da her du birane.

Got : « Birano ! Me mêvanê xwe şande Kaniya Qes-
telê, ser ava Gulane,

Ji bona ko here nav koma qîzane,

Paşê, çi dibe, çi nabe, serê wî dikeve tengiyane.

Va bi xweser ne çû, ilam bi dilxweşiya me her siyane.

2300 Ko îro ji Memî ra gotinek xerab were kirin, ew bi
mirina me giyane.

Rabin her du ji, li xwe kin zirxane,

Bavêjine sto qeytanên şûrê girane,

Siwar bin li ser piştê hespane,

Berê xwe bidin ser riya Kaniya Qestelê, ava Gulane.

2305 Meriyên fesad û nerind pir in di bajarê Cizîra Botane.

Ko yek lê merî tune, li meriyan dikin bêbextî û
iftirane.

Mem ji me ne şandiye kêf û sêranane,

Çûye ji bona Zînê, xatûna çil û yek cari-
yane.

Ne mikûn e ko îro di nava bajarê me da nebe govenda
zarane.

2310 Law, ko tiştêk bi mêvanê min were, bi serê we her
diyan e.

Gava hinekan tiliya xwe dirêji Memî kir, hon jê ra
jêkin destane.

Heqê kesî tune ko bike şorane.

Zin dûşka min, qalandayiya Çeko û dotmama me her sê biran e.

2315 Ji Memî ra ji bêjin: «Hesen ji te ra dişîne pir silavane,
Ko dilê xwe heye neseke li isûl û adetên dinê, wek padişane,

Hema bila bi milê Zînê bigire û bavêje terkiya Bozê Rewane.

Werîne qonaşa me, êvarê emê bidin birîn nikaha we her diyane.

Na ko dixwazi îş bimeşînî li ser adetane,

Zînê berde, û bi me ra vegere malane.

2320 Najo sê rojan, emê bikin daweta we her diyane.»

*
* *

Çeko û Qeretacîn berê xwe dane riya Kaniya Qestelê, ava Gulane.

Nihêrîn ko ji bajêr bi der dikeve koma ebebozane.

Giştikan berê xwe dane ava Gulane,

Destên xwe dane ser qevdên şûrane.

2325 Çeko fehm kir ko vana darine ji bo kuştina Memî li ser gaziya qîzane.

Ban kir bi ser wan da dengekt didiyane,

Got : «Law, gelî dizan û ebebozan ! Ma çi îşê we heye li van derane ?

Ma bi stiyê we ketiye parastina namûsa me mirekane ?

Ma qey bi me nabe, ko hon xwe didine şûna mêr û egîtane ?

2330 Law, ew qîza apê min e û qalandayiya min a sê salan e.

Yê din ji mêvanê me, Padişahê Kurdan e.

Hon bi çi dili darine ji bo kuştina wane ?

Qey ko we ji bîr kiriye tirsê me Celaliyane ?

Hon nizanin ko serêşa Memî bi mirina we hemî diz û ebebozan e ?

2335 Çima, gava tê disekine bi şerê eşîr û dewletane,

Hon tev da kes naxewîniû li meydana mêrane ?

Gişkan direvin, xwe veşêrin paşîya kadinane ?

Îro hon gî bûne mêr ji bo kuştina yekî mêvane.

Eger kî ji we tiliya xwe dirêji Memî ke, ezê jêkim her du destane. »

2340 Diz û ebeboz di cîyê xwe da sekiniyane,

Bi hev ra digotin : « Ma ji me ra çi gerek e îşê namûsa mîrekane ?

Madam ew dixwazine, îşê me tune bi tu kar û şîxilane.

Haydinê, em veşêrin, hîn ko nebihistiye Hesên, mezinê birane.

Merikî zalim e, dilê wî neşewite bi tu kesane.

2345 Paşê, wê wercê me bide ser devê şûrane. »

Giştik veşêrin nava bajêr, bela bûn li qehwane.

*
**

Çeko û Qeretacîn hatine ser Kaniya Qestelê, ava Gulane.

Nihêrîn ko Memî Zîn daye bin çengane,

Mina teyrê ko seyda xwe digire û dide nava pencane,

2350 Hêdî hêdî dide ber nikul û dimkane.

Wi ji Zîn daye kêleka xwe û rûniştiye li ser ni-
hêtane.

Rihet rihet pê ra dikiye şorane.

Tew xebera wî tune ji êrişê dizan û ebebo-
zane.

Tu dibê qey rûniştiye di qesra xwe da, li Bajarê Mixri-
biyane.

2355 Tirs û kuşima wî tune ji kesane.

Çeko û Qeretacîn hatin nizikî wane,

Qe ne bihistin çeqareqa lingê hespane.

Serên xwe dane ber hev, û bi ser hev da dikine naz û
henekane.

*
* *

Çeko ban kir, got : « Mêvano, dilê min î liyan e.

2360 Tu hinekî dereng mayî li van derane.

Hesen got : « Mem hin î xerib e, belkî aciz bibe ji
bîntengiyane.

Herine cem wî, ji aliyê min va jê ra bibin gelek sila-
vane.

Dibêje : « Eger naxwaze qanûn û adetane,

Bila Zîné bigire, bavêje terkiya Bozê Rewane,

2365 Bigire, bîne qonaxê me, ezê îşev bibirim mehr û nikahê
wane. »

Na, ko dixwaze ez wî bizewicînim li ser isûl û adetê
padişane,

Bila Zîné berde, vegere, were malane.

Bi izna Xwedê, ez nahêlim sê rojane,

Eger me nika bû Mîr Ezîn razî bikin bi malê dinê û
perane,

2370 Emê hinga dest bavêjin qevdê şûrane.

Dîsa ezê wê dawetê bikim, û ji kula dilê mêvanê xwe ra
bîbînim çare û dermane. »

Memî û Zîné li paş xwe nihêrin, ko sekinîne her du bira, mîna du şêrane.

Ji fedîyan dixwestin ko erd veqelişe, her du têkevin bin heft tebeqane.

Her du jî rabûne ser xwe, bi eybeke girane.

- 2375 Mem rabû, siwar bû li ser piştê Bozê Rewane,
Berê xwe dane qonaşa Hesên Çeko û Qeretacî, her sê birane.

*

**

Hesên li mal bû, çav li rîya veqera Memê Alan û her du birane.

Gava dit ko her sê bi hev ra veqeriyane,

Edî, jê ra şik ne ma ko çavê Memî li qalandariya Çeko, Zîna Zêdan e.

- 2380 Got : « Eger ez dernekevim pêrgîna Memî, wê bêje :
« Zihar ko xeyidîne jî bo dilketiya min, qîza apê wane.

Jî bo vê yekê, Hesên dilê xwe li min teng kir, derneket pêş min û birane. »

Hesên rabû, bi der ket, hate pêş Memî û her du birane.

Wexta Memî dit bi ser da hatin her du birane,

Pîr fedî kiri bû jî rûniştîna xwe ya li cem Zîné, qalandariya Çeko ya sê salane.

- 2385 Deh caran di dilê xwe da goti bû : « Xwezî erd veqelişîya, ez têketama teweka heftane. »

Reng lê xerab bû bû mîna bengzê miriyane.

Merîyan digot : « Belkî niha bi der xistine di bin siha gornane ! »

*

**

Hesên ber vê çû, got : « Birao, çîra bengzê te qulibitiye mîna miriyane ?

Nizam, behna te teng bûye ji çûyîn û hatina diz û ebebozane.

- 2390 Nizam ko tu aciz bûyî ji gotinê kesane.
 Gelo hineke bê bav dilê te hiştine bi gotin û şorane,
 Yan na, li canê te heye derbê şûrane ? »
 Memî nihêri ko her kesî fehm kiriye, ne hewceyî ve-
 şartinê ye ko bide paş, di dilê xwe da got : « Rasti karê
 mêran e ! »

- Got : « Bira Hesên, dilê min î liyan e.
 2395 Qulibtîna bengzê min ne ji wan tiştan e.
 Ne ji ji hatin û gotinê dizan û ebebo-
 zane,
 Ne ji ji derbê şûr û rîman e.

Îro fersendek hate min, û min di xwe va derbas kir û ez jê bûme poşmane.

Di dinê da du caran bext nabe hevalê meriyan û seyîd nakeve tora meriyanê.

- 2400 Xwedê her yekî carê bext didê, gava ne layiq bin, jê distîne, didê xeyrî wane.

Îro, ez çû bûm ser Kaniya Qestelê, ava Gulan, ji bo sêr û temeşane.

Ez hineki sekinim li pêş koma qîzane,
 Çi dihnêrim ko sekiniye Zîna Zêdan, sereka çelengane,
 Min di xewnê da diti bû li bajarê Mixribiyane.

- 2405 Min text û tacê xwe terikand ji bona xatirê wê meraqa dilane.

Îro bû bû mina kewa ko têkeve nav pencê teyreki nêçîrvanane,

Min ne avêt terkiya Kuriyê Behrê, Bozê Rewane.

Min berda, çû. Ez bi destê vala hatim, ez li wê yekê bûm poşmane.

Ditirsim ko car din, ev fersend nekeve dest min, û Zîne nebînim bi çavane.

2410 Bé ditina wê, dinê li min heram e, mîna goştê berazane.

A eve sebebê qulibtina bengzê min, ko ez kirime mina miriyane. »

*
**

Hesen got : « Memo, birao, dilê min î liyan e.

Di vi ali va, mexwe tu xemane.

Ne jî jî vê kira xwe bibe poşmane.

2415 Ev tiştêki hêsani ye. Ne heveceyî qehr û xeyidiyan e.

Ya ko dilê te girtiye, jî mala me ye, ne jî xeriban e.

Zin dotmama me her sê biran e.

Dûşka min e, xweyinga Sîti ye, jî dê û bavane.

Hero tê mala me, cem xweyinga xwe, da sê carane.

2420 Çi wextê bixwazi, ditina Zînê jî te ra ne çetin e, pir hêsan e. »

Destê xwe avête destê Memî, peya kir li ser piştê Bozê Rewane.

Tev hilkişiyên mezela jorin, û jê datinin doşeg û balgihane.

Mem rûnişt dit nav bera her sê birane.

Ji xwe ra dikine şor û galigelane.

*
**

2425 Zin jî vegerî li ser Kaniya Qestelê, ava Gulane.

Ew jî bi qasî Memî li wê kira xwe ya wê rojê bû poşmane.

Çû bû tevi hezar û du sed qizê giregir û began û aştane.

Di veжерê da, li dora wê tu kes ne bû ji xeyrê çil û yek cariyane.

Zani bû ko gişki revine û veжерine ji mal û xwediyane.

2430 Wê di heqê wê û Memî da bikin pir gotin û şorane.

Bi şun da li mal veжерi, tev çil û yek cariyân, bi eybeke pir e girane.

Wê ji dixwest erd veqelişiya û təketa bin heft tewekan, tevi wan cariyane.

Tek ne bihista navê xwe û Memî bi xerabi ketiye ser zarane.

Veжерiya, hate mal, rast çû koşkê xwe, serê xwe dani ser balgihane.

2435 Êdi, mecala wê tune bû ko bi kesi ra bike tu şorane.

Cari qewitandin, canê xwe siparte xiyalanc.

Digot: « Belki ez dişa xewnekê bibinim û xelas bîm li van derane. »

Nema dixwest bibine rûyê tu kesane.

*
* *

Şalê xwe şor û gotinê meriyan nexine devê zirgûrt û êlekane.

2440 Ne fedi dikin, û ne ji difikirin namûs û şerefa tu kesane.

Dixwazin ji xelkê bikin iftirane.

Ko yekê dibibisin, yan dibinin bi çavane,

Li ser zêde dikin bi sedan û hezarane.

Wexta ko bû bû qirîna qizikan û tev da reviyane,

2445 Diz û ebebozan dest avêti bûn qevdê şûran, xwe da bûne ser riya Kaniya Qestelê, ava Gulane,

Her tiştek bihisti bun ji wan qizikane.

Gava Çeko û Qeretacîn ew veğerandin, hatine nav baje-
jêr û qehwane,

Wê gavê, gotin li hev zêde kirin, yek bi
sedane.

Hin tişt digotin ko meriyan ji fediyên paç dikirin
guhîyane.

2450 Saetek ne çû di nava wan îşane,
Bêbavekî diz xeber da Bekoyê Şeytane,
Her tiştêk jê ra digot, mîna hebên tizbi-
yane.

Belkî jî yek zêde fikir bi dehane.

Beko mîna şeytanekî mezin nava riyê xwe yê kose tev
didane.

2455 Ji xwe, berê hez ne fikir jî Hesên, Çeko û Qeretacîn,
her sê birane,

Jê ra rê vebû ko bike şeytanîyane.

Mem jî hati bû, bû bû mêvanê wane.

Beko difikiri mîna şeytanane.

Dixwest rêkê bibîne, pê wînda bike Memî û Celalîyane.

2460 Ne wêri bû rasterast jî Mîr Ezîn ra bêje: « Mem û Zîn
ji hev hez dikine, » Mem padişahê Mîxribîyan e.

Digot: « Belkî Mîr bawer neke, wê paşê bêje: « Tu li
xweyînga min diki îftîrane. »

Wê serê min jêke, bavêje ber kûçikane. »

Heya sereki dirêj fekirî di van tiştane.

Paşê, berê xwe da diwana Mîrê Botane.

*
* *

2465 Bekoyê Şeytan çû cem Mîr Ezîn, digot: « Mîro, dilê
min liyan e !

Xwe biparêze li pismamê xwe, Hesên, Çeko û Qereta-
cîn, her sê birane.

Li serê te digerinine şor û tevdîrane.

Tu hildayî ser darê û di bin te da dikin bibirin gu-
liyane.

Mêrine dilxwar û zikreş in. Beqaleki welatan hatiye, li
mala wan bûye mêvane,

2470 Jê ra dibêjin Memê Alan, Padişahê Kurdane.

Dibêne, yanî kurê Mirê Mixribiyane.

Dikin te ji mîritî bi der xîn, wî li şûna te bikin mîr û
hakimê bajarê Cizira Botane.

Ji mala we ra, ji bo rastiyê, min sond xwariye bi bav û
kalane.

Gava min bihist ev yeka hane,

2475 Ez beziyam û hatime cem te û dibême ka te çi emr e û
çi ferman e ? »

Gotina Bekoyê Şeytan di serê Mir Ezin pir kar kir,
fikirî saetekê û didiyane.

Erê, car caran, serhişkî diditin ji her sê Celali-
yane.

Hele, di dehwiyan kuştina mêran û revandina qiz û
jinane,

Pir caran, kes ne dihate cem mîr û îşê xelkê diqedîn li
mala her sê birane.

2480 Gava diqarin , Mîr nedihesibandin bi tu
tiştane.

Mîr ji dilteng dibû ji kira wane.

Paşê, disa aqilê xwe dida serê xwe, û digot : « Ew ji
pismamên min in, heqê wan e. »

Carna ji ditirsi ko rojekê ji rojane,

Germ bibe serê wan her sê birane,

2485 Werin wî bi der xîn ji mîritiya bajarê Cizira Botan û
hakimiya wane.

Wexta Beko got : « Mêvanekî wan hatiye, navê wî Me-
mê Alan, Padişahê Kurdan e, »

Wehîma Mîr mezin bû li pêş çavane.

Piştî saetekê serê xwe hilda, bi der ket ji behra fikrane.

Got : « Beko, ji te û van şorane.

2490 Eger va gotina rast be, ezê te hildim dereca mezin û rispiyane.

Lê, ko derew be, ezê te bidim ber devê şûrane,

Canê te lete lete bikim û bavêjim ber kûçik û sane. »

*
* *

Beko got : « Mirim, ma te ditiye ko kes ji mîrê xwe ra bike derewane ?

Eve, salê min gihane dora heftê û pêncane.

2495 Hîn rojekê te li min ne di bîna derewane. »

Rast ji, heya wê gavê, Mir li Bekoyê Şeytan ne keti bû şikane.

Got : « Emê çer bikin? De, jê ra bibîne çare û dermane. »

Beko got : « Ko Mir li hêviya min bihêle, pir î hêsan e. Ev yeka îşê van destan e.

2500 Bes tu guh bide min, eger min ne kir, tu min bişîne bin sêpiyane. »

Mir got : « Çito ? Hele, bêje tevdira te kijan e.

Eger baş e, emê bi ya te bikin, wekî her carane.

Na, ko ne baş be, emê jê ra bibinin çare û dermane. »

Beko got : « Îro şerjê ke gelek pezane,

2505 Xeberê bide xelkê bajarê Cizîra Botane,

Bêje : « Li mala min heye daweteke girane. »

Banê Hesen ke, tevî Çeko û Qeretacin, her sê birane,

Bila bi xwe ra binîn dawetê mêvanê xwe Memê Alane.

Emê xeberê bidin zabitan û leşkerane.

2510 Gava hatin, rûniştin li ser nane,

Ezê fermanekê bi navê Mir binivîsinim, ko Ecem serî rakir, û têne ser bajarê me Cizîra Botane.

Herçi dest çò digirin ji çarde salî heya bi kalê şêst û pêncane,

Ne kor, ne kulek, ne xerib û ne ji mîr, bila gişki hilgirin silehane.

Bajêr herdin û bihêlin ji bo pîrêkane.

2515 Siwar siwar bin, ji îro da heyânî sibe bi van çaxane

Xwe bigihînin serê çiyane,

Li pê dijmin rawestin, şalê neyê, nekeve bajarê Cizîra Botane.

Îrz û eyalê me nekeve her lingane.»

Vê fermanê bixwine ji bo wane.

2520 Tu bêje : « Ne wexta sekinînê ye, yelâh, kes mesekinin li van derane,

Giş bi der kevin serê çîyan û bikolin meterîs û tawiyane! »

Tu min deyne ser nan û erzaqane.

Ezê di nanê Memî kim axûya Silêmanî, ko nemîne du saetane,

Bimire, û kes bi sebebê mirina wî nizane.

2525 Emê bi vî awayî xelas bin ji şîrê wane.»

*
**

Pirsa Beko kete serê Mîr Ezîn. Emir da xulmane,

Got : « Zû bin, herin binin keriyek pez, wek gurane.

Bila dilê we neêşe li ser wane.

Serjê kin, îro li cem min heye dawêteke girane.»

2530 Rabû, kaşetek nivîsî ji bo Hesên, Çeko û Qeretacîn, her sê birane,

Got : « Îro li cem min heye dawet, bila werin, bixwin pariyek nane.

- Bi xwe ra binin mêvanê xwe Memê Alane,
Îro çend roj in dibêne hatiye bajarê me Cizîra Botane,
Li her sê pismamên min bûye mêvane.
- 2535 Me hîn ne diye va mêvanê xerib, mirê Mixribiyane.
Ez dixwazim ko were, li mala min jî bixwe pariyek
nane. »
- Kaxeta Mir Ezîn giha destê Celaliyane.
Ji bona xatirê Zîne û mêvanê xwe yê xatir girane,
Kaxeta Mir ramîsan û dane ser serên xwe û her du
çavane.
- 2540 Çima ko girêdan û berdana Zîne di destên Mir Ezîn
de ne.
Wan jî dixwest Memî bi wesilekê bibin mala Mir Ezîn,
ji bo ko nasi têkeve navbera wane.
Geleki di dilê xwe de şa bûn, ma çi zanin ko ev
daweta han bi doşman e ?
Her sê biran herê xwe dane mala Mir, tevi mêvanê xwe
Memê Alane ;
Gava ketine derê diwana Mir, Beko bi tiliyan şani Mir
da Memê Alane,
- 2545 Digot : « Miro, binihêre yê ko li şûna te dike bibe mirê
Cizîra Botane. »
Ko çavê Mir Ezîn li Memî ket û dit ko tertîb û cemala
padişan e,
Erd di dorê da viz bû, mîna delemeyê zarokane.
Aqil di serî da qet ne mane,
Digot : « Beko, hîn niha min bawer kir. Va xorta i
mîna padişan e.
- 2550 Lazim e em nehêlin ko lingê wî li van deran bi ax bibe
du rojane.
Ko xelkê Cizîrê wî bibînin, wê gişki aşiqê bibin, tevi
jin û mêrane.

Namûsa me wê bikeve ber lingane.

Zû here, ko tu çi diki bike, tek rojê li vi meke didi-
yane. »

Beko li cem Mir rabû û got : « Mirim, gotina te li ser
serê min û çavane. »

*
* *

2555 Beko li civata Mir rabû, bi der ket, berê xwe da ciheki
xewle, rûnist nava du kevirane.

Li ser tertîba ko wi û Mir Azin gerandi, kahezek nivîsi
bi derew û virane.

Moreke bi şîma lèxist, weke fermanane,

Û li ser hespê xwe siwar bû, berê xwe da mala Mir
Ezin, û hesp da ber zenguyane.

Hin Mir û civata wi, tevi Memê Alane.

2560 Li ser sifrê rûniştî ne, ne qediya nane,
Beko bi der da hat, got : « Eman, Mirim, zû be û enrê
bide leşkerane.

Hinekî din ji bimîni, irz û eyalê me wê here li ber lingê
hespên Ecemane ! »

Mir Ezin bi lez zerf vekir û di nav da hi der xist fer-
mane.

Serîkî lè nihêrî, da ber çavane.

2565 Paşê, rabû ser xwe, sekini li ser lingane,

Berê xwe da civatê, tevi beg û ağanê.

Bi dengêki bilind bi wan ra dike şor û galegalane,

Digot : « Bila dengê min here hemî mêr û mêrxasên
Kurdane !

Heçiyên xîreta millet dikişîne, divê bizane ko halê millet
çawan e.

2570 Ecem seri rakiriye, û têye ser welatê me, Cizira Bo-
tane,

Têye şerê me bi leşkerekî girane.

Kurdan meterîs kolane,

Lê Kurdan nikarin di pêsiyê bisekinin, leşkerê Ecem
pir e, bi lekan e.

Bi ser Kurdan da têye mîna pelên beh-
rane.

2575 Kurdan gazî li me xwestine. Ko em îro neherin, sibe
wê bigihê ber derê me va şerê hane.

Ez ji we dixwazim, ji çarde salî heya bi şêst û pênc-
cane,

Xwediyên hespan niha siwar bin li ser piştê hes-
pane,

Berê xwe bidin ser sînorane,

Hinga sibê tê, doba çapik peyan e. »

2580 Hema bi lez ji xulaman kir fermane,

Got : « Hespê min hazir kin, bidin ser zîn û taximane. »

*
* *

Hesen got : « Miro, ez ketime bextê te, va mêvanê min
hatiye qonaşa şeş mehane.

Gelikî westiye li ser riyane.

Ne heq e ko hon bi xwe ra bibine pêş dijmin mêvan û
xerîbane ;

2585 Him qanûn ranake, salê wî ne gihêstine dawiya çar-
dane. »

Beko got : « Canim, Heseno, vê yekê bermede navbera
me giyane :

Wextê ko mêvanê we ne hat, her kesê xwe ragire bi
fen û derewane.

Ma çira mêvanê te li xwe datîne navê mîran û padi-
şane ?

Ma qey karê mêran nîne teqandina silehane ?

2590 Em dibihîsine ko mala wan maleke pak e, Mem bi xwe
xwarziyê Şêxan e.

Belki em bi xêra rûyê wi bişkênînin vi dijminê mezin
 û girane. »

Tema Hesên ji bi maniya Zîne nika bû li Mir Ezîn
 bike recane,

Her kes siwar bû. Hesên, Çeko, Qeretacîn û bi Memî
 va ji ketin nava wane.

*
 * *

Dema siwar bûnê, Mir Ezîn çavên xwe qurç kirin li
 Bekoyê Şeytane.

2595 Ko ew tiştê te got, axû ye, yan çi der-
 man e,

Bi pêş me da here, çêke li wan derane. »

Beko siwar bû, bi xwe ra rakir heqîbek ardê genim û
 şîşek axuya marane.

Di pêş siwaran giştikan da bi der ket, û berê xwe da
 çolane.

Memî ji di dilê xwe da digot : « Hin nih hat firsenda
 ditina Zîna Zêdane.

2600 Xelk tev da ji bajêr bi der ketin, ne man tu kes bê
 jinane.

Niha kes tune di mala Mir Ezîn, û di mala her sê
 birane.

Eger ez ne bi van siwaran ra bûma, esê minê bi Zîne
 ra bikira kêfeke girane. »

Bi der ket ji nav siwarane,

Hate tala Hesên, mezinê biran, qesabê mê-
 rane.

2605 Ajote kêlekê, heya gihêste hev rikêbên zînane.

Serê xwe bi ser Hesên da xwar kir, û devê xwe xiste
 ber guhiyane.

Gotê : « Bira Hesên, dilê min î liyan e !

Ez dixwazim bi te ra bêjim du şorane.

Bila neyê bîra te ko gotina min ji tir-
san e.

2610 Mala me tucaran rûyên xwe ba ne dane li rûyê dijmi-
nane.

Navê tirsê li malbata me heram e, mîna goştê berêz li
mêrê misilmane.

Îro ne xwe dibînime, nexweşi giran e.

Serê min bûye mîna berê aşane.

Pişt li min bûye kulingê demirciyane.

2615 Hestiyê movika pişt min di hev da ketine, mîna maşê
ser xirbaue.

Pêşiya çavên min reş dibe, nabîne tu
derane.

Ez nikarim xwe bigiriin li ser pişt Bozê Rewane.

Ma ezê bi vî hesabî çawan herim şerê dijminan û Ece-
mane?

Şalê tu izna min bistinî ji Mîrê Botane. »

*
**

2620 Hesên bala xwe da rengê Memî, ko ne rengê nexweş û
bêkêfan e.

Zanî bû ko Memî çav berdaye vegera Cizîrê bi fên û
hilane.

Him difikiri, û him jî di bin simbêlan va dikeniyane.

Gotê : « Memo, bira, ne ko ez jî te bawer nakim gotin û
şorane,

Lê adeta me qebûl nake ko mêrê nexweş vegere li sefe-
rane,

2625 Ilam ko dirêj be di nava darbestane.

Lê, şikir, tu î sax î, û li ser pişt Bozê
Rewan e.

Ko niha ez bi Mîr ra bêjim, wê bêje ev nabe di qanûna
Botane.

Lazim e yê ko li mal vegere birîn be bi birinê şûrane.

Bê vê, li vegera te nabe çare û dermane. »

*
* *

2630 Memî dit ko gotina Hesên di cih da ye, bi der ket di nav siwarane.

Di kalên bi der xist lahûrê girane,

Di ser zenguyê ra avête lingane.

Lingê xwe birî û xwîna sor bi ser da dirijiyane.

Li Hesên vegeri, gotê : « Bira, vê carê gotina te çawan e ? »

2635 Hesên dit ko hêlekê ling birin bûye, birîneke girane.

Hema berê xwe da cem Mîr Ezîn, serleşkerê wan, Mîrê Botane.

Got : « Mîrim, min ji te ra goti bû ji bona mêvanê xwe Memê Alane.

Ko niha digere li rê û dirbê şerane.

Hîn ne bûye heftek ko hatiye ji Bajarê Mixribiyane ;

2640 Canê wî î nazik e, nika xwe bide ber ger û westane.

Mezin bûye, weke padişan, di qesrane.

Mala te ava he, tu qebûl nakî reca meriyane,

Tu guh didi ser şora Bekoyê Şeytane.

De, binihêr, di ling da bibirîn bûye bi derbê şûrane ;

2645 Xwîna sor dirije di zengû û rikêbane.

Qey vêcar ji tu jê ra nabîni manane. »

*
* *

Mîr Ezîn fikirî di rengê Hesên, mezinê her sê birane,

Ko şor di dêv da bi der tèn mîna kozê maziye di tifi-
kane.

Ko qebûl nake gotina Hesên, wê disa mêvanê xwe ve-
gerîne Cizîra Botane,

2650 Wê di nav wan keve sariyeke girane.

Na, ko bêje: « Bila here », êdî, nema maniya hatina vi
leşkerê girane.

Serîkî wer ma di behra fikrane.

Got: « Ezê destûra Memî bidim. Heya em bigihên
Bekoyê Şeylane,

Belkî bi awakî din ji vi îşî ra bibîne çare û dermane.

2655 Çêtir e ko ez bêjim na, û li min bişeyide Hesên, mezinê
Celaliyane. »

Mîr Ezîn serê xwe hilda, got: « Hesên bila tiştêk neyê
dilê te û birane.

Meqseda ko min berê got na, ji bona xatirê qanûna
Cizîra Botan e.

Merî bibirîn dikare vegere li malane

Here bêje mêvanê xwe Memê Alane,

2660 Ji bona vegera wî heye emr û fermane. »

*
* *

Hesên vegerî, hate cem Memê Alane,

Gotê « Bira, Mîr da te destûr û fermane.

Tu dikarî vegerî, herî malane. »

Memî veğerand berê Bozê Rewane,

2665 Berî da Bajarê Cizîrê, û heywan da ber zenguyane.

Hat, peya bû li mala her sê birane,

Nihêrî ko bi navê mêran kes tune li wan derane.

Got: « Heya ez hebim, fersendeke wanî nabînim tu
carane.

Ezê berê xwe bidim koşkê Zîne, yataxa derd û
kulane.

2670 Xwedê carê ez dame, min carê ji bere, mirin nabe dû carane.

Hele ez herim binihêrim çi hate serê Zîné xatûna çil û yek cariyane.

Ka ji gava vegeerî li ser ava Gulane,

Haya birê wê Mir Ezîn bûye li van tiştane ? »

Hema pihêt girêda Bozê Rewane,

2675 Berê xwe da mala Mir Ezîn, koşkê Zîné, hêla jinane.

*
**

Wexta Zîn vegeerî bû li ser Kaniya Qestelê ava Gulane,

Kete mezela xwe û derî li ser xwe pihêt dadane.

Nema ji fedîyan dikari bû binihêre ji rûyê tu kesane.

Heya digihê cariyên berdestane.

2680 Ji xwe ra digot : « Eger Mîr bibihîse vê rezîliya hane,

Êdî ji min ra li dinê mayîn tune du saetane. »

Gava ko bihîst Mîr Ezîn berê xwe daye sefera girane,

Hinekî behna wê bi der ket, û derî vekirin li ser cariyane.

Rûniştî bû di devê şîbak û pencerane,

2685 Ji bona çûyina Memî keti bû fikrane.

Bi xwe ra digot : « Mir çûye şerê Ecem, venagere, seş mehane.

Qene, xwazî Mem bi xwe ra ne bira, bihiştta li van derane !

Wê pê bi der keta sebra dilane. »

Rûnistina xwe û Memî ya berî dû rojan dihate ber çavane.

2690 Hîn Zîné di vê da bû, nihêrî ko li pişt têye xirtexirta lingane.

Wê got : « Belkî pêjna carîyan e. »

Berê xwe bada, ko kî ji wan e.

Hew dît ko kete hundir Memê Alan, Padişahê Kurdane.

Hema Zîné da xwe, rabû ser lingane.

2695 Êdî ji bîr kir tîrs û fedîya berî du rojane.

Got : « Wey, tu bi xer û selamet hatî, li ser serî û her du çavane ! »

Memî rahişte destê Zîné, got : « De rûne, xatûn, ez heyranî van çavan e.

Ji bona ko bigihême te, min destê xwe avête qulpê derewane,

Li stoyê xwe dani kirasê tîrsokane.

2700 Lingê xwe da bîr devê şurane, »

Hema Zîn rabû ser xwe. Mina hekîmane,

Zû anîn paç û dermane.

Birîna Memî kewand, bi tîrşê simaqê derman kir û dipêçane.

Bi hev ra digotin : « Mîr venagere heya pênc û şeş mehane.

2705 Heya wê çaxê, kerem ji Xwedê ye, ev e dermanê derdê aşiqane. »

Di kélekê hev da rûniştin, dikine şor û mesqerane.

Çongê xwe dane ser hev, hûrik dikine gilî û gazindane.

*
**

Em herine dora sefera Mîr Ezîn û Bekoyê Şeytane.

Beko çêdikir û hazir dîkir nanê wane.

2710 Kire nav nanê Memî axuya marane.

Dema Mîr Ezîn tevî siwaran hat, Beko nihêrî li giştîkane,

- Dit ko tune Memê Alane.
 Ma bû di fikir û ecêba girane.
 Revî, çû, xwe gihande Mîrê Botane.
 2715 Gotê : « Mîro, kanî Memê Alane ? »
 Mîr go : « Beko, qet meke tu şorane,
 Îşek li min qewimî, ez ti mam di navbera du
 çemane.
 Pişti ko tu veqetî ji me û bi der ketî ji nava siwarane,
 Şûrê Memî li her şemiti, û rasti hêtê hat, û pê ra bû
 birîneke girane.
 2720 Hate cem min Hesên, mezinê birane,
 Got : « Bibirîn bûye mêvanê min Memê Alane. »
 Di rengê wî min zanî ko her sê biran jî pir qehiri-
 yane.
 Êdî, ji tîrsa wan, min nîka bû bikim tu gotinane.
 Min nexwest ko di nava me da bibe şer û rê têkeve
 şorane.
 2725 Wan got : « Bila Mem vegere bajêr, û birîna xwe bike
 dermane. »
 Ji bona ko kes li me neke tu şikane,
 Min got : « Bila here, û reca te Hesên, li ser serî û her
 du çavane. »
 Mem vegerî bajêr, qonaşa her sê birane, »
 Beko got : « Mîrim, ma gotina me li kû ma ? Ma tu em
 bi rastî darîne şorane ?
 2730 Ma ne va tevdîrek bû, me gerand ji bo kuştina Memê
 Alane ?
 Ko Mem vegerî bi şûn da, ji bo çî em berê van siwaran
 didine çolane ? »
 Paşê got : « Mîrim, hon hêdî hêdî werin, ezê bi pêş we
 da herim çend saetane.
 Emrekî binivîsînim, û binim, û bêjim ; « Va emra qo-
 lordiya Kurdan e,

Ko şer ne ma, û riheti heye heyani sê mehane.»

2735 Bê vê yekê, gava em vegerin, Hesên, Çeko û Qeretacî li me bikin kuşimane.»

*
**

Mir qebûl kir tevdira Bekoyê Şeytane,
Beko hespê xwe rakir çargaviyane,
Çend gir û feyd kirine nava xwe û siwarane.

Li ser piştê hespê tavilî emrek nivîstî û li bin xist mora qolordiyane,

2740 Ko şerê Ecem sekîni heya sê mehane.
Herçiyê seferê, bila vegerin, herine malane.

Emir xiste paşîla xwe û bi lez û bez vegerî, hate nav siwarane.

Ew emra bi der xist di paşîla xwe da û da dest Mir Ezî li pêş wane.

Got: «Mizgîna min li we, min jî we ra anî izna rihetiya sê mehane.

2745 Bila her kes vegere mal, li xwediyane.»

Mir Ezî ferman vekir, û xwend di nav wan siwarane.

Got: «Gotina Beko rast e, şer sekîni û jî me ra hat rihetiya sê mehane.

Di bin fermanê da heye mora qolordiya Kurdane.

De, gişkî vegerin mal, li xwediyane.»

2750 Her kesî berê xwe bada ber ve bajarê Cizira Botan û gundane.

*
**

Bekoyê Şeytan xwe da kêleka Mir Ezî, di pêşîya siwarane.

Difikiriye ka wê çî tevdîrê bigerîne li serê Memê Alane.
Hesen, Çeko û Qeretacîn mane li dawîya siwarane.
Hêdi hêdi bi hev ra ketine şorane.

2755 Şora xwe anîne ser mêvanê xwe yê mezin, Memê Alane.
Digotin : « Emê çawa li derdê wî bibinin der-
mane ? »

Hesen got : « Geli biran, dilê min î liyan e !

Ez ne î rihet im ji hêla Memê Alane.

Ez exlaqê wî nas dikim, wekî me her sê biran, ko yek
bi yê din dizane.

2760 Merikî eşqî ye, dilê wî bûye mîna yê zarokane.
Merikî çê ye, li dinê nakeve dil wî tîrsa tu kesane.
Nizane ji kesi bike hesab û kuşimane.

Gava vegeerîya Cizirê, her hal, ew ne çû mala me her
sê birane.

Niha ew dibê : « Wana çûn seferekê mezin û dirêj î
girane.

2765 Di hêla jêrin va, venagerin şeş mehane. »
Her hal, niha, ew çûye mala Mir Ezin, koşkê Zînê,
ketiye mihebeta dilâne.

Mir Ezin û Beko wê bi ser da bigirin her diyane.

Hinga wê di nava me û Mir Ezin da bibe şereki girane.

Ewqas xelkê di ser de herin ko êdi kes nika li giharê
bikişîne meytane.

2770 Bajarê Cizirê wê here di ber lingane.
Eger ez niha yekî pêş da bişînim, tîrsa min ew e ko
Beko bike tu şorane,

Ko Mir li gotinê wî bike kuşkuşane.

Disa lê bi der keve fêsiyêke girane.

Werin, hon her du bi hev ra bikin qerezane.

2775 Her yek ji we bêjin : « Hespê min î beza ye. » Bigirine
hev û li hev bikişînin şûrane.

Ezê werim xwe bavêjim nav bera we her diyane

Hinga, ezê yekî bişînim ko kes neke şikane. »

Hesen ji wan veqetî, û çû kêleka Mir Ezin, û bi hev ra meşiyane.

*
**

Çeko got : « Hespê min pir î beza ye, merî dikare pê bigire xezalane.

2780 Tu hespê mîna wî neketine destê kesane.

Ez dikarim bêjim ko hespên wanî peyda nabin di tewlên padişane »

Qeretacîn got : « Bişewite mala virane !

Hespê te ne hêjayî du golikan e !

Min pir bergirê wanî ditine li mezata Bajarê Cizîra Botane.

2785 Çeko qehiriya, destê xwe avête qevda şûr ; û hespê xwe da nav zenguyane.

Got : « Law, Tacîn, te bi min ra got ko tu diki derewane. Ma tu nizani ko ez jêdikim serê meriyane ? »

Qeretacîn sekini li pêş Çeko, mîna çêliyê şêrane.

Got : « Law, Çeko, ma dilê te heye ko min birevîni bi tirsane ?

2790 Tu li min dikişîniye şûrane ?

Tu min dihesibîni bi ebebozên bajarê Cizîra Botane ! »

Wî jî dest avête qevdê şûrê girane.

Hesen dit ko siwar li hev ketin, bûne du şopane.

Di nava wan da têye bûrîna Çeko û Qeretacîn, mîna dû şêrane.

2795 Hema hesp ajot, çû, kete nava wane.

Got : « Law, madam şerê we li ser hespan e,

Yek birevin û yê din li pê din, heya bajarê Cizîra Botane.

Eve Mîr Ezîn li we dinihêre, tevî van siwarane,
Wê bixewine hespê beza kijan e. »

*
**

2800 Beko her tişt fehm kirî bû, mîna şeytanane.
Got : « Her hal , va hileke di nava Celali-
yan e.

Wana Mem ji destê me xelas kirin bi fên û fûtane,
Şandine cem Zînê ko pê ra bajo kêf û mihebeta
dilane.

Niha ji, gava ditin em diçin malane,
2805 Bi vî awayî dikin herin xeberê bidine Memê Alane. »
Berê xwe da Hesên, mezinê birane.

Got : « Hesên, ma lîsk bi tenê ya van her du
biran e ?

Ma şikîr, sê melî rihetî hatin ji bona me giş-
tikane.

Em tev da bi selameti vedigerine mal ji xwedi-
yane.

2810 Her kes ji me dixwaze zû here mala xwe nav
zariyane.

Niha, çavê kulfetê me giştikan li riyan e.

Bila gî hespê xwe bajon û berê xwe bidine Cizîra
Botane ! »

*
**

Mîr Ezîn zanî bû ko di gotina Beko da tişteke heye, ne
bi derewan e.

Rê ne da ko Hesên bike tu gotinane.

2815 Got : « Gotina Beko rast e. Siwarino, zû hespa bidin
nav zenguyane. »

Hema bi xwe, hesp rakir çargavî, tevî Bekoyê
Şeytane.

Dema siwaran dît mîr çû, tev da li pê bûne rez, mîna refê qulingane.

Beko digot: « Hîn niha hespê ji hev bi der kevin, wê xweya be kihêl kijan e. »

Bû bû qîreqîra siwaran li ser pişta kihêl û nijdiyane.

2820 Mir Ezîn û Beko keti bûn pêş giyane.

Siwarên bergîran di par ra dimane.

Pêşi û paşiya siwaran ji hev ne dibûn xweyan bi çavane.

Heya di wan va xewinî Cizîra Botane.

*
* *

Gava Beko ev hîla han kir li Hesen, Çeko û Qeretacin, her sê hirane,

2825 Êdî nema dikarî bûn ji bo Memî û Zînê bibînin tu çarane.

Ew jî hatin di nava siwarane.

Çiqasî zor dane heywanên hespane,

Nika bûn berî Mir Ezîn û Beko xwe bigihînin bajêr û qonaşane.

Berî giştikan, Mir Ezîn û Beko hatin, peya bûn li Birca Belek, li ber deriyê malê, hêla jinane.

2830 Beko bi lez û bez hesp girêdane.

Tevî Mir Ezîn hilkişiyên qatê didiyane.

Beko got: « Mîrê min, te berê xwe da bû sefereke pir e mezin û girane.

Xwişka te Zîn, niha ma bû di meraqane.

Lazim e tu berê herî koşka wê û rûnî çend deqîqane.

2835 Ji berê nexweş bû, bîntengî kete ser bîntengiyane.

Eger bibîne tu çûyî koşka wê ji bona pirsina dil û xatirane,

Kêfa wê pir e xweş bibe, wê zûka rihet bibe ji nexweşiyane. »

Bi destê Mir girt, berê xwe dane hêla Zînê, cihê her du aşiqane.

*
* *

Ji gava Mem giha bû cem Zînê, rûniştî bû, çong da bû ser çongane,

2840 Devê xwe da bû ber guhiyane.

Û bi hev ra ketî bûn sihbeteke pir e girane.

Eger bajar bi ser hev da bihata, dengê tu tiştî ne dihate wane.

Memî hew dît ko dengê lingê peyan li ber derê Zînê hat, û sihna peyan jê re bû xewane.

Hema Zîn xiste bin dawê kurkê bi çî, û hewrane.

2845 Memî dît ko Mir Ezîn bi Beko va ji der da hatin oda wane,

Di dilê xwe da got : « Ko ez rabim, her hal, Zînê bike xewane.

Ko ez ranebim, li pêş Mir Ezîn, va yeka bêedebiyêke giran e ! »

Mem ji bê izna Mir hati bû hêla malê, daîra jinane.

Zînê xwe civandi bû hev di bin kurkê Memî da, mîna kewane.

*
* *

2850 Mir Ezîn û Beko rûniştin, lê li Memî silav ne dane.

Rengê Mir Ezîn bûye mîna rengê celatê mêrane.

Mem di dilê xwe da dikete fikr û xuliyane.

Digot : « Hele, ko çî tê ser riya me her diyane ? »

Beko got : « Binihêre, miro, min ji te ra ne got dirvé
Memî yê xayinan e ?

2855 Te digot birîn bû, û min vegerand ko here birîna xwe
bike dermane.

Ma çi îşê wi heye li hêla heremê, nav jinane ?

Ji te ra ev yeka bû cybeke girane.

Gava xelkê bajêr bibihise van tiştane,

Par û hêviya me nema di xelkê van bist û pênc mihe-
lane. »

2860 Mir Ezîn, berê xwe da Memê Alane,

Got : « Memo, dilê min î liyan e

Bira di dinê da kes neke çeyiyane,

Bawer nebê bi nezan û xeribane !

Te bi min ra got : « Li min bûye birîneke şûrane. »

2865 Min ji ji te ra got : « Here mala Hesên û ji birîna xwe
ra bibîne dermane. »

Tu hati bajarê Cizirê, ne sekini li tu cih û derane,

Ne ji ji birîna xwe ra dit dermane.

Te rast berê xwe da Birca Belek, hêla heremê, koşkê
jinane.

Ev yeka ne karê camêr û mêran e ! »

*

* :

2870 Memî got : « Miro, dilê min î liyan e !

Ez dinhêrim, gotinên te ne gotinên hakim û
mirane.

Şertê merî hakim ne wisan e.

Berê dipirsin sebebê tiştane.

Paşê hinga gotîna xwe dîkin, bi adet û qanûna wela-
tane ;

2875 Berê bipirse balo ez çewa hatime van der û cihane !

Berê, ez hatim peya bûm li mala her sê birane.

Min pirsî li hekîmane.

Xwedê xirab ke mala nerind û derewinê Cizira Botane !

2880 Bi min ra gotin : «Hekim peyda nabin li cem Celaliyaue
Eger tu dixwazi cihê hekimane,
Here Birca Belek, tuê ji birina xwe ra bibini der-
mane. »

Tema ez î xerib im, nizanim adetane,
Di herê da gotine merî xerib kor e, tu tiştan
nizane,

Ez ji rabûm, min berê xwe da Birca Belek, cihê heki-
mane.

2885 Ez hatime vê odê, nizam ko hêla mêran, an hêla ji-
nan e. »

*
**

Memi niherî li rengê Mir Ezin û tesira van
şorane.

Te digot belkî Mir Ezin kevîr e, qet nabîbise tu
şorane.

Pê da, pêda reng lê re ; û zer dibe, mina rengê xwini-
yane.

Tu ya çê lê nabe diyar û xewane.

2890 Bi xwe ra got : « Ma ko yê tim hati be bi mirina me her
diyane,

Ezê bikim ko xwîna me neçe erzane.

Ji xwe, eger Mir Ezin bibe bavê min jî, reziliye bi
eban e !

Eger niha mêrik bibê : « Di mala min da bi der keve, »
dîsa îş bisekine li mirina me her diyane.

Ko ez ranebim, nabe ; ko ez rabim, Zînê di bin hewrani
da bibe xewane.

2895 Ma qey ez nahêlim li şûna xwe mina kara xe-
zalane !

Rûhê ko Xwedê dayî, wê carê here, û iro çêtir e ji hemî rojane.»

Nihêrî ko Mir Ezîn û Beko ji di wê fikrê da ne.

Destên xwe birine ser qevdên şûrane.

Memî ji bi destê çepê rahişte porê Zînê di bin hewrani da, qeterê guliyane.

2900 Bi destê rastê, rahişte qevdê şûr û rabû ser her du çongane.

*
* *

Em herine dora mala Hesên û Sitiyê, dotmama Celaliyane.

Bi der kete pêş koşk, berê xwe da hêla odê, cihê mêvanane.

Nihêrî ko Bozê Rewan li hewşa odê bi hefsar girêdane.

Derbas bû, hate hêla odê, dit ko Mem nabe xewane.

2905 Li wir çend zarok dileyizîn, pirsî ji wane.

Gotin: «Me dit siwarê hêsp, hat û peya bû berî sê saetane,

Berê xwe da Birca Belek, hilkişiya qatê didiyan, hêla jinane.»

Sitiyê fehm kir ko Mem çûye cem Zînê, ji bo mihebeta dilane.

Got: «Wê rojê Mem çû cem Zînê, li ser Kaniya Qestelê, ava Gulane,

2910 Di nava xelkê Cizirê da bû şoreke mezin, kete devê ebebozane.

Ezê herim, Memî binime mal, û him ji jê bipirsim li ser Hesên, wane.

Zin ji wê were li cem me, Memî bibîne, û kes nebihise tu tiştane.»

Siti kete derê hewsê, nihêri ko Mir Ezin peya dibe,
tevi Bekoyê Awane.

Berê xwe dane koşkê Zinë, cihê ko Mem û Zin te da
ne.

2915 Sitiyê got: «Mala me şewiti, pergala me ma bi neyarane.

Him mêvanê me wê were kuştin û him ji Zinë li cem
were girtin. Vê carê, rezili bi baran e. »

Ew ji di pê Mir Ezin hilkişi qatê didiyane.

Nihêri ko Mem rûniştî di nava kurk û hewraniyan e.

Gava çavê Memî li Sitiyê ket, guliyê Zinë di hoçikan
ra şani dane.

2920 Hema Siti di dest da vegeri, dit ko têye Hesên di pêş
birane.

*
**

Sitiyê got: «Hesên, mala me şewiti! Ketiye tengiyê
Memê Alane.

Hatiye vir, xeber ne daye me, hema çûye mala Mir,
hêla jinane.

Niha Mir Ezin hat tevi Bekoyê Şeytane,

Ew ji bi ser da çûn, Memî Zin veşartiyê di bin dawê
kurkane.

2925 Îro canê mêvanê we ketiye ber lîngan û tehlûkane.

Yan lazim e hon qebûl nekin mêvanê ûdane,

Yan ji xwe bidine ber barê wan, mina mêrane.

Mêvanê me îro ketiye gola xwinê, hele binhêrin tuê
kari bi wi ji hev bi der xî mina mêrane.

Li hêlekê, mêvanê te ketiye tengiyeke girane,

2930 Li hêla din, xweyînga min maye di bin kurk û hew-
rane.

Eger jê ra çarek nayê ditin, reziliya mezin e, bi
eban e.

Zû here, eger bi kuştina birayê min be jî, Zînê xelas ke ji vê ari û reziliya hane. »

Hesen peya bû, hespê xwe da dest Sityê, got: « Tu wanî mebêje ji bo ber du birane. »

Berê xwe da Birca Belek, qatê didiyan, hêla heremê û jinane.

- 2935 Bi çavê xwe dit lengiya ko Mem û Zîn tê da ne.
 Mîr Ezîn û Memî li hev dane gotin û şorane,
 Memî destê xwe avêtiye qevdê şûr û rabûye ser çongane.

*
 * *

Gava Memê Alan Hesen dit, zanî bû ko hatiye gaziya wane.

Wê her hal jê ra bibine çarane.

- 2940 Hinekî xwe nerm girt li pêş Mîr û Bekoyê Şeytane,

Tenê güçê guliyê Zînê di hoçikê hewranî ra şani Hesen dane.

Hema Hesen vegeerî mal, dest avête lahûrê girane,

Got: « Sity, berê dora hesp û dewarane!

Paşê, ezê êr berdime xaniyane.

- 2945 Tu here li Mîr Ezîn bike gazi, belki em wi rakin li wan derane.

Ko ranebû, were ka em çi bikin, eger lazim bû, bila biqede bi kuştina mêrane. »

Hesen berê xwe da hespan û tariş û dewarane,

Li van heywanan dixê bi şûrane.

Sitî revî cem Mîr Ezîn, got: « Birao, rabe, pismamê te dîn bûye, bi şûran ketiye nav hesp û dewarane.

- 2950 Tu bi aqilê wi zanî, wê niha dest bavêje gewriya mêrane!

Were, belkî weke her car tu jê ra bibîni çare û dermane. »

Mîr da xwe ko rabe ; rahişte pêşê kurkê Mîr Bekoyê Şeytane,

Gôtê : « Malava ! Tu guh mede şorê jinane.

Ma Hesên dîn ne bûye ko bikuje hesp û dewarane.

2955 Paşê, îro li pêş te rûniştîye mîrê Bajarê Mîxribiyane,
Di nava mala te da ji te ra hişk xeber didiye, wek zarokane.

Ma tu dixwazi ko sibe Mem here welatê xwe, û bide fort û gurane ?

Bêje : « Di mala xwe da li ber min revî Mîr Ezîn, mîrê Cizîra Botane ».

Gotinê Beko Mîr Ezîn girêdane.

*
**

2960 Hesên dît Mîr ne hat, hema ar berda qesr û qonaşane.

Pê da rabû gurik û dûmane.

Sitiyê li çonga xwe xist û got : « Birao, hele binhêr ev çi dûman e.

Hesên ar berda qesr û qonaşane.

Ma çima tu wani dilhişk bûyi ? Dilê te naêşe ji bo kesane. »

2965 Beko zani bû ko tişteyê heye di van tevdirane.

Disa Mîr da xwe ko rabe, Beko dest avête gûçê hewrane,

Bi dizî di guhê Mîr da got : « Xwedê bişewitîne mala wan kesane

Ko tu kirî Mîrê Cizîra Botane !

Ma tu guh didiyê gotinê jinane ?

2970 Belkî ar keti be kadîna wane.

Dixwazin te birevînin li pêş Memê Alan bi fên û fûtane.
Sibe jî bi ser hev da serê te kin û bêjin : « Mir revî li
ber Memê Alane ! »

Rûne, di cihê xwe da giran be mîna kevîrê koşane. »

Disa Mir rûnişt, guh da gotina Bekoyê Şeytane.

*
* *

2975 Sîti bi der ket ji koşka Zîne, bi destan îşaret da Hesên
ko nayê, sebebê wê Bekoyê Şeytan e.

Hema Hesên rahişte milê kurê xwe yê biçûk, avête nav
arê darane.

Sitiyê, vê carê bi rasti kire qirin, got : « Miro, dilê te î
mîna kevîran e.

Hesên kurê min Celal jî avête nav êr, ma ez çî diseki-
nim li van derane ! »

Revî, berê xwe da êr, di wê va, Hesên hatê, got :
« here, » bi îşareta destane.

2980 Sîti bişûn da vejerî, hat cem Mir, got : « Xwedê bişewi-
tîne mala birane

Ko di zîkê wan da tune esera rehmê û ne îmane !

Hesên jî lawê min avête nav êr û vê carê hatiye min bi
şûraue.

Hele, rabe, binihêre, sekiniye li pêş Birca Belek, mîna
celatane. »

Mir da xwe ko rabe, Beko rahişte her du dawane.

2985 Êdî sebra Mir ne ma, destê xwe rakir, çerpande ser
çavane,

Mîna ko birûsk lêxe, Beko xwe avête erdê li ser dev û
rûyane.

Mir jî bi der ket pêşiya Hesên, ko bipirse hele ev çî îş e
û çî ecêb û elameta giran e.

Di wê sirê da, Memî fersend dît, hema Zîne berda, û
di şîbakê da xwe berda oda cariyane.

Bi kutekuta lingê Zînê ra, Beko serê xwe hilda û dest rakir li ser çavane

2990 Dît got jinek di bin kurkê Memî da bi der ket û kete oda cariyane.

Hema kire qirîn û hawara girane.

Mir Ezîn bi dengê Beko ra berê xwe bada, tê va xewinî şiklê jinane,

Ji oda ko Mem tê de ye, bi der ket û revî, kete oda cariyane

Ji ber ko cilê Zînê û jina Mîr yek qumaş bûn, Mîr nizani bû ko kijan e.

2995 Vegerî ser Beko, got: « Te dît kir û emelê birane.

Di nav mala min da ji bona mêvanê xwe dikine gewadiyane. »

Hema şûrê xwe kişand, hate ser Memê Alan, mîrê Mîxribiyane.

Memî jî şûrê xwe kişand û sekinî li pêş mîrê Botane.

Beko dizanî bû ko tiştêk wê çaxê were ser Memî, nikane xwe xelas bike ji destên her sê birane,

3000 Hema revî, hat, kete nava wane.

*
* *

Gava Siliyê bi çavê serê xwe dît ev yeka hane,

Reviya, hate cem Hesên, got: « Tu çi sekiniye li van derane ?

Te mala xwe şewitand û kurê xwe avête nav, disa nebû tu dermane.

Gava Zîn bi der ket, reviya û xwe avête oda cariyane,

3005 Beko kire qir û Mîr berê xwe bada, dît ko jinek bi der ket li odane,

Rind ne dît û nas ne kir li cilane,

Lê ji gotinê wî, xweya ye ko li jina xwe, xwişka te bi guman e,

Va reziliya mezintir e ji giştikane.

Niha Mir Ezîn û Mem rabûne hevudin bi şûrane.

3010 Bekoyê Şeytan ketiye nava wane.

De, here ka tu dikarî jê ra bibîni çare û dermane. »

*
* *

Hesen revî, hate cem wan her siyane.

Got : « Mîro, ez ketime bextê te û Xudane.

Ji bo ko dilê te nemîne, min mala xwe şewitand bi arê darane.

3015 Min kurê xwe avête nav, ko delal bû li ber çavên dê û bavane.

Dişa me lê ne dit çare û dermane.

Dawî, tu li namûsa me ketî şik û şivîkiyane.

Madam ko îşê gihêşti be van derane,

Emê ji te ra ya rast bêjin, rastî hatiye li cem Xudane.

3020 Eve mêvanê min, Mirê Mixribiyane,

Zin li welatê xwe ditiye di xewneke şevane,

Dilê wi ketiye Zinë, destgirtiya Çeko, dotmama me her sê birane.

Em di heqê xwe buhirîne, ji bona mêvanê xwe Memê Alane.

Êdî wekî din dimîne li piyê Mirê bajarê Cizîra Botane.»

*
* *

3025 Gava Mir mesele fehm kir, şûrê xwe kire kalên, Memi ji wer kir, di navbera wan bi der ket Bekoyê Awane.

Mir got : « De rabin, em bikin bilezînin,

Şalê em zûka xwe bi xaniyê Hesen gihînin,

Belkî hin pir neşewitî be, em karin vemirînin. »

Her sê bi hev ra rabûne ser piyane,

- 3030 Hatine mala Hesên, ko bûye gûregura arê darane.
 Diwar û ode ne mane, giş hilweşiyane.
 Nihêrin ko Siti digiriye û dibarîne bi kulman hêstirane.
 Memî pirsî ji hazir û xulamane,
 Got: « Ji bo çi Siti dibarîne hêstirane ? »
- 3035 Yekî got: « Hesên kurê wê ye biçûk Celal girt, avête nav arê darane. »
 Memî zani bû ko ev giştik di rûyê wî û Zînê da ne.
 Memî kire qirin û han kir ewliyan û enbiyan û Emer beg, şêxê Qureşiyane.
 Hema xwe avête nav arê darane.
 Di nava êr da demekê geriya, paşê bi der ket, ko kurê Hesên di desta da ne,
- 3040 Tiştêk pê ne bûye, û ne şewitiye beta bi cil û paçane.
 Rakir, da dest Sityê, got: « Xwişka min, ha ji te ra kurê te wî han e. »
 Xelkê Cizirê li ber vê yekê ecêb mane
 Bi hev ra didane tekbir û selewetane.
 Di ci da vemirt arê darane.
- 3045 Lê ji xaniyê Hesên kevirek li ser kevirekî ne mane.
 Her kes vegeyriyan li malane.
 Mem û her sê bira li wê mane.

*
**

- Memî got: « Bira o Hesên, ez dikim ji te ra bikim şorekê didiyane. »
 Hesên got: « Bêje, bira o, li ser serê min û çavane. »
- 3050 Memî got: « Bira, dilê min î li yan e !
 Ez dizanim ko ez bûme sebebê wan tiştan hemiyane.
 Di rûyê min da te mal û qonaşê xwe da ber arê darane.
 Bi irf û adeta welatê me Mixribiyane,

- Lazim e ko ez vegeřinim vê zirara mêl û qonaĵane. »
- 3055 Hesên got : « Bira tu careke din meke van Őorane.
Heĉi ko mêvanekî me hat, em lê wa bikin, êdî em her sê bira nikanin herin gûĉê civatane.
Te li serê me rakir eyba girane. »
- Memî got : « Birao, meqseda min ne ew e ko bi der kevîm di bin çeyt û camerdiya we her sê birane.
Ji bo vê yekê, ko ez bi we dim mal û xizneyên bajarê Mixribiyane,
- 3060 Disa nakeve ber cameriya we ya du saetane.
Gava li welêt hatim, min heqîba xwe dagirti bû ji cewherdaŐê giranbehane.
Ma qey dîsa ez wan venagerînin li xizna mirê Mixribiyane,
Min ew anîn ko rojekê ji derd û meraqa min ra bibin dermane.
Ji vê bi Őûn da, te ji min ra goti bû ko ez ji birayê we yê çara me.
- 3065 Îro, mala me Őewiti, em man li erdê û giharane.
Ma ne lazim e ko em pê çêkin çend qesr û qonaĵane ? »
Serê Hesên hiŐk e, nabihise Őorane.
Got : « Eger tu destê xwe bavêjî tiŐteki, ezê rakim qiya-meta girane. »
Mem çiqasî li her geri, lê ne dit çare û dermane.

*
* *

- 3070 Di wê demê da xeber hat ko leŐkerê Ecem ketiye sino-rê Kurdane.
Eger hon xwe negihîninê, najo sê çar rojane,

Wê werin irz û eyêl bidine ber lingên hespane.

Mîr Ezîn xeber şand ji bona Hesên, Çeko û Qeretacîn, her siyane,

Ko dijmin hi leşkerekî mezin kete hidûdê me Kurdane,

3075 Barê giran her gav para milê we her sê biran e,

Min xeber da siwaran ko belav nebin, neçin malane,

Bila zû siwar bin, werin, siwar mane li hêviya we her sê hirane. »

Hesên zûka emir da her du hirane

Ko : « Li xwe kin zirxê dawûdî û li ber pisirê xwe bi hev xin çapane,

3080 Bişîdînin qeytanê şûrane,

Herin tewla Mîr Ezîn, ji me ra binin sê hespê kihêl yê bezane,

Zinan bi ser din, bişîdînin tengane,

Ko em xwe bigihînin pêşiya siwarane. »

Vegerî ser Memî, got : « Bira, ferzan li sinetan sto badane.

3085 Êdî ha tu, û ha mal, min carê gotiye em bi hev re birane. »

Memî got : « Birano, hewşekê xwe li min ragirin, du deqîqane,

Heya siwar bim li Bozê Rewane, »

Hesên got : « Bira, hatina te ji me ra gelekî eyb e û pir giran e.

Cara berê, em di odê da hatine girtin weke bodelane,

3090 Lê vê carê, emê berê te nadin tu şerane. »

Her siyan dane rê, çûn û Mem ma li şûna wane.

*
**

Sibehtî, mirê min rabû, berê xwe da deri-
zanê,

Di ber xulaman re derbas bû, hate dîwanê ;

Rûnişte ser textê mirên Cizîra Botanê

3095 Ser textê gewherkirî, zivîn, zêrhelî

Lêva xwe hema şil kir bi çaya fîncana fêrfûrî. »

Go : « Sifrê rakin, dilê min naçe tu xwarin û tu xwi-
rînî. »

Mîr ne kir bani xulaman, li hesabdaran jî ne
pirsî

Lê kesî ne wêrî bû here balê,

3100 Dizanîn Mîr bêmad e, mirûzdayî.

Xwe dan alî û tev de rabûn jî heywanê.

Taliyê berdevkeki kal û bi xatir

Jî hindav de rabû, bi hafê ket axir.

Qelûna mir dagirt, pereng berda ser, agir
veda ;

3105 Li dorê fedkirî, dest da balgiha, kuxî, kir
ne kir,

Mîr xwe tev ne da, û poz pê ne kir.

Kalo li xwe ma heyirî, pêlepaş çûye der ;

Nik xulaman hate ve, bê deng û lal, xwe kir ker.

Xulaman jê pirsî, gote wî : « Mamo !

3110 Ma Mîr tişteke gote te ? »

Mifirdî dey ne kir, seri hêjand, bi lalî gote
no.

*
**

Mîr texmîn dikir, texmîneke giran, gelek da-
mayî ;

Derdan serî da bû, ew û xemên xwe şevê pê de ne-
razayî

Dihatin bîra Mir tiştên dihi û pêr û ên
mayî.

- 3115 Ma Mem çire bi Mir re ne çû bû şer û seferê?
Li bajêr ma û denia Mir hat, bi zilaman ve, ji
derî da,
Memê Alan ji cih ranebû, xwe qet tev ne da.
Li erdê ma perîşan, hewrani li xwe badayî.

*
* *

- 3120 Beko, Bekoyê Awan, seypesanê mirekên Botane,
Ji derve, li pişt derî, sekînî
Wî ji texmîn dikir, awa awa.
Heçko dilê Mir xwendî bû, go : « Firsend e,
aniha ! »

Bi pabûsî kete hundir, gote Mir : « Mirê min,
ezbenî

- 3125 Ma meqsûd ne ew bû, em vekin qûtiya dilane ?
Bila herin ba kin, ji bili hevala, Mêmê Alane,
Ji min zêde be ji, ez bibêjim, ez bendeyê
Mir im.

Tecrîbe ke, pê re bide bistine,

Kirasê wî şil ke, rake, bide ber tavê.

Qet bermede, hilîne, deyne, biwestine heta
dawi

- 3130 Tiwê her tiştî bibinî bi vi çavî. »
Bi awanî digo Beko : Hema tu zora wî bibe, îşê te pê
nîne. »

Beko danî, hilanî, devê xwe bir û anî, şîret li Mir
kirin.

Mir ew şîret dîtine rast, gote xulam û pişer-
karan :

« Herin tenha ji min re gazî kin Memê Alane
 3135 Min îro navê bêne hafa min çî kurmam û çî pisma-
 mane.

Cila bibin hewşê, raxin, lêhîstika şetrencê bidin
 navê.

Vexwînin herçî begler û axa û giregir û torinên
 Botane. »

*
 * *

Roj dihate taştiya, tavê dida bedena Birca
 Belek.

Mêvanên Mir dihatin tof bi tof û yek bi yek.
 3140 Memê Alan bi dilxweşî hat û kete civatê.
 Memî digo : « Mir di min borî,
 Herçî qisûrên min hene dane ber lingane.
 Ji xwe, adet ji ev e cem mir û hakimane. »

*
 * *

Mêvan rabûn ji ber sifra parêv û medfûnî û
 arok.

3145 Hin qelûn dikişand, hina ji guh dida
 çirok.

Mir gote Memî : « Mêvanê min î giran û hêja,
 Min dil heyê îro ez bilehîzim bi şerta.
 Eve şetrenc, kerem ke rûne pêşmiqabil.
 Şertê min ev e, yek e, sivik e :

3150 Heçî şikest xwe bispêre lèvok û belengazê min.
 Ewê pê re, bi kêfa xwe, henek û yarikê bike. »
 Memî go : « Li ser sera, ezbenî, herçî emr û fermana
 Mirê Botan e. »

Rabû, hat, rûnişte ber şetrencê, rêz kirin şah û fil û
 ferzîn.

Mem lehizvanekî zor bû, lè Mir pê ne dizanî.

- 3155 Mem û Mir, herweki biçûna navê, hevdû ge-
randin.
Temaşageran zani xurt e Memê Alan,
Mir Ezîn nikare hilîne bar û barbarî.
Bi rimh û gurz û şeşperî, Mem kete nav eskerên
Mir.
Sefa pêşin xera kir, di baskan ve kete hundir.
- 3160 Siwar ji hespa de xistin, peyar dan ber lingên
fila.
Bera birc û barû da pêşî, ji dijmin stand ;
Li şah hate wer , rex û ferzîn kirin
hêsir.
Beko madê xwe kir, di fena wî derkete pûç.
Mem tu firsend ne da, pey hev ji Mir birin sê
dest.
- 3165 Beko di îş xerab e, Mir dişkê, bi Mem re maye
serdestî.
Ewî soz da bû Mir, Mem bigre, lê bi bin-
destî.
Çavê Beko bi Zînê ket, Zîn li ber pencerê rûniştî.
Di paş Mem re, ji jor de, berê wê li Mir, li hewşê difed-
kiri.
Beko kenî, pê şa bû, gote Mir : « Mirê min,
ezbenî,
- 3170 Di lehistikê de siûda mirov carina bi cih têt ;
Ji lewre divêtin Mir û Mem cihên xwe bi hev din.
Bila Mem here şûna Mir, Mir li şûna wî rûnit. »
Lehîzvanan cihên xwe pev guhart.
Mem hat pêşberê dildara dilovan , lê çav pê
ne kir.
- 3175 Beko dîsan rabû devê xwe vekir, gote civatê :
« Divêt birca me birceke kevnare be, neqşine ecêb
lê ne. »

Memê Alan, bê hemdê xwe serê xwe, rakir, li dîwêr fedkiri

Çavê dildayî kete çavên dildarê

Eqil terka serî da, hiş ji dil rabû, can ji ten bû, çû, firî.

3180 Destên Memî di ser textê şetrencê re diçûn dihatin,
Lê Mem êdî nezani lehistik çî ye, Mir çî dike nake.

Fil û hespên xwe didan bê hay, şûna segman û peyan.

Bi derbine nelê diket heynele ; ferza wi dibû hêsir

Peyarên Mir hespên wi digirtin wek hêstir û bergîr.

3185 Beko digo : « Mirê min, ezbenî, min ne go lehistik siûd û cih e. »

Mir Ezîn bawer dikir, kêfa xwe tani, dida kiş û berkişa.

Pir ne ajot zora Memî çû, Mir şeş dest jê birin

Xulam û pişekaran şetrenc û texte ji navê rakirin.

Mir destûr da, herkesî berê xwe da derizanê ;

3190 Mir ji çû bani, aliyê malê.

*
**

Civat belav bû, hewşa qesrê li wan ma xir û xali.

Zin ji li bani, ji pencerê xwe da ali,

Beko rabû, nizingî li Mem kir, gotê : « Şahzade

Li gora şertê te û Mir, kerem ke dest û lingên xwe berde. »

3195 Memî go : « Bila be ; ez bibînim çî ye yariya te. »

Beko çû werisek anî, dest û lingên Mem pê girêdan.

Mem rabû, xwe ji cih hinek tev da

Weris bû piç û parî, ji hev de ket, qetî.

Vêga Beko kete binaniya bircê, zencîrek
anî.

3200 Memê Alan dîsa dey ne kir; dest û pê sist kirin, ber-
dan.

Beko mêvanê xwe pihêt girêda, xelek û girêk li hev
badan

Mem bihnekê damayî ma, qey pêtek ji devî derket, pê
pif kire zencîr.

Hesin sor bû, helî, herîkî, ket erdê. Bû marekî
fêris.

Beko ji ber mêr revî, xwe da alî, xwe kire pîs;

3205 Mem kenî, fikand, nehwirî, mar tevîzî, berê xwe da
banî.

Mar kete quleke bircê, Beko bihna xwe da, li ber Mem
gerî.

Beko dikir lavelav, digote Mem: « Ezbenî,

Ma kengê ez bi te karim, divê tu rê bidî
min

Mem di eqlê xwe de digot: « Qey tev henek û
yarî ye. »

3210 Memî gote Awan: « Kuro here stewlê, çend mû ji dël
û bijiya Boz bîne;

Çend mûyên serê min ji min pê girêde, ezê ji bir ve
biçim, saetkê ez diminim bêhiş. »

Beko nemerdi ne kir, mûyên Boz anîn, çendek ji ji
serê Mem rakirin.

Mû li hev ba dan, kirin benekî zirav û
tenik.

Tilî û pêçiyên Mem pê girêdan

3215 Mem xwe tev ne da, cemidî, bêhiş, bû barekî
sivik.

Beko bi tirs lê fedkiri, li vî hali ma ecêbmayî.

Xeyala mêr hate bîrê, cendekê Mem rakir, revî,

Berê xwe da binaniya bircê, dakir zindaneke kûr û tari.

*
**

Mem wê şevê di zindanê da raneket, heta sibê ro hate taştîyane.

3220 Tim difikiri li bêbextiya Mir Ezîn û Bekoyê Şeytane.

Di dilê xwe da digot : « Tiştêk nabe bê teqdira Xudane.

Ez bilind firiyam û nizim ketim nava lepên wane.

Wextekê, ko ez jî jî yekî diqehirim, min davêt binê zindanane.

Ez ne difekirim ko di ser min ra heye Rebê Alemê, padişahê padişane.

3225 Ki zane va ko ez ketime ah û kederê feqîr û fiqarane. »

Cardin, hişyarî xwe bû, got : « Mala min bişewite, ma qet di min da tune reh û demarên mêrane ?

Merî ko îşa bide ber çavê xwe wê elbet bibîne tengiyane.

Min bav û dê û text û tacê xwe berdand di riya çavên reş û belek û xelkê daylane.

Îro tenê ez ketime tengiyê, têne min fikrê nemerdane.

3230 Eger ez hepis bûm, û ketime zindanê, her hal di riya Zîna Zêdan e.

Ma gava ez li welatê xwe bi der ketim, min vana gî da bûn ber çavane.

Merî nîza Xwedê çawau li meriyan vedike deriyane. »

Bila Mem di van fikran da bimîne, li binê zindanê. Em herin diyarê Sitiyê, li şûna her sê birane.

*
**

3235 Gava Mem çû cem Mir Ezin, xeber neda Sitiyê, wane.
Êvar bû, bû wexta şivane.

Nihêrin ko Mem tune. Gotin belki çû be dawet û ezimetane.

Bi vê hêviyê man heya saet giha çar û nîvan û pêncane.

3240 Mem ne hat, Siti rabû ser lingane,
Ban kire ezep û xulaman giyane,
Got: « Law, şev çû, hîn ne hatiye mêvanê me Memê Alane.

Herin bigerin li hemî cihê bi gumane.

Ko li kû maye, bêjinê: « Xweyînga te Siti ji bo te ketiye meraqane. »

Bigirin, bînin qesrê, hinga ko ez kari bim rakevîni ji tîrsa Hesên wane. »

3245 Xulam ketine nav zikak û ewcane,
Ne hiştin cihên bi gumane.

Çûne ber derê kê, ditin raketine, ne hewceyî gotin û pîrsan e.

Bi şûn da li Sitiyê vegeirin, bi destê vala, kor û poşmane.

Gotin : « Xatûn, me ne hişt derê mîran û beg û ağanê.

3250 Bi ser da, em çûn derê ticarane,
Her kes di kêfa xwe da ye, giştikan seri avêtine xewa şevane.

Merî fedî dike piştî nivê şevê here ber derê camêrane. »

Siti heya sibê rûnişt ; xew ne kete çavan, mîna bodelane.

Sibê, li hêlekê bi xulamane, û ji hêla din bi destê delalane,

Cihek ber ne da di nava bajarê Cizîra Botane.

3255 Gava teseliya Sitiyê ji ditina Memî ket, di nav malê da danî şineke erebî û pir girane.

Dizanî bû ko Hesên û her dû bira veşerin, wê rakin qiyametane.

*
**

Em herine dora Zînê, xwediya hesreta dilane.

Piştî ko bihîst Mem tune, winda bûye di bajarê Cizîra Botane,

Zanî bû ko lê kirine bêbextiyeke pir e mezin û girane.

3260 Disa weke berê kete paş deriyane,

Bi şev û bi roj ji çavan dibarîne hêstirane ;

Di nava saetekê da, dişîne cem Sitiyê du sê cariyane.

Tim ji bi hêvî ye ko were ditin Memê Alan, Mîrê Mixribiyane

Herçî ko cariyek lê vedigere, dipirse, dibê : « Ma hat ditin Memê Alan, Padişahê Kurdane ? »

3265 Gava dibêjin na, disa Zîn dibarîne hêstirane.

Destê xwe vedigire, berê xwe dide Xwedê, Padişahê padişane,

Dibêje : « Ya rebî, tu nehêlî ji bona sebebane,

Ko bi min û bi Memî ra hiştin hesreta dilane. »

Zîn di vî halî da ma heya roja sisiyane,

3270 Ne nan dixwar, û ne ji serê xwe danî ser nivîn û balgihane.

Pê da berê xwe da bû derî, pişta xwe da bû hesinê pencerane.

*
**

Mem di zindanê da ma sê rojane.

Ne kesî jê ra av dibir, û ne ji parîk nane.

Ne nivîn hebû, ne ji parçeyeki textane.

3275 Nika bû serê xwe deyne, hebeki bişkêne mîrata xewane.

Her pênc wextê nimêjê, nimêj dikir. Berê xwe dida Xudane,

Digot: « Ya Rebi, halê min di te va eyan e,

Fersenda min ketiye destê bêbext û bêwijdanane.

Ex avêtim binê vê zindanê, qene nadine min hebek av û pariyek nane. »

3280 Nimêja xwe xelas dikir, dişa radibû pê û ser lingane.

Roja sisiyan, ji canê xwe bêzar bû; bi dileki bi şewal, berê xwe da Xudane.

Digot: « Ya Rebi, tu xwedeyeki mezin î, şalê min xelas kî ji destê vane.

Na ko mikûna xelas bûnê tune, şalê tu canê min bigiri, xelas kî ji van ezebane.

Emir pîr û hindek yek e, ji vî halî çêtir e axa gorinane.

3285 Xwedê qûlê xwe dixê tengiyane,

Lê gava ko berê xwe didinê, qebûl dîke diane. »

Bi vê gotinê ra, xewek kete çavê Memî, nika bû bisekine li ser piyane.

Di gûçekê zindanê da serê xwe danî, avête ser serê xwe hewrane.

Mîna ko li ser nivîneke pak razê, avête xewane.

3290 Bila Mem di xew da be, em herine ser qîza Bekoyê Şeytane.

*
**

Dema rojên Memî di zindanê da bûne sisiyane,
Qîza Beko hinarek peyda kir û bi serê sûtîjîne qul
kir; di şûnê ra berda nav hewên hinarê axuya marên
Kaşane.

Di wê gavê da, hinar peyda nabin di nav Bajare Cizira
Botane.

Hinar kire paşîla xwe, hate cem Zîne ji bona
teseliyane

3295 Cariyan ne hiştin ko derbas be. Qîza Beko got: « Ez
hatime bi mizgînekê ji bona derdê dilane. »

Gava ji Zîne ra gotin, got: « Bila were, hele eva çi xe-
beran dizane. »

Qîza Beko bi sergirani hate hundir, mîna merî ko di
paşîla xwe da di be fermane.

Hate cem Zîne, hînga xwar bû, her dû dawên Zîne
ramîsane,

Devê xwe vekir bi şor û gotinan, weke bavê xwe yê
Şeytane.

3300 Got: « Xatûn, serê min û Bekoyê Şeytan tev bi qur-
ban e.

Min bihist ko disa tu ketiye yas û şînane.

Min derdê te fehm kir, ez rabûm û geriyam ji dermane.

Min dermanê derdê te çar kir di navbera qoçên dû
ejdiyane.

Xwedê şalê bişewitine mala Mir Ezîn û bavê min, Be-
koyê Şeytane !

3305 Rabûne, gerandine rê û tevdireke girane.

Mem xapandine, anîne, kirine torane.

Belkî di bîra te da be, berî sê rojane,

- Mir Ezin emir da bû xulamane,
 Got bû : « Şerjê bikin çend dewarane,
 3310 Peyak şandine mala Hesên, pê Memê Alane,
 Gotin jê ra : « Ezîmet e, bila kerem ke, were mala Mir,
 bixwe pariyek nane. »
 Tu zanî ko Mem ji bona eşqa te bûye mîna bodelane,
 Radibe, tê, bê ko xeberê bide xwişka te, Sitiyê, mala
 Celaliyane.
 Piştî ko nan xwarin, bi şetrenc listin heyanî saet
 çarane.
 3315 Bi hezar dek û debare, şertê xwe xistine ser Memî û
 girtin, pê girêdane.
 Piştî ko dest pihêt girêdan, bi şûn da avêtine erdê, li pê
 xwe kêşane,
 Di bin daira Mir Ezin da davêjin binê zindane,
 Îro sê roj û sê şev in, ne danê firek av û pariyek nane.
 Îro ji min ra va çiroka han got bavê min Bekoyê
 Seytane.
 3320 Min zanî bû ko ji meraqan nakeve çavên te xewa şevane,
 Hema ez rabûm, min ji te ra anî ev xebera hane. »

*
* *

- Qîza Beko hinekî sekini, pistî van gotinane.
 Paşê, got : « Xatûn, me bihîstiyê Mem, Padişahê Kur-
 dane,
 Di emrê xwe da ne ketiyê tengiyane,
 3325 Canê wî nazik e, mîna perê gulane.
 Di nava van sê rojan da, gelikî nexweş bûye ji qehrane.»
 Di paşila xwe da hinar bi der xist, û got : « Min jê ra
 anî va hedîya hane. »
 Zîn rabû, her dû çavên qîza Beko ramîsane,
 Got : « Eger Xwedê destê min bigihîne ber devê min,
 ez qet ji bir nakim çeyî û qencyê tu kesane. »

3330 Hinar di dest da girt, çav berdane êvarê, heya ko here cem Memê Alane.

Piştî ko qîza Beko ew tevdîra danî, vejerî çû mala bavê xwe yê şeytane.

*
* *

Em herin diyarê xewna Memê Alane.

Dema ji qehr û meraqa di gûçkê zindanê da kete xewa şevane,

Di xewna xwe da dit ko disa rûniştiye li ser textê xwe yê çarling, li bajarê Mixribiyane.

3335 Li dorhêlê rûnişti ne birayê wi Begli, tevi kurên giregir û begane,

Diya pîr û kalê bavan, tevi her dû kokimên apane.

Hate vê miclisê Emer beg, kalê Memî, şêxê Qureysiyane.

Got : « Memê min, bila xobari nekeve dilê te, dinê nabe milkê tu kesane.

Eger merî bimîne deh salane, na merî bimîne hezar salane,

3340 Ji merî baqil ra mîna hev e, qet tê da nabîne tu ferqane.

Dinya bi xwe mîna xewan e.

Ji mirina te ra maye îşê dû saet an sê saetane.

Tuê li vê dinê bar ki, herî axiretê, hizûra Padişahê padişane.

Em vana ji wê rojekê werin û li te bibin mêvane.

3345 Niha, piştî demekê, wê were cem te Zîna Zêdane,

Bi dest xwe tiniye hediyeke, daye wê qîza Bekoyê Şeytane.

Hediye hinarek e, hundirê wê tîjî kirine axuya marê Kaşane,

Ilm û xebera Zînê tune di van fend û tiştane.

Zîn bi xwe bi te ra rast e ji dil û cane.

3350 Gava ji te ra hinar anî, bigire û bixwe çend hewane.

Eger tu nexwi, tuê bimirî û qet lê nabe çare û dermane.

Gotineke pir mesbût heye, dibêjin li cem me Kurdane,

Ko serê hate birin, nayê kirin bi perane.

Qedera Xwedê hatiye, sekiniye ko tu bimirî bi destê zalimane,

3355 Bigihê merteba şehîd û ewliyane.

Zîn ji wê di pê te ra bimore bi heft rojane.

Xwedê wê li wê dinê mirazê we bike di nav govendê horiyane.

Di nêv cenetê da wê bibe dawetê we her diyane. »

Bi van gotinan ra Memî çavên xwe rakirin ji xewane.

3360 Nihêrî ko ne Emer beg, ne ji Beglî û ne ji diya pîr û kalê havan e.

Dişa sekiniye di zindanê, li Cizîra Botane,

Di bin daîra Mir Ezin, Mirê Botane.

Heçiya diye xewneke şevan e.

Mala bavê zindanê bişewite, merî nizane ji hev roj û şevanê.

3365 Tenê kevirekî çewherdaş i mezin bi zincira saeta Memî da ne,

Şewla wî dide binê zindanê, weke çirane.

*
**

Hema ko bû êvar, Zînê cilên xwe danîn û li xwe kir kirasê cariyane.

Kire paşîla xwe hinara ko da bûyê qîza Bekoyê Awane ;

Hêdi hêdi digiriya, ne wêrî bû dengê xwe rake ji tîrsane,

3370 Berê xwe da hêla zindanê, dimeşiyane.
Kesî bi rê va Zîn ne dît ji xulamên Mîr û bekçiyane.

Hate devê zindanê, berê xwe dayê, ko di binê wê da rûniştiye Memê Alane.

Kevirê gewher yê ko bi zincira saetê da, ronî dide mîna çirane.

Mem rûniştiye û ketiye fikrane.

3375 Zînê ban kir, got : « Memo, dilê min liyan e !
Xwedê bişewitîne mala Mîr Ezîn û Bekoyê Şeytane !

Ko tu girti, avêtine zindanê bi dilreşî û bêbextiyane.

Di pê te ra ji min ra dinê reş bûye, mîna rûçikê nerindane.

Min nîza bû ko evqasî bêbext û telaqreş in xelkê Cizîra Botane.

3380 Ko wê mêraniya xwe bi bêbextî bikin li serê xerîbane.

Bavêjine binê zindanê Memê Alan, Padişahê Kurdane,

Ne bidinê nivînan û ne ji bidinê firek av û pariyek nane ! »

*

**

Memî got : « Zînê, dilê min dêre !

Her çiya ko di riya te da bibînim her hal xêr e.

3385 Kesê ko di ber meraqa dilê xwe da nekeve tengiyan qet ne mêr e.

Xwedê mêr dane ji bo mirinê û para bexê nêr her gav kêr e.

Ji bona min mexwe tu xemane. Erê, ji sê roj ne dane min nan û av pê re.

Lê ji kerema Xwedê, zikê min her gav têr e

Min û te me ji hev hez dikir bi dileki pak, Xwedê di ser me ra li me dinihêre. »

*
**

3390 Zinê got : « Memo, serê min bi qurbano, ev çi bela bû, ji me ra hat.

Roj şewqê we dide dinyaê, li me her diyan tenha hilnehat

Qet meraqê mexwe, gava ko xeber bigihê Celaliyan, tu bizane ro li serê me jî helat.

Ha ji te ra vê hinarê bigire, bixwe heta ji te ra çêkim xwarineke giran dû qat. »

*
**

3395 Memî li jêr hewraniyê xwe vegirt, Zinê avêt hinarane, Memî hinar girte dest xwe, got : « Zinê, dilê min î bi ar e, î li yan e !

Berî ko tu werî vir, ez raketim, ketim xewa şevane.

Min dit ko ez li ser textê çarling rûniştî me, li bajarê Mixribiyane,

Li dorhêla min rûniştî ne Begli, tevi kurên giregirane.

Li hélekê rûniştî ne bavê kal ; pira diyan, tevi her du kokimên apane.

3400 Em bi hev ra dikine şor û sihbetane.

Min dit bi der da hat Emer beg, kalê min, Şexê Quraysiyane.

Got min : « Memo, ji bo vê dinê, meke meraqan û mexwe xemane.

Ev dinya fant ye, namîne ji bona pêxember û ewliyane.

Deh sal û hezar sal yek in ji bona merî bîaqil û xwedî imane.

- 3405 Ser û berê dinê derew in, mîna xewneke derewin e
şevane.
Serê ko were birîn tu caran nayê kirîn bi perane.
Niha Zînê were cem te piştî du saetane.
Hinarek tijî axû kiriye qîza Bekoyê Şey-
tane,
Daye Zînê, ji te ra şandiye, lê Zîn vê yekê
nizane.
- 3410 Zîn bi te ra rast e, canecan e.
Law, ecelê te timam bûye, êdî tu dikî herî axa
gorinane.
Ko tu hinarê nexwî, tuê bimirî, eve teqdîra Xudane.
Lê, tu bixwe çend hewane,
Ji mirinê metirse, mîna mêrane.
- 3415 Ji mirinê tirsîn karê teresan e.
Xwedê wê mirazê te û Zînê bike li cenetê, di nav go-
venda horiyane.
Zînê bimire piştî te bi heft rojane. »
Zînê êdî mineta me tune ji ebdane.
Mirazê me wê bibe li wê dinê, bi emrê Rebê Alemê,
padişahê padişane. »

*

**

- 3420 Zînê got : « Memo, ez bi qurbana serê te, tu nexwî vê
mîrata hinarane.
Min niza bû ko bi hîle kirinê axuya marên
Kaşane.
Ko eger mirineke te hebe jî, bila ne bi vê hinarê be !
Min ew ji te ra anî bi navê hediyanê.
Paşê wê di ser dilê min da bibe kuleke pir e girane.
Memo hawara min li te, tu neynî serê min vê yeka hane.
- 3425 Ko tu bi destê min bimirî, dinê wê li serê min bibe
dojeh û zindane.

Malneketo, ma tu bi mirinê razî bûye, sewa ditina xewneke şevane.

Bi min ko vaya ne karê mêrane.

Bi gorê min ke, mexwe vê mîrata bi axuya hinarane.

Ezê bişev ji te ra bînim av û nane.

3430 Xeberê bidime Sityê, bila mektûbekê binivîse ji bona Celaliyane.

Gava bibihîsin bêbextiya Mîr Ezîn û Bekoyê Awane,

Nasekinin, wê werin mîna gurane,

Te bi der xî di binê zindanane.

Belkî Xwedê mirazê me her diyan bike, em tev herin bajarê Mîxribiyane.»

3435 Memî got : « Zînê, êdî nema ez li vê dinê dikişînim mîmeta tu kesane,

Ne ji dixwazim vegera celaliyane

Ko ji bona min bikujin mêrane.

Ez dixwazim bimirim, bigihême axa gorane.

Ji bona min va hinara xweş derman e.»

3440 Hema Memî hinar şikand, çenga xwe tijî kir ji hewane. Zînê got : « Memo, tu bi hesreta dilan dikî, tu nexwî wê mîrata hinarane.

Bila ez bi destê xwe nehim sebebê van tiştane.

Madam ko yê mirin be, himbêza xwe vegire, ezê xwe çek kime cem te, li zindanê, qene serê te di gava mirinê da bidime ser çongane.

Bila em her du bi hev ra bimirin, di heps û zindane.

3445 Ez naxwazim di pê te ra li hewa dinê bimînim û bibînim tu kesane.»

*
**

Memî got : « Zînê, tu xweş Zîn î,
Dermanê dilê min ê kul û bibirîn î,

Xwedê mirina her kesî qeder kiriye, tu bi tu awayî nikanî vegerîni.

Ji bona çî xwe bavêjî binê zindanê, ma tu halê min dibîni.

3450 Ne min bi te ra got : « Tu ji heft rojan bi şûn da bimirî, xwe bi min bigihîni. »

Ko tu vê yekê bikî, tuê navekî xerab bi pê xwe xîni.

Şor û gotinê xelkê bi me gihîni.

Eve, saet gihêşte dido û nivane.

Damarê canê min sist dibine min a li ber-candane.

3455 Eve, ezê davême devê xwe çendek ji hewên hinarane, Bila dinya teres bimîne ji bo bêbextane. »

Memî destê xwe rakir, bire ber devê xwe, hewên hinarê derbas kirin ji nava lêvan û diranane.

Çavên xwe girtin, bi carê daxwarin ; axû gihêst zik û roviyane.

Çav xirab bûn, çû bû rehmetane.

*
**

3460 Dema Zînê dît ko Mem mir, li xwe xist, dikire qirîn û emane.

Revî, cawbir anî, gulîyê mor tevda dane ber meqesane.

Bi ser laşê Memî da avêtine, binê heps û zindane.

Vegerî koşk, kire qirîn li cariyane,

Got : « Zûka birevin, herin mala Celaliyane,

3465 Bêjin xwişka min Sityê : « Pergala mala bavê te bimîne li dijminane !

Mêvanê we girtine, avêtine binê zindane,

Di zindanê da miriye merî mîna Memê Alan, Padişahê Kurdane.

Hîn tu digerinî şinan û dipirsiye ji delalê Cizîra Botane.

Bila zû xeberê bişîne ji bona Hesên, Çeko û Qeretacîn, her sê birane.

3470 Şalê werin meyîtê mêvanê xwe bi der xînin di binê heps û zindanane.

Ez jî wê bimirim piştî Memî bi heft rojane. »

*
**

Cariye reviya, berê xwe da mala her sê birane.

Gote Sitiyê gotinên Zînê, çendek jî zêde bi ser vane.

Di mala Hesên da bû şîneke girane.

3475 Tîrsa Sitiyê tune jî tu mexlûkane.

Yê ko miriye mêvanê xwe yê cernalgiran, Memê Alan e.

Siti çû, vekir heqîba Memî, tê da bi der xist kiswetê padişane.

Di wê şevê da darê şînê xemiland, şande pê xulamane.

Got : « Herin jî min ra bi der xin Bozê Rewan, di tewla hespane. »

3480 Xulam çûne tewlê, ko heywan nexwariye êmê sê rojane.

Gava çav bi xulaman ket, hema di cih da rabû ser lingane.

Kurîna wî dare ber taqê ezmanê heftane.

Merî dibê belkî mirina xwedîyan teva bû eyane.

Xulaman Boz bi der xist di tewla hespane.

3485 Li hêla din, Sitiyê li dorhêla xwe civandine qizên Cizîra Botane.

Sitiyê bi destê xwe rakir darê şînê, da ser piştî heywane.

Bû haho, û girideng gihêste ezmanane.

Her kes jî kesera dilê xwe ra ji bona Memî digiriyane.

Heya ko bû sibe, Sîti di pêşiya şinê da li dora qonaxê digeriyane.

*
**

3490 Sibê, Sîti rabû, çû mala pismanê xwe, mîr Şem, gotê : « Pismamo, serê min bi qurbano, dilê min liyan e !

Mîr Ezîn mêvanê me avêtiye zindanê, bi gotina Bekoyê Awane.

Îşev tê da miriye, serê xwe daniye ser axa gorinane.

Hesen çûye sefera Ecem, haya wî tune li wan tiştane.

Salê tuê herî cem Mîr Ezîn, lê bistinî meytê Memê Alane.

3495 Eve di tewlê da ye hespê wî Bozê Rewane.

Heywanekî xurt e, û rêbir e, dare riya rojan bi saetane.

Yekî jî li piştê heywên siwar ke, bişîne ser hidûdê Ecemane.

Ezê kaşetêkê binivîsim, bila Hesen were, li ser xwe rake vê eyb û reziliya girane. »

Mîr Şem gotê : « Dotmam, serê min bi qurban e !

3500 Heçiya Mîr Ezîn kiri jî bo mêvanê we Memê Alane, Hin me ne diye û ne jî bihistiye jî devê tu kesane.

Xwedê xirab ke mala Mîr Ezîn ko jî xwe ra kiriye wezîr Bekoyê Şeytane !

Ma tu zanî ko îro şeş sal in min lingê xwe ne daye derê mala wane.

Ez tu caran naçim mala bêbextane.

3505 Lê jî bona ko tu nebê Mîr Şem nakişîne ûda me jinane,

Ezê kaḫeta te bigirim, berime ser sînorê Ecem ji bo Celalîyane. »

Sitiyê kaḫezek ji Hesên ra nivîsî û mirina Memî tê da kir beyane.

Pozê kaḫezê şewitand, îşareta miriyane.

Mîr Şem kaḫeza Sitiyê kire bêrika xwe, û berê xwe da çiyayê Ecem, çû hinda her sê birane.

3510 Bira Mîr Şem li ser rê be, em herin cem her sê Celalîyane.

*
* *

Êvarê, runîştî bûn, divêsihiyane; nihêrin ko ji dûr va radibe toz û dûmane.

Di nav tozê da siwarekî hespê Boz bû xewane.

Nihêrin ko ev hespa Bozê Rewan e.

Hesên kire qirin ji xortên Botane.

3515 Got: « Rabin, bi der kevin silavê, pêşiya birayê min Memê Alane ! »

Hesên dît ko hat Mîr Şem, siwar bûye li Bozê Rewane.

Reng lê qulibtiye mîna rengê kuştîyane.

Hesên got: « Va çi ecêba giran e ? »

Nihêri ko Mîr Şem digiriye, û bi destekî desmal daye ber çavane.

3520 Bi destê din, di bêrika xwe da kaḫeza Sitiyê bi der xist, da dest wane.

Gava Hesên kaḫez vekir, güçê şewiti dît, hêstir bariyan ji çavane.

Sibetirê, izna xwe girtin ji bo sê mehane.

Mîr Şem siwar bû, û da pêşiya wane.

Her sê bira dane pê, tevî pênc sed xortên Cizîra Botane.

3525 Hesên ne dihişt ko bîna xwe bigirin, heya hatin bajarê Cizîra Botane.

Dema hatin, peya bûn, Hesên bala xwe dayê ko darê şîna Memê Alan e.

Hema xwe tê werda, bi ser da giriyane.

Sitî hate pêş, got : « Xwelî li serê we be ko hon jî dibêjin, em peya ne.

Ma hon jî hatine û digirine mîna jînan ? Giri para me jînan e.

3530 Îro çend roj in meytê Memî maye di binê zîndanane. »

*
**

Hesên got : « Birano, bikin bilezînin !

Zûka zilxan li xwe kin, û çaprazan li her pisîran bi hev xînin,

Destên xwe bavêjin şûr, û silehên xwe hilînin.

Berê xwe bidine mala Mîr Ezîn, emê îro yan bidin, yan bistînin !

3535 Ez li we dixwazim hon mêran weke perên darên payîzê di erdê da raweşînin. »

*
**

Xelkê Cizîrê giştîkan li pêş mala Mîr Ezîn silahê xwe girtî, sekiniyane.

Her sê Celaliyan dest avêtin qevdê şûrane,

Zînê dit ko îş i xerab e, rabû pêşî wane.

Got : « Hesên ez ketime bextê we mêrane,

3540 Mem çû jî kisê min, carê jî dilê min meşewitînin bi xwîna birane.

Hon dizanin ko Mîr Ezîn li şûna heft ocaşan e.

Dîsa sûcê wî tune di van tiştane.

Ev bela han gişki ani serê me Bekoyê Awane.

Mem şehid hû û mir bi axuya ko qîza Beko kiri bû hinarane.

3545 Ez jî wê bimrim piştî Memî bi heft rojane. »

Tacîn û Çeko rahiştine milê Hesen jî bo reca Zînê, her ve zindanê birin û gotin : « Hesen, Mem î li vir e, va zindan e. »

Gihêştine zindanê, meytê Memî anîn, merî jî xwe ra dibêje belkî ketiye xewa şevane.

Anîne mal, şuştin, li erdê Cizîrê veşartin Memê Alan, Padişahê Kurdane.

*
**

3550 Di pê Memî ra, Zîn kete pişt deriyane,

Bi roj û bi şev tim digiriyane.

Ji sondê ra ne dikete gewriya wê parîk nane.

Nema lê bi dût diketin qizên giregirane.

Dixwestin şalê bîna Zînê bi der keve bi hevaliya wane.

Lê serê Zînê bi der ne diket jî nav destane.

3555 Çavên wê hêstir dibarandin mîna tavên baranane.

Ne dixwest bi kesi ra bike şorane.

Wer derbas kirin heya bû roja heftane.

Roja heftan, Zîn mir di nava koma qîzane.

Di nih va bû qirin û bavobavoya wane.

3560 Xelkê Cizîrê, mezin û biçûk li ser meytê Zînê dici-viyane.

Bi hev ra digotin : « Mir xelkê xatûn, xwişkê Mir Ezîn, Zîna Zêdane. »

Meytê Zînê bi der xistin bi helahelake pir e girane.

Pê ra meşîn mezin û giregirên Cizîra
Botane,

Birin, di kêleka Memî da tirb kolane,
3565 Meyîtê Zînê kirin nâv axa sar û gora tarî mîna
şevane.

*
**

Şeva, din Zîn hate xewna Mir Ezîn du sé
carane.

Digot: « Bira te ez nas ne kirim, tevî Memê Alan,
Padişahê Kurdane.

Te bawer dikir ko em jî mîna xelkê, nêzikî Şeytên û
dûr bûn jî Xudane.

Dinihêrim tu di rûyê min da şermisar bûyî, nikarî
binihêrî jî kesane.

3570 Ji bo ko tu her tiştî bibînî bi çavane,
Roja îniyê, ko siwar bi der ketin ciridê, tu jî were nav
goristanane,
Bisekine di nav bera tirba me her diyane.
Hinga, tu nema jî min dikî gazindane.»

*
**

3575 Mir Ezîn du caran hişiyar bû li ser vê xewna hane ;
Heya ko dît dîsa cara sisiyane,
Rabû ser xwe, got: « Sibe îni ye, ezê her hal herim ser
tirba wane,
Hele binihêrim çî di min va dibe xewane.»
Sibetirê, li hespê xwe siwar bû, bi der kete temaşa
ciridê tevî siwarane.

Hat, sekini di nava tirba Zînê û Memê Alane.
3580 Nihêrî ko di tirba Zînê da kunek xewan e.
Xwar bû, bala xwe dayê, dît ko destê wana di nav hev
da ne.

Dengek ji Zîné hat, û got : « Te di, Mîro, ya di dilê me her diyane. »

Di cî da, Mîr Ezîn, ji îşê ko bi Memî kirî, bû poşmane. Vegerî mal, delal hemî berdan nav Cizîra Botane,

3585 Got : « Va îşê Memî min ne dikir, ez xapandim Bekoyê Awane.

Yê ko Beko bikuje, ezê çavên wî têr bikim ji zêr û perane. »

Hinekan xeber dane Beko ko Mîr Ezîn bi der xist ji bo te fermane.

Beko revî, derkete çolane.

*
**

Rojekê, yekî baxçevan baxçe av didane,

3590 Nihêrî ko li bin darekê raketiye sebê Memî û Zîné, Bekoyê Awane.

Baxçevan got : « Ma ne Mîr bi der xisti bû di heqê wî da fermane,

Ko kî wî bikuje, wê cavê wî têr bike ji zêr û perane ? »

Micirfa xwe girt, çû yek dawîşande serê Bekoyê Awane ;

Serê Beko qelişî, xwîn pêda rêz bû, û rabû revî, berê xwe da malane.

3595 Baxçevan da pê, heya gihan tirbane.

Beko derbas bû di nav tirba Zîné û Memê Alane.

Çilkek ji xwîna Beko dilopiya, kete navbera tirba her diyane.

Dibên ji wê çilka xwîné stiriyeke mezin hişin bû, ji hev kirin destê wane.

Çawa li dinê nehişt bigihêne hev, di tîrbê da jî, wan ji hev veqetane.

3600 Baxçevan gihêste Bekoyê Şeytane,

Serê wî da ber devê micirfane,

Li wir kuşt, cendekê wi bir, avête newalane.

Hate cem Mîr Ezîn, gotê : « Miro li ser fermana te min kuşt Bekoyê Şeytane. »

Mîr Ezîn ban kire xulam û wekîlane.

3605 Got : « Law, wi berin, qasî ko dixwaze, bidinê zêr û perane. »

*
* *

Piştî mirina Beko, Hesên gazi kir her du birane.

Got : « Mem bû mêvanê me û di pêşa me da hate kuştin, em ji derdê wi ra ne bûn dermane.

Werin, em siwarekî bişînin bajarê Mîxribiyan, cem kalê bavane.

Qene, wê bigê destê wan şûr û cilên Memî, tevi Bozê Rewane. »

3610 Çeko got : « Bira, welatê Memî riya şeş mehan e.

Ji welatê Botan, kes vê rê nizane.

Pismamê me Mîr Şem siwarekî bi nav û deng e, bila siwar be li Bozê Rewane.

Heywan î li xeybê ye, wê bigihîne xwediyane. »

Hesên şande pê Mîr Şem û jê ra got ; Mîr Şem got : « Li ser çavane ! »

3615 Jê ra anîn Bozê Rewane.

Cil û şûrê Memî şidandi bûn li terkiyane.

Mîr Şem berê xwe da Bajarê Mîxribiyane.

Riya şeş mehan biri bi panzde rojane.

Gava nezîkî bajêr bû, heywan dihiriyane,

3620 Mihela Emer begî bi der ketin, gotin « Qey teye Memê Alane. »

Dema hat, niherin ko hesp Bozê Rewan e, lê siwar ne Memê Alan e.

Girtin, birine cem Emer begî, Şêxê Qureysiyane.

Mîr Şem kaşeta Hesên bi der xist ji paşilane.

Emer begî kaşet xwend ko tê da nivîsiye mirina Memê Alane.

3625 Hema ko xelkê bihist, cilê Memî bi der xistin, dane ser pişta Bozê Rewane,

Bû qîreqîra giri û şîna wane.

Di bajêr da ne ma kesek, tev da hatin mala Emer begî, mihela şêxane.

Berê hat Beglî, serdarê hezar û pênc sed xortên Kurdane.

Paşê, hatin bavê kal, pîra diyan û her dû kokimên apane.

3630 Di nih va danîn şîneke mezin û erebî pir e girane.

Qîz û bûkan guliyên xwe birin, avêtine ser cilê Memê Alane.

Şîné ajot sê rojan û sê şevane.

*
**

Piştî sê rojan şîn sar bû, Beglî emir da xortên Kurdane,

Anîn di nêva bajêr da ar dadane,

3635 Li kêleka bajêr singê çadîran kutane,

Herçî destê wî digire şûr û silehane,

Ne man, gişki hatine cem Beglî, gotin: « Bêje, te çi emr e, çi ferman e ? »

Hema Beglî berê wan dide çadîrane,

Roja sisiyan, Beglî emir da, singê çadîran hilkêşane,

3640 Topê havan bar kirin li ser pişta bargîran, tevî sendûqê cebelxanane.

Mîr Şem li Bozê Rewan siwar bû, û bû rêber, kete pêşiya wane.

Heya hatin, gihêştin welatê Botane.

Li şet derbas bûn, çûne hêla Qestelê, singê çadiran di-
kutane.

Mîr Şem raberî wan dîkir, digot: « Ha binihêrin, tirba Memî û Zînê wê han e. »

3645 Xelkê Cizîrê dihate diyarê leşkerê Begli, dîkin sêr
û temeşane.

*

**

Berê Begli tevi leşkerê xwe rabû û çûn ser tirba Memê
Alane,

Di dora tîrbê sekinîn û helqe girêdane.

Sereki şîna xwe girtin, bi şûn da veşerîn, hatine çadi-
rane.

Begli emir da, got: « Li dora bajêr belav bin, û qenc
bikolin çeperane.

3650 Emê heyfa Memî bistînin ji van bêbext û telaqre-
şane. »

Li pêş vê yekê piştî xelkê Cizîrê qurifi ji
tîrsane.

Di wî deravi da, Hesên, Çeko û Qeretacîn hatine nav
Mîxribiyane.

Nihêrin ko xorteki sivik di nav da ye, tev da i mina
Memê Alan e.

Pîrsîn ko va kurê xaltîka Memî ye, xwarziyê Emer
begî, Şêxê Qureşiyane.

3655 Hatine cem, hev nas kirin, her sê biran yek bi yek xwe
tê wer dane.

Digotin: « Li te teye bîna Memê Alane. »

Tu nema, Mîr Ezîn ji hate nav çadirê leşkerê Mîxri-
biyane.

Begli bi der kete pêsiyê, ani çadirane.

Emir da eskerên xwe, got : « Herin, bi xar kin qesr û qonaşane. »

3660 Sê roj û sê şevan di nav bajarê Cizîrê da bû axir dewrane.

Ko ki di ber diketin dikuştin, di ber heyfa Memê Alan, Padişahê Kurdane.

Van her sê rojan, Mîr Ezîz, Mîr Şem tevi her sê Celaliyane,

Di çadîran da li cem Beglî girti mane.

Roja sisiyan, di nav Bajarê Cizîrê da xaniyê bilind qet ne mane.

3665 Gistik bi erdê ra dûz bûn bi destê xortên Kurdane.

Begli emir da leşkerane,

Tev da bi der ketin ji bajarê Cizîra Botane

Hinga, Beglî da izna Mîr Ezîz, Mîr Şem û her sê Celaliyane.

Bajarê xan û xerabe teslimê wan kir, hate ser tirba Memê Alane,

3670 Got : « Memo, bila di dilê te va eyan be, min heyfa te hilanî ji bêbextane. »

Hinga, bi xwe siwar bû li Bozê Rewane,

Leşkerê wî çadir bar kirin, meşiyane.

Berê xwe dane welatê Mixribiyane.

*
**

Çiroka me çûye çeket û berestanane.

3675 Rehmet li ser dê û bavê guhdarane.

PAYAN